

Acomys cahirinus (Geoffrey, 1803) – Ακανθοποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα το είδος εντοπίζεται μόνο στο νησί της Κρήτης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η εξάπλωση του είδους περιλαμβάνει περιοχές της Αφρικής και της ανατολικής Μεσογείου. Πιο συγκεκριμένα, έχει εντοπιστεί στη δυτική Σαχάρα, τη Μαυριτανία, το Μαρόκο, την Αλγερία, τη Λιβύη, την Αίγυπτο, το Σουδάν, την Ερυθραία, το Τζιμπουτί και την Αιθιοπία. Στην ανατολική Μεσόγειο βρίσκεται στην Κρήτη (Ελλάδα), στην Κύπρο και στην Κιλικία (Τουρκία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Acomys cahirinus (Geoffrey, 1803). Υπάρχουν κάποια είδη που ανήκουν στην ομάδα *cahirinus–dimidiatus* και είναι στενά συνδεδεμένα σε επίπεδο συγγένειας. Μέσω ερευνητικών δεδομένων, που αφορούν γενετικά και χρωμοσωμικά χαρακτηριστικά αυτών των ειδών, οι επιστήμονες κατέληξαν πως διαχωρίζονται σε δύο κλάδους. Ο ένας κλάδος περιλαμβάνει το είδος *A. dimidiatus* και εξαπλώνεται στο Ισραήλ, την Αραβία και το Ιράν και ο άλλος κλάδος, αφορά το είδος *A. cahirinus*, που εντοπίζεται στη βόρεια και ανατολική Αφρική. Πρόσφατα αποδείχθηκε πως στον δεύτερο κλάδο, ανήκουν και οι πληθυσμοί της Κρήτης, της Κύπρου και της Κιλικίας. Οι πληθυσμοί αυτοί θεωρούνταν ενδημικοί (*A. minous* – Κρήτη, *A. nesiotus* – Κύπρος, *A. cilicicus* – Κιλικία), λόγω ιδιαίτερων μορφολογικών χαρακτηριστικών που φέρουν. Ο ακανθοποντικός της Κρήτης εμφανίζει επίσης γενετική ετερογένεια και συνύπαρξη δύο ξεχωριστών μιτοχονδριακών κλάδων, όπου ο ένας εντοπίζεται και στους πληθυσμούς της Κύπρου, του Καΐρου και της Αιγύπτου, ενώ ο άλλος στους πληθυσμούς της Κιλικίας, της κοιλάδας πάνω από το Νείλο, της Λιβύης και του Τσαντ. Επίσης, ο

αριθμός των χρωμοσωμάτων των πληθυσμών της Κρήτης ποικίλει (2n=38-42) λόγω Ρομπερτσόνιων συντήξεων. Πρόσφατες μελέτες έδειξαν πως η ετερογένεια αυτή πιθανόν οφείλεται στη γεωγραφική απομόνωση των πληθυσμών και όχι επειδή αποτελούν ξεχωριστό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *A. cahirinus* προτιμά κυρίως ξηρά ενδιαιτήματα, που περιλαμβάνουν απότομα βράχια, πέτρες, και βραχώδη φαράγγια. Πιο σπάνια εντοπίζεται σε αμμώδεις θέσεις στις ερήμους με χουρμαδιές. Έχει καταγραφεί και σε πεδιάδες με χαλίκι, όπου επικρατεί χαμηλή θαμνώδης βλάστηση. Συχνά, βρίσκεται σε βιοτόπους κοντά στον άνθρωπο και καταλαμβάνει θέσεις μέσα σε σπίτια και ρωγμές κτιρίων. Κινείται σε χαμηλά υψόμετρα (0 - 600 μ.).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στις περιοχές εξάπλωσης του είδους θεωρείται κοινό και συνδεδεμένο με την ανθρώπινη παρουσία.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Cassola (2016)
Gerrie & Kennerley (2019)
Renaud et al. (2020)
Wilson et al. (2017)
Zima (1999)

Ε. Ρεκούτη

***Apodemus agrarius* (Pallas, 1771) – Αγροποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η κατανομή του είδους περιορίζεται σε διάσπαρτες θέσεις της ανατολικής Μακεδονίας και της Θράκης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση, αν και σε σποραδικές θέσεις, στην Παλαιαρκτική και στην Ινδομαλαισιανή ζώνη. Στην Παλαιαρκτική ζώνη, η εξάπλωσή του ξεκινά από την κεντρική Ευρώπη και εκτείνεται έως τη λίμνη Βαϊκάλη (Ρωσία), το βόρειο τμήμα του Καζακστάν, τη Δημοκρατία της Κιργιζίας και την περιοχή Σιντζιάνγκ στην ΒΔ Κίνα. Στην Ινδομαλαισιανή ζώνη εξάπλωσης περιλαμβάνονται τα νότια τμήματα της Ρωσικής Άπω Ανατολής, θέσεις στη βόρεια Μογγολία, μεγάλο εύρος περιοχών της ανατολικής Κίνας, η χερσόνησος της Κορέας, η Ταϊβάν και τα νησιά Σενκάκου στην Ιαπωνία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus agrarius (Pallas, 1771), Τοποθεσία: «Ulfanovsk, Volga River, Russia». Το *A. agrarius* εμφανίζει μορφολογική ποικιλότητα ανάμεσα στους πληθυσμούς του στις περιοχές κατανομής, η οποία φαίνεται να είναι αποτέλεσμα περιβαλλοντικών προσαρμογών. Πρόσφατη φυλογεωγραφική μελέτη έδειξε την ύπαρξη έντεκα ξεχωριστών γενεαλογικών γραμμών του είδους, που αφορούν τους πληθυσμούς που βρίσκονται στις ανατολικές περιοχές εξάπλωσής του. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *A. agrarius* κινείται κατά τη διάρκεια της ημέρας σε μια πληθώρα ενδιαίτημάτων, που περιλαμβάνουν τα όρια δασικών εκτάσεων, βοσκοτόπια, καλαμιώνες, έλη, καλλιεργήσιμες εκτάσεις με αγρωστώδη, λιβάδια, αλλά και κήπους και πάρκα σε αστικές και

περιαστικές περιοχές. Προτιμά κυρίως βιοτόπους με υψηλή υγρασία. Συναντάται συνήθως σε χαμηλά υψόμετρα, όμως έχει καταγραφεί μέχρι και στα 1.750 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο αγροποντικός αποτελεί ένα αρκετά διαδεδομένο είδος στις περιοχές εξάπλωσής τους. Οι πληθυσμιακές του πυκνότητες υπόκεινται σε διακυμάνσεις με έντονες εξάρσεις και υφέσεις. Κατά την περίοδο των εξάρσεων, σε αρκετές περιοχές της κατανομής, το είδος χαρακτηρίζεται ως επιζήμιο. Η τρέχουσα πληθυσμιακή του τάση κρίνεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Gliwicz & Kryštufek (1999)
Kaneco et al. (2016)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

Apodemus epimelas (Nehring, 1902) – Δυτικός βραχοποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα παρουσιάζει ευρεία εξάπλωση σε όλη την ηπειρωτική χώρα και σε πολλά νησιά του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος, Κύθηρα) και του Αιγαίου Πελάγους (Θάσος, Αλόνησος, Περιστερά, Εύβοια, Σαλαμίνα).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος των νοτιοδυτικών Βαλκανίων. Η εξάπλωσή του περιλαμβάνει τα κράτη Κροατία, ανατολική Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, ανατολική Σερβία, Αλβανία, Β. Μακεδονία, νοτιοδυτική Βουλγαρία και Ελλάδα. Έχει εντοπιστεί και σε νησιά της Αδριατικής (Κόρτσουλα και Μλιέτ), όπως και σε νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus epimelas (Nehring, 1902), Τοποθεσία: «Agoriana, Parnassos, Greece». Το *A. epimelas* αντιμετωπιζόταν ως υποείδος του *A. mystacinus*. Αποτελέσματα μορφολογικών και γενετικών αναλύσεων έδειξαν πως αποτελεί ξεχωριστό και αδελφό είδος του *A. mystacinus* και ανήκει στον κλάδο *Karstomys*. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *A. epimelas* απαντάται σε βραχώδη ενδιαιτήματα, που βρίσκονται σε δασικές εκτάσεις ή χαρακτηρίζονται από αραιή βλάστηση. Υψομετρικά συναντάται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 1.620 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά κοινό είδος στα κατάλληλα ενδιαιτήματα και εκτιμάται πως η πληθυσμιακή του τάση είναι σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek & Vohralik (2016)
Storch (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

Apodemus flavicollis (Melchior, 1834) – Κρικοποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα παρουσιάζει ευρεία εξάπλωση σε όλη την ηπειρωτική χώρα και σε κάποια νησιά του Αιγαίου Πελάγους (Λέσβος, Εύβοια, Θάσος, Σαμοθράκη). Στο Ιόνιο έχει καταγραφεί μόνο στην Κέρκυρα και την Κεφαλονιά.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση που εκτείνεται από τη Μ. Βρετανία μέχρι τα Ουράλια Όρη. Στην Ευρώπη, ενώ κατανέμεται στο μεγαλύτερο εύρος της, απουσιάζει από τις νότιες περιοχές της Ιβηρικής χερσονήσου, τη δυτική Γαλλία, την κεντρική και βόρεια Φιννοσκανδιναβία και στα περισσότερα νησιά, εκτός από κάποια νησιά στην ανατολική Μεσόγειο. Στην Ασία, έχει καταγραφή σε περιοχές από την Τουρκία μέχρι τη βόρεια Αρμενία, τα Όρη Ζάγκρος στο Ιράν και νότια εξαπλώνεται έως τη Συρία, το Λίβανο και το Ισραήλ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus flavicollis (Melchior, 1834), Τοποθεσία: «Sieland Island, Denmark». Το *A. flavicollis* πιθανόν αποτελεί κοινό είδος με το *A. ponticus*. Υποστηρίζεται πως ο διαχωρισμός τους προέκυψε την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και οφείλεται στη δυσκολία σύγκρισης των πληθυσμών που βρίσκονταν εκατέρωθεν του Σιδηρούν Παραπετάσματος. Οι πληθυσμοί *Apodemus* που μελετήθηκαν από περιοχές της βορειοανατολικής Τουρκίας, δεν παρουσίαζαν καμία διαφορά με τους πληθυσμούς του *A. ponticus* από την περιοχή του Καυκάσου, αλλά και με τους πληθυσμούς *A. flavicollis* από την υπόλοιπη έκταση της Τουρκίας. Επίσης, εντοπίστηκαν γόνιμα υβρίδια των δύο ειδών στην Αυστρία. Αποτελεί μονοτυπικό είδος, που ανήκει στην ομάδα *Sylvaemus*, στον ίδιο κλάδο με τα *A. sylvaticus*, *A. uralensis* και *A. alpicola*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο κρικοποντικός απαντάται σε ποικίλα δασικά ενδιαίτηματα, στα περισσότερα εκ των οποίων διαβιεί στα όρια τους. Η κατανομή του στα δάση σχετίζεται με την ύπαρξη ειδών βλάστησης που φέρουν μεγάλους καρπούς, όπως βελανιδιές και λεπτοκαρυές. Επίσης, έχει εντοπιστεί σε θαμνώνες και δευτερογενείς οικοτόπους. Υψομετρικά συναντάται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 1.850 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά κοινό είδος στο μεγαλύτερο εύρος της κατανομής του. Η πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Amori et al. (2021)
Montgomery (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Apodemus mystacinus* (Danford & Alston, 1877) – Ανατολικός Βραχοποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα περιορίζεται στην Κρήτη και σε νησιά του ανατολικού Αιγαίου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *A. mystacinus* απαντάται σε μερικά νησιά του ανατολικού Αιγαίου και διαμέσου της Τουρκίας και της Γεωργίας εξαπλώνεται ως το Ισραήλ, το Λίβανο, τη βορειοδυτική Ιορδανία, τη Συρία και το Β. Ιράκ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus mystacinus (Danford & Alston, 1877), Τοποθεσία: «Zebil, Bulgar Dagh». Το *A. mystacinus* αντιμετωπιζόταν αρχικά ως συνώνυμο του *A. epimelas*. Αποτελέσματα μορφολογικών και γενετικών αναλύσεων έδειξαν πως αποτελεί ξεχωριστό και αδελφό είδος του *A. epimelas* και αυτά τα δύο είδη απαρτίζουν τον κλάδο *Karstomys*. Μορφομετρικές και φυλογενετικές αναλύσεις έδειξαν πως δεν υπάρχουν υποείδη του *A. mystacinus* και αποτελεί μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ανατολικός βραχοποντικός απαντάται σε δάση φυλλοβόλων και κωνοφόρων με βραχώδεις θέσεις, τα οποία εμφανίζουν σχετικά αραιή βλάστηση και θαμνώνες. Έχει εντοπιστεί ακόμα σε λιβάδια με βράχια και θαμνώδη βλάστηση, αλλά και σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις που περικλείονται με πέτρινους τοίχους ως φράχτες. Υψομετρικά συναντάται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 2.700 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά κοινό είδος στα κατάλληλα ενδιαιτήματα στις περιοχές εξάπλωσής του και εκτιμάται πως η πληθυσμιακή του τάση είναι σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori et al. (2021)
Aulagnier et al. (2009)
Storch (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Apodemus sylvaticus* (Linnaeus, 1758) – Δασοποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα παρουσιάζει ευρεία εξάπλωση σε όλη την ηπειρωτική χώρα και σε αρκετά νησιά του Ιονίου (Κύθηρα, Κεφαλονιά, Κέρκυρα, κα.) και του Αιγαίου Πελάγους (Λέσβος, Εύβοια, Κάλυμνος, Ρόδος, Κρήτη, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση που εκτείνεται σχεδόν σε όλη τη Γηραιά Ήπειρο, αλλά και σε περιοχές της Β. Αφρικής. Στην Ευρώπη, η κατανομή του είδους ξεκινά από τις νότιες περιοχές της και φτάνει βόρεια ως τη Σκανδιναβία, με εξαίρεση τα βόρεια τμήματά της και τη Φινλανδία. Δυτικά εντοπίζεται σε όλα τα κράτη της Ευρώπης, ενώ ανατολικά εκτείνεται μέχρι την περιοχή της Ευρωπαϊκής Τουρκίας, την κεντρική Λευκορωσία, την ανατολική Ουκρανία και τα σύνορα της δυτικής Ρωσίας. Όσον αφορά τις νησιωτικές περιοχές, βρίσκεται στα Βρετανικά νησιά, την Ισλανδία και στα περισσότερα νησιά της Μεσογείου. Απουσιάζει από τις περιοχές της Βαλτικής. Στην Αφρική, απαντάται στην οροσειρά του Άτλαντα και σε όλη την παράκτια πεδιάδα βόρεια της οροσειράς.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus sylvaticus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Uppsala, Sweden». Μονοτυπικό είδος που ανήκει στην ομάδα *Sylvaemus*. Μοριακές και φυλογενετικές αναλύσεις έδειξαν πως βρίσκεται στον ίδιο κλάδο με τα *A. uralensis*, *A. alpicola* και *A. flavicollis*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο δασοποντικός αποτελεί ένα είδος που προσαρμόζεται εύκολα σε πληθώρα ενδιαιτημάτων, γι' αυτό και απαντάται σε ποικίλα φυσικά και ημι-φυσικά ενδιαιτήματα, όπως όλα τα είδη δασών, ερεικώνες, στέπες, θαμνώνες και αμμόλοφους. Επίσης, εντοπίζεται σε αστικά και περιαστικά ενδιαιτήματα

(κήπους, πάρκα, χερσότοπους, λιβάδια, αρόσιμη γη, αλύλλια). Υψομετρικά συναντάται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 3.300 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά κοινό είδος στο μεγαλύτερο εύρος της κατανομής του, ενώ σε κάποιες περιοχές χαρακτηρίζεται ως επιζήμιο. Η πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Montgomery (1999)
Schlitter et al. (2021)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

Apodemus witherbyi (Thomas, 1908) – Στεποποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διαθέσιμες καταγραφές, η εξάπλωση του είδους περιορίζεται μόνο στη νήσο Ρόδο, στο ανατολικό Αιγαίο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η γεωγραφική του κατανομή ξεκινά από τον Δνείπερο ποταμό στην Ουκρανία, εκτείνεται στην περιοχή του Καυκάσου και φτάνει έως το κεντρο-δυτικό τμήμα του Πακιστάν. Στην περιοχή της Μεσογείου, έχει καταγραφεί στην Ελλάδα (Ρόδο), την Ανατολία, τη Συρία, το Ισραήλ, το Λίβανο και την Ιορδανία

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus sylvaticus witherbyi (Thomas, 1902), Τοποθεσία: «Shul, Fars Province, Iran». Αρχικά το *A. witherbyi* θεωρήθηκε ως υποείδος του *A. sylvaticus*. Πραγματοποιήθηκαν αρκετές συγκριτικές μελέτες (μοριακές, μορφολογικές, γενετικές) του είδους με άλλα είδη που ανήκουν στο γένος *Apodemus*. Οι πιο πρόσφατες έρευνες έδειξαν πως αποτελεί ξεχωριστό είδος, που ανήκει στην ομάδα *Sylvaemus*. Είναι αδελφό taxon με τα *A. flavicollis*, *A. uralensis*, *A. pallipes*, *A. ponticus* και *A. hyrcanicus*, τα οποία ανήκουν σε ένα κοινό υποκλάδο. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο στεποποντικός απαντάται σε ορεινά ανοικτά ενδιαιτήματα, πεδιάδες, στέπες, αλλουβιακά δάση, δάση πλατύφυλλων, αλλά και σε βραχώδεις θέσεις με θαμνώδη βλάστηση. Συναντάται κυρίως σε μεγάλα υψόμετρα, περίπου στα 2.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά κοινό είδος στα κατάλληλα ενδιαιτήματα σε όλο το εύρος εξάπλωσής του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bukhnikashvili et al. (2016)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Arvicola amphibius* (Linnaeus, 1758) – Νεροαρουραίος**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξάπλωση του είδους στην Ελλάδα περιορίζεται μόνο στο βόρειο τμήμα της χώρας και πιο συγκεκριμένα στη Μακεδονία και τη Θράκη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ευρεία κατανομή του είδους εκτείνεται από το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία ανατολικά έως τη λεκάνη απορροής του ποταμού Λένα και τη λίμνη Βαϊκάλη στη Σιβηρία δυτικά. Βόρεια η εξάπλωσή του φτάνει ως τον αρκτικό κύκλο, ενώ το νότιο όριο εξάπλωσης ακολουθεί τη γραμμή που ξεκινά από τη βόρεια Ισπανία και τα Πυρηναία Όρη, συνεχίζει στις Άλπεις, τις Δειναρικές Άλπεις, το βόρειο τμήμα της Ελλάδας (Μακεδονία και Θράκη), προχωρά κατά μήκος των ακτών της περιοχής Λεβάντες έως το Ισραήλ και μέσω της κεντρικής Ανατολίας φτάνει ως τον Καύκασο, το Καζακστάν και καταλήγει στη βόρεια Κίνα και τη δυτική Μογγολία. Έχει καταγραφεί σε νησιά της Βαλτικής και της Βόρειας θάλασσας, ενώ δεν εντοπίζεται στην Ιρλανδία και στα νησιά της Μεσογείου.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus amphibius (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «England». Συνώνυμο με το *A. terrestris*. Μέχρι πρόσφατα, δύο είδη του Ευρασιατικού νεροαρουραίου είχαν αναγνωρισθεί, το ημι-υδρόβιο και αρκετά διαδεδομένο *A. amphibius* και το εδαφόβιο με πιο περιορισμένη εξάπλωση *A. scherman*. Φυλογενετικές μελέτες που εφαρμόστηκαν στα δύο είδη, δεν έδειξαν το σαφή διαχωρισμό τους, οπότε και συνήθως αναφέρονται με την ονομασία *A. amphibius*. Εξάιρεση αποτελούν οι εδαφόβιοι πληθυσμοί της Ελβετίας, της Γαλλίας και της Ισπανίας, οι οποίοι διαχωρίστηκαν και αποτελούν ένα ξεχωριστό είδος, το *A. monticala*. Με βάση τα αποτελέσματα αναλύσεων των μιτοχονδριακών απλότυπων του *A. monticala*, εκτιμάται πως πιθανόν τα *A.*

amphibius και *A. monticala* αποτελούν ξεχωριστές γενεαλογικές γραμμές του ίδιου είδους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Οι ημι-υδρόβιοι πληθυσμοί του νεροαρουραίου μπορούν και προσαρμόζονται σε πληθώρα ορεινών και πεδινών βιοτόπων, που περιλαμβάνουν απότομες όχθες ποταμών με πυκνή βλάστηση, ρυάκια, αρδευτικά κανάλια και βάλτους. Οι εδαφόβιοι πληθυσμοί του είδους απαντώνται σε πιο ξηρά ενδιαιτήματα, όπως λιβάδια, βοσκοτόπια και περιστασιακά σε δασικές εκτάσεις, όπου διαβιούν σε υπόγεια δίκτυα στοών.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή τάση του είδους θεωρείται σταθερή και αποτελεί ένα κοινό είδος στο μεγαλύτερο εύρος της κατανομής του, αν και σε κάποιες περιοχές έχουν καταγραφεί μειώσεις των πληθυσμών του, όπως στην Ιταλία, την Ολλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Batsaikhan et al. (2021)
Kryštufek et al. (2015)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Panteleyev (2001)
Saucy (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Balaenoptera acutorostrata* (Lacépede, 1804) – Ρυγχοφάλαινα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η Μεσόγειος δεν αποτελεί περιοχή διαβίωσης του είδους, αλλά περνά από αυτήν σαν περιστασιακός επισκέπτης. Οι περιπλανήσεις αυτές αποτελούν τυχαία περιστατικά κι όχι εποχική μετανάστευση. Στην Ελλάδα έχει γίνει μόνο μια καταγραφή ενός νεκρού ατόμου κοντά στις ακτές της Σκιάθου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ρυγχοφάλαινα είναι κοσμοπολίτικο είδος, αφού συναντάται σε όλους του ωκεανούς από τις 80°Β ως τις 70°Ν. Το χειμώνα οι πληθυσμοί του είδους κινούνται σε μικρότερα γεωγραφικά πλάτη και θεωρείται πως κατανέμονται σε διασκορπισμένες θέσεις. Δε γνωρίζουμε τις ακριβείς περιοχές διαχείμασης, εκτός από τον Μεγάλο Κοραλλιογενή Ύφαλο της Αυστραλίας κι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το ζώο δύσκολα εντοπίζεται στη θάλασσα εκτός κι αν επικρατούν αρκετά ήρεμες συνθήκες.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Balaenoptera acutorostrata (Lacépede, 1804), Τοποθεσία: «pris aux environs de la rade de Cherbourg, Manche, France». Μέχρι τη δεκαετία του 1990, όλα τα είδη του γένους *Balaenoptera* περιλαμβάνονταν στην ονομασία *B. acutorostrata*. Γενετικές αναλύσεις έδειξαν πως η ρυγχοφάλαινα που κινείται στα νερά της Ανταρκτικής αποτελεί ξεχωριστό είδος. Από το 2000 και έπειτα, αναγνωρίστηκε επισήμως και ονομάστηκε ως *B. bonaerensis*. Οι ρυγχοφάλαινες του Νότιου ημισφαιρίου αποτελούν ένα ανώνυμο υποείδος, το οποίο φέρει τη γενική ονομασία Νανορυγχοφάλαινα (Dwarf Minke Whale).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η ρυγχοφάλαινα απαντάται σε παράκτια και υπεράκτια νερά σε θέσεις που μπορεί να εντοπίσει θηράματα για τη διατροφή της. Έχει εντοπιστεί σε όρμους, φιόρδ,

νηριτικές ζώνες, ακόμα και σε πολύ μεγάλους ποταμούς (Ποταμός Σεν Λόρενς), όπου βρίσκει εύκολη λεία. Στις πολικές θαλάσσιες περιοχές, εισχωρεί ανάμεσα σε τμήματα πάγων και ανοιχτές θέσεις υδάτων που περικλείονται από πάγους.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δεν υπάρχει εκτίμηση του πληθυσμού της ρυγχοφάλαινας σε παγκόσμια κλίμακα, αλλά έχει καταγραφεί μείωση των ατόμων σε ορισμένες περιοχές λόγω υπερεκμετάλλευσης του είδους. Εφαρμόζονται μοντέλα πρόβλεψης από την Διεθνή Επιτροπή Φαλινοθηρίας (IWC), αλλά ακόμα δεν έχουν καταλήξει σε ασφαλείς εκτιμήσεις.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix I
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Cooke (2018)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

***Balaenoptera physalus* (Linnaeus, 1758) – Πτεροφάλαινα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η παρουσία του είδους είναι κοινή στο δυτικό Ιόνιο Πέλαγος (Κέρκυρα, Λευκάδα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος). Περιστασιακά κινούνται και στο εσωτερικό Ιόνιο, στην περιοχή μεταξύ Λευκάδας, Κεφαλονιάς και Αιτωλοακαρνανίας. Συναντάται και στο τόξο του Αιγαίου (Μεσσηνιακός κόλπος, νότια των Κυθήρων, της Κρήτης και της Καρπάθου). Αποφεύγει την εσωτερική λεκάνη του Αιγαίου, αν και υπάρχουν κάποιες αναφορές από άτομα στο Σαρωνικό κόλπο και δύο εκβρασμοί ατόμων (κόλπος της Καβάλας και ανοιχτά της Χαλκίδας), που πιθανόν σχετίζονται με έλλειψη τροφής στα πελαγικά νερά ή μετακινήσεων της τροφής πιο κοντά στις ακτές.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η πτεροφάλαινα είναι κοσμοπολίτικο είδος, που συναντάται συνήθως σε υπεράκτια νερά των εύκρατων και υποπολικών ζωνών. Απουσιάζει ή εμφανίζεται σπάνια στις τροπικές περιοχές. Απαντάται στο Β. Ειρηνικό και το Β. Ατλαντικό, όπου μεταναστεύει εποχικά από πιο βόρειες σε πιο νότιες θέσεις και αντίστροφα, ενώ η παρουσία της έχει καταγραφεί και στην κεντρική και δυτική Μεσόγειο. Στο Νότιο Ημισφαίριο, εισχωρεί στην Ανταρκτική θαλάσσια ζώνη, αλλά αποφεύγει τις περιοχές με πολλούς πάγους. Το καλοκαίρι κινείται κυρίως σε εύρος γεωγραφικών πλατών 40°N-60°N. Παλαιότερα, τους χειμερινούς μήνες είχε εντοπιστεί νότια της Ν. Αφρικής, υπεράκτια του Περού, της Χιλής και της Βραζιλίας, όπου πλέον καταγράφονται ελάχιστα άτομα λόγω της συστηματικής φάλαινοθηρίας επί σειρά ετών.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Balaena physalus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Habitat in Oceano Europaeo». Έχουν αναγνωριστεί τρία υποείδη, το *B. p. physalus* (Linnaeus, 1758), που αφορά τους πληθυσμούς του

Βόρειου Ημισφαιρίου, το *B. p. quoyi* (Fischer, 1829), που περιλαμβάνει τους πληθυσμούς του Νότιου Ημισφαιρίου και το *B. p. patachonica* (Burmeister, 1865), το οποίο είναι μικρότερο σε μέγεθος από το *B. p. quoyi* και φέρει σκούρα μπαλένα. Με βάση γενετικές μελέτες, έχει προταθεί ο διαχωρισμός σε ξεχωριστά υποείδη των πληθυσμών του Β. Ατλαντικού και του Β. Ειρηνικού.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *B. physalus* απαντάται σε ανοιχτά βαθιά πελαγικά νερά, μακριά από τις παράκτιες ζώνες, μετά το τέλος των υφαλοκρηπίδων. Παρόλα αυτά, πλησιάζει πιο κοντά στις ακτές και μπορεί να κινηθεί σε πιο ρηχά ύδατα, κυρίως για αναζήτηση τροφής.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δεν υπάρχει σαφής εκτίμηση της πληθυσμιακής κατάστασης του είδους, λόγω ελλειψών πρόσφατων σχετικών δεδομένων. Μέσω κατάλληλων μοντέλων πρόβλεψης, εκτιμάται πως η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι αυξητική, έπειτα από μέτρα που πάρθηκαν για την εξάλειψη της φάλαινοθηρίας, αλλά το μέγεθος του παγκόσμιου πληθυσμού εξακολουθεί να είναι μικρό.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A1d]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendices I, II
Σύμβαση CITES	Appendix I
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Cooke (2018)
Wilson & Mittermeier (2014)

E. Ρεκούτη

***Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774) – Μπαρμπαστέλλος**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος έχει καταγραφεί σε θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας, που ανήκουν στην Ήπειρο, τη Μακεδονία, την Στερεά Ελλάδα, τη δυτική Θεσσαλία και την Πελοπόννησο. Τα τελευταία χρόνια εντοπίστηκε πληθυσμός του είδους και στη νήσο Εύβοια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εξαπλώνεται κυρίως στη Γηραιά Ήπειρο, εκτός από την Ιρλανδία, τη Σκωτία, την Εσθονία, αρκετές περιοχές της Σκανδιναβίας και κάποιες της Ν. Ευρώπης. Η κατανομή της έχει επεκταθεί και στον Καύκασο, την Ανατολία, το Μαρόκο και τα Κανάρια Νησιά. Τις τελευταίες δεκαετίες έχουν καταγραφεί νέες περιοχές εξάπλωσης του είδους στην Ευρώπη, όπως η Λετονία, το Μαυροβούνιο και η Σικελία. Από το 1984 έχει εξαφανιστεί από την Ολλανδία, ενώ είναι πιθανό να έχει εξαλειφθεί και από τη Νορβηγία, αφού η τελευταία καταγραφή εκεί ήταν το 1949.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio barbastellus (Schreber, 1774), Τοποθεσία: «Burgundy, France». Το συγκεκριμένο είδος περιλαμβάνει δύο Παλαιαρκτικά ξεχωριστά είδη, τα οποία εμφάνιζαν μικρή επικάλυψη στις περιοχές εξάπλωσής τους. Έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*B. b. barbastellus* και *B. b. guanchae*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η *Barbastella barbastellus* τρέφεται κυρίως με Μικρολεπιδόπτερα και μικρά Δίπτερα, που τα εντοπίζει σε ορεινές δασικές εκτάσεις. Τα μεγαλύτερα υψόμετρα που έχει καταγραφεί να κινείται είναι στις αυστριακές Άλπεις (1.800 μ.) και στα Πυρηναία Όρη (2.260 μ.). Το καλοκαίρι δημιουργεί αποικίες σε κοιλότητες δέντρων και πιο σπάνια σε κτίρια, ενώ διαχειμάζει σε δέντρα και σε υπόγειες θέσεις (σπήλαια, στοές,

κελάρια), όπου επικρατούν αρκετά χαμηλές θερμοκρασίες.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Έχουν καταγραφεί μικροί πληθυσμοί του είδους σε μεγάλο μέρος της εξάπλωσής του, ενώ σε περιοχές με φυσικά σπήλαια παρατηρήθηκαν προσωρινοί συνωστισμοί ατόμων. Θεωρείται ένα μη συχνά παρατηρούμενο είδος. Εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT [A4c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Piraccini (2016)
Urbańczyk (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Canis aureus (Linnaeus, 1758) – Τσακάλι

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει ασυνεχή εξάπλωση στην ηπειρωτική Ελλάδα, όπου οι μεγαλύτεροι πληθυσμοί εντοπίζονται στην ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη, τη Δυτική Ελλάδα και την Πελοπόννησο. Η παρουσία του έχει καταγραφεί και στη ΒΑ Αττική, ενώ το μοναδικό νησί που έχει βρεθεί το είδος είναι η Σάμος.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Στην Ευρώπη, η εξάπλωση του τσακαλιού περιλαμβάνει κυρίως τις περιοχές κοντά στη Μεσόγειο και την Μαύρη Θάλασσα (Βαλκανική χερσόνησος, Αυστρία, Ουγγαρία, Ιταλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Μολδαβία, Ρουμανία, Ουκρανία). Τις τελευταίες δεκαετίες, φαίνεται πως το είδος έχει εξαπλωθεί και σε πιο βόρειες και δυτικές περιοχές (Ελβετία, Πολωνία, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Δανία, Λευκορωσία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία). Στην Ασία, η παρουσία του είδους έχει επιβεβαιωθεί στην Τουρκία, τη Συρία, το Ισραήλ, το Ιράκ, τη Σαουδική Αραβία, το Κατάρ και την Ιορδανία. Πιθανόν να βρίσκεται και στο Κουβέιτ και την Υεμένη, αλλά οι καταγραφές εκεί χρήζουν επιβεβαίωσης. Η κατανομή του εκτείνεται πιο ανατολικά διαμέσου του Ιράν, της κεντρικής Ασίας και της Ινδίας, έως τη Σρι Λάνκα, το Μιανμάρ και τμήματα της Ινδοκίνας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Canis aureus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Iran». Μέχρι σήμερα, έχουν περιγραφεί δώδεκα υποείδη. Παρατηρείται έντονη ποικιλομορφία μεταξύ των πληθυσμών του είδους, επομένως κρίνεται αναγκαία η διερεύνηση της ταξινόμικής κατάστασης με τη χρήση μοριακών τεχνικών. Πρόσφατες μελέτες του mtDNA και της μορφολογίας των πληθυσμών του τσακαλιού στην Αφρική, έδειξαν πως εμφανίζουν πιο στενή συγγένεια με το *Canis lupus*, σε σχέση με τους πληθυσμούς

που βρίσκονται στην Ευρασία. Πλέον αποτελούν ξεχωριστό είδος, το *C. lupaster*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *C. aureus* συναντάται σε ποικίλα ενδιαίτηματα, τα οποία περιλαμβάνουν ημίξηρους βιοτόπους, δασικές εκτάσεις, μαγκρόβια δάση, καλλιέργειες, αγροτικές και περιαστικές περιοχές. Στην Ασία, απαντάται και σε πεδινά δάση διπτερόκαρπων και ανοιχτές θέσεις υποβαθμισμένων δασών. Στην Ευρώπη, προτιμά να διαβιεί σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις, υγρότοπους και ετερογενή ενδιαίτηματα, που του παρέχουν κάλυψη. Συχνά, βρίσκεται σε κατοικημένες περιοχές όπου τρέφεται από τα απορρίμματα των ανθρώπων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά κοινό στο μεγαλύτερο εύρος κατανομής, όπου οι πληθυσμιακές του πυκνότητες είναι μεγάλες, κυρίως σε περιοχές με άφθονη τροφή και κάλυψη. Παρατηρούνται μειώσεις σε ορισμένους πληθυσμούς της Ασίας, αλλά η τρέχουσα συνολική πληθυσμιακή τάση του είδους φαίνεται να είναι αυξητική.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix V

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hoffmann et al. (2018)
Kryštufek (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Canis lupus (Linnaeus, 1758) – Λύκος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην ηπειρωτική Ελλάδα, με εξαίρεση την Πελοπόννησο, όπου δεν έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία του. Στο μόνο νησί που έχει καταγραφεί το είδος είναι η Εύβοια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ο λύκος κατανέμεται στο μεγαλύτερο μέρος του βορείου ημισφαιρίου, όπου το βορειότερο άκρο είναι η Β. Αμερική και το νοτιότερο η Ινδία. Η εξάπλωση του περιλαμβάνει τον Καναδά, την Αλάσκα, τα βόρεια τμήματα των ΗΠΑ, την Ευρώπη και την Ασία. Στην Ευρώπη απουσιάζει από τη Μεγάλη Βρετανία, την Ιρλανδία, την Ισλανδία, δυτικές περιοχές της Γαλλίας και νότια και ανατολικά τμήματα της Ιβηρικής χερσονήσου. Έχει εξαφανιστεί από το Μεξικό, μεγάλο τμήμα των ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Canis lupus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Σχετικά με τους πληθυσμούς του είδους στη Β. Αμερική, επικρατούν δύο πιθανά σενάρια. Το ένα περιορίζει τα 24 υποείδη, που έχουν περιγραφεί, σε πέντε, ενώ το άλλο υποστηρίζει πως οι πληθυσμοί της ανατολικής Β. Αμερικής ανήκουν στο υποείδος *C. lycaon*, το οποίο υπάρχει μόνο εκεί κι όχι στην Ευρασία. Το Αυστραλιανό Ντίνγκο, που παλαιότερα αντιμετωπιζόταν ως υποείδος του *C. familiaris*, πλέον πιθανολογείται πως αφορά υποείδος του *C. lupus*. Στην Ευρώπη, έχουν περιγραφεί και αναγνωριστεί δύο υποείδη (*C. l. lupus* και *C. l. albus*). Σήμερα, έντεκα υποείδη θεωρούνται αναγνωρισμένα και έγκυρα σε όλο το εύρος κατανομής του *C. lupus*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο λύκος καταλαμβάνει όλα τα ενδιαίτηματα που συναντώνται στο βόρειο ημισφαίριο, αρκεί να υπάρχουν κατάλληλα θηράματα για να τρέφεται. Σε

αυτά ανήκουν τα δάση μικτής βλάστησης, πεδιάδες με θαμνώνες και όρια οικισμών, κυρίως αν υπάρχουν κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και χώροι απόθεσης απορριμμάτων. Προτιμά να θηρεύει μεγάλα είδη σπληφόρων, αλλά έχει καταγραφεί να τρέφεται και με μικρότερα θηλαστικά, κουφάρια νεκρών ζώων και ανθρώπινα απορρίμματα.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή κατάσταση του είδους διαφέρει από περιοχή σε περιοχή, λόγω της ευρείας κατανομής του σε παγκόσμια κλίμακα (διαφορετικό κλίμα, τοπογραφία, βλάστηση, ανθρώπινη εγκατάσταση). Στην Ευρώπη, έχουν καταγραφεί τοπικές μειώσεις πληθυσμών του είδους, ενώ στη Β. Αμερική φαίνεται να αυξάνονται. Η γενική πληθυσμιακή τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Boitani et al. (2018)
Sulkava & Pulliainen (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Capra aegagrus (Erxleben, 1777) – Αίγαγρος, Αγριοκάτσικο

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, βρίσκονται τρία υποείδη του *C. aegagrus*, τα οποία εντοπίζονται σε διαφορετικές τοποθεσίες. Το *C. a. cretica* απαντάται στην Κρήτη και στους Αγίους Θεοδώρους, το *C. a. pictus* στο νησί της Αντιμήλου στις Κυκλάδες και το *C. a. dorcas* στα Γιούρα των Β. Σποράδων.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η κατανομή του είδους εκτείνεται εντός της Ασίας. Διαχωρίζεται σε τρία αναγνωρισμένα υποείδη, τα οποία εμφανίζουν διαφορετική γεωγραφική εξάπλωση. Το *C. a. aegagrus* απαντάται στην περιοχή του Καυκάσου, της Μικράς Ασίας και του Ιράν. Το *C. a. turcmenicus* βρίσκεται στα όρη της περιφέρειας Μπαλκάν στο Τουρκμενιστάν και στην οροσειρά Koret-Dagh στα σύνορα του Ιράν με το Τουρκμενιστάν. Τέλος, το υποείδος *C. a. blythi* εντοπίζεται στην Ινδία και το Πακιστάν.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Capra aegagrus (Erxleben, 1777), Τοποθεσία: «Daghestan, District of Caucasus, South Russia». Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωριστεί τρία υποείδη (*C. a. aegagrus*, *C. a. turcmenicus*, *C. a. blythi*). Υπό αναθεώρηση βρίσκονται τα *C. a. turcmenicus* και *C. a. blythi* ως μη έγκυρα, γιατί δεν εμφανίζουν μορφολογικές διαφορές, παρά μόνο στο μέγεθος του σώματος των ενήλικων αρσενικών ατόμων και στο μήκος των κεράτων. Ορισμένοι ζωολόγοι υποστηρίζουν πως οι πληθυσμοί του *C. a. turcmenicus* αφορούν το υποείδος *C. a. chialtanensis*, που είναι πιθανό να αποτελεί υβρίδιο των αγριοκάτσικων και του είδους *C. falconeri*. Τα υποείδη των ελληνικών νησιών εισήχθησαν κατά τη νεολιθική εποχή και έκτοτε, με την πάροδο των χρόνων, έχουν υποστεί υβριδισμό με ήμερα άτομα του είδους *C. hircus*. Τα ενδημικά αυτά υποείδη βρίσκονται υπό αναθεώρηση,

γιατί πιθανολογείται πως ανήκουν στο είδος *C. hircus*, με βάση γενετικά και αρχαιοζωολογικά ευρήματα.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *C. aegagrus* απαντάται σε ορεινές βραχώδεις θέσεις με βλάστηση, η οποία αποτελεί και την τροφή του αίγαγρου. Απαντάται σε μικτά δάση, ενώ συχνά διαβιεί και σε σχετικά ξηρά ενδιαιτήματα, στα οποία έχει ανάγκη από πηγές υδάτων για να επιβιώσει. Όλες οι θέσεις διαβίωσης είναι τραχιές και απόκρημνες, ενώ το ποσοστό τραχύτητας εξαρτάται από τις απειλές που υφίστανται και τις εποχές. Δημιουργούν αγέλες και υψομετρικά κινούνται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 4.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παγκόσμια πληθυσμιακή κατάσταση του αγριοκάτσικου είναι δύσκολο να εκτιμηθεί, λόγω ελλειψών δεδομένων. Θεωρείται πως είναι σπάνιο σε αρκετές θέσεις εξάπλωσης, ενώ σε άλλες οι πληθυσμοί του μειώνονται. Σε κάποιες περιοχές έχουν επιβληθεί μέτρα προστασίας για το είδος, που φαίνεται να είναι αποτελεσματικά, οπότε η κατάσταση πλέον μπορεί να χαρακτηριστεί ως σταθερή και μάλιστα σε ορισμένες θέσεις έχουν καταγραφεί και αυξήσεις των πληθυσμών.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT [A2cd]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Corlatti & Zachos (2022)
Weinberg & Ambarli (2020)
Wilson et al. (2011)

Ε. Ρεκούτη

***Capreolus capreolus* (Linnaeus, 1758) – Ζαρκάδι**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, η παρουσία του ζαρκαδιού έχει επιβεβαιωθεί σε αρκετές οροσειρές της ηπειρωτικής χώρας, όπως Τυμφρηστός, Γράμμος, Ροδόπη, Οίτη, Γκιώνα, Αντιχάσια, κα. Δεν έχει καταγραφεί σε νησιωτικές περιοχές και στην Πελοπόννησο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Παλαιαρκτική ζώνη. Κατανέμεται στο μεγαλύτερο τμήμα της Ευρώπης και στη Δ. Ρωσία, ενώ απουσιάζει από την Ισλανδία, Ιρλανδία, την Κύπρο, την Κορσική, τη Σαρδηνία και τα περισσότερα μικρά νησιά της Μεσογείου. Στη νότια Ευρώπη, βρίσκονται δύο υποπληθυσμοί, ο *C. c. italicus* στην κεντρική και νότια Ιταλία και ο *C. c. garganta* στις νότιες περιοχές της Ιβηρικής χερσονήσου. Στην Ασία, συναντάται στην Τουρκία, τη Β. Συρία, το Β. Ιράκ, το Β. Ιράν και την περιοχή του Καυκάσου. Εντοπίζονται μικροί πληθυσμοί στα παράλια της Τουρκίας στη Μαύρη Θάλασσα και το Αιγαίο Πέλαγος.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Cervus capreolus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Με βάση μορφολογικές και γενετικές μελέτες, έχουν αναγνωριστεί τρία υποείδη (*C. c. capreolus*, *C. c. italicus*, *C. c. garganta*). Πρόσφατες μοριακές αναλύσεις των πληθυσμών του ζαρκαδιού στην Πολωνία και τη Λιθουανία υπέδειξαν πως τα είδη *C. capreolus* και *C. pygargus* είναι πιθανό να συνυπάρχουν και το Ασιατικό ζαρκάδι να εξαπλώνεται πιο δυτικά απ' ότι είχε εκτιμηθεί ως σήμερα. Χρήζει περαιτέρω διερεύνησης η ταξινομική κατάσταση των ατόμων που βρίσκονται σε αυτές τις περιοχές.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *C. capreolus* απαντάται σε ευρύ φάσμα ενδιαιτημάτων, τα οποία περιλαμβάνουν μικτά δάση, δάση φυλλοβόλων ή κωνοφόρων, βαλτότοποις, βοσκοτόπια, αρόσιμες καλλιέργειες και περιαστικές θέσεις με μεγάλους κήπους. Πιο σπάνια, εντοπίζεται σε ημερημικά περιβάλλοντα. Κινείται σε μεγάλο υψομετρικό φάσμα, από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 2.400 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το ζαρκάδι θεωρείται αρκετά διαδεδομένο και κοινό είδος στις περισσότερες περιοχές εξάπλωσης. Οι πληθυσμιακές πυκνότητες στην κεντρική ζώνη κατανομής είναι υψηλότερες σε σχέση με τη βόρεια και νότια ζώνη. Έχει παρατηρηθεί αυξητική τάση στους περισσότερους πληθυσμούς του είδους.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Lovari et al. (2016)
Stubbe (1999)
Wilson & Mittermeier (2011)

Ε. Ρεκούτη

Cervus elaphus (Linnaeus, 1758) – Ελάφι

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το ελάφι παρουσιάζει περιορισμένη εξάπλωση στην Ελλάδα, αν και στο παρελθόν ήταν αρκετά διαδεδομένο είδος. Μόνο δύο φυσικοί πληθυσμοί έχουν απομείνει, ο ένας στην Πάρνηθα και ο άλλος στην Ροδόπη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του είδους εκτείνεται στην Ευρώπη, τη Β. Αφρική και τη Μέση Ανατολή. Η κατανομή είναι ασυνεχής στο μεγαλύτερο μέρος της ηπειρωτικής Ευρώπης, ενώ απουσιάζει από την Αλβανία, τη βόρεια Σκανδιναβία, τη χερσόνησο της Κριμαίας και τη Ρωσία, με εξαίρεση την περιοχή Βορονέζ (Β. Ρωσία). Η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί σε πληθώρα νησιών, όπως τα Βρετανικά νησιά, η Σαρδηνία και η Κορσική, από την οποία είχε εξαφανιστεί και επανεισήχθη. Απαντάται και στον Καύκασο (Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία). Η εξάπλωση του ελαφιού στη Β. Αφρική είναι σποραδική και αφορά την οροσειρά του Άτλαντα στη ΒΑ Αλγερία και ΒΔ Τυνησία, αλλά και το Μαρόκο. Στη Μέση Ανατολή συναντάται στην Τουρκία, το Β. Ιράν και το Ιράκ, ενώ έχει εξαφανιστεί πλέον από το Ισραήλ, τη Συρία, το Λίβανο και την Ιορδανία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Cervus elaphus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Για πολλές δεκαετίες, τα είδη *C. elaphus* (Ευρώπη, Β. Αφρική, Μέση Ανατολή) και *C. canadensis* (Ανατ. Ασία, Β. Αμερική) αντιμετωπίζονταν ως κοινό είδος. Πλέον, με βάση μοριακά και ηθολογικά δεδομένα, έχουν διαχωριστεί. Τα υποείδη *C. e. yarkandensis*, *C. e. bactrianus* και *C. e. hanglu*, που βρίσκονται στην κεντρική Ασία, αποτελούν πια ένα κοινό είδος, το *C. hanglu*, αν και εκτιμάται πως χρειάζονται περισσότερα δεδομένα για την ταξινομική επιβεβαίωσή του. Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωριστεί επτά υποείδη.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το ελάφι προτιμά τα ανοιχτά δάση φυλλοβόλων ή κωνοφόρων, μικτά δάση, ορεινούς βαλτότοπους, θαμνώδεις περιοχές με μακκία βλάστηση, φυσικές χορτολιβαδικές εκτάσεις και βοσκοτόπια. Συχνά συναντάται και σε δάση πλατύφυλλων στα οποία βρίσκονται διάσπαρτα μεγάλα λιβάδια. Αποφεύγει περιοχές με ανθρώπινη δραστηριότητα. Κινείται συνήθως σε ορεινές θέσεις και έχει καταγραφεί μέχρι και στα 2.800 μ. στις Άλπεις.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Τα τελευταία χρόνια, στη Β. Αφρική και την κεντρική Ευρώπη, παρατηρείται αύξηση του κατακερματισμού των πληθυσμών του ελαφιού, ενώ από κάποιες θέσεις έχει εξαφανιστεί. Στο μεγαλύτερο εύρος της εξάπλωσής του όμως, θεωρείται διαδεδομένο είδος. Σε ορισμένες περιοχές που στο παρελθόν είχε εκλείψει, έχει επανεισαχθεί, ενώ σε αρκετές που είχαν μειωθεί σημαντικά οι πληθυσμοί του, πλέον φαίνεται να αυξάνονται σταθερά χάρη στα μέτρα προστασίας που έχουν εφαρμοστεί.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Koubek & Zima (1999)
Lovari et al. (2018)
Wilson & Mittermeier (2011)

Ε. Ρεκούτη

Chionomys syriacus (Martins, 1842) – Χιονοποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η εξάπλωση του είδους περιορίζεται σε σποραδικούς πληθυσμούς στους ορεινούς όγκους της ηπειρωτικής χώρας. Απουσιάζει από όλα τα νησιά, εκτός από την Εύβοια, όπου έχει καταγραφεί στην οροσειρά της Δίρφης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *C. nivalis* εμφανίζει ευρεία φυσική εξάπλωση σε σποραδικές θέσεις, η οποία ξεκινά από περιοχές της νοτιοδυτικής Ευρώπης και διαμέσου της νοτιοανατολικής Ευρώπης εκτείνεται έως τον Καύκασο, την Τουρκία, το Ισραήλ, το Λίβανο, τη Συρία και το Ιράν. Οι μεγαλύτεροι πληθυσμοί του στη Γηραιά Ήπειρο βρίσκονται στα Πυρηναία Όρη, στις Άλπεις, στα Απέννινα Όρη, στα Καρπάθια και στις οροσειρές της Βαλκανικής χερσονήσου. Απουσιάζει από τα νησιά της Ευρώπης, με εξαίρεση την Εύβοια στην Ελλάδα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Arvicola nivalis (Martins, 1842), Τοποθεσία: «Faulhorn, Bernese Oberland, Switzerland». Στο παρελθόν, το *C. nivalis* άνηκε στο γένος *Arvicola* και μεταγενέστερα στο γένος *Microtus*. Ο Kryštufek (2021), έπειτα από μελέτη του είδους *Hypudaeus syriacus* (Brants, 1827) έδειξε πως είναι κοινό είδος με το *C. nivalis* κι όχι με το *M. socialis*, όπως υποστηριζόταν μέχρι τη δεκαετία του 1970. Μετά από αυτή την εξέλιξη, με βάση τους κανονισμούς ονοματολογίας, η ονομασία άλλαξε σε *Chionomys syriacus* (Brants, 1827). Υποβλήθηκε αναφορά του σχετικού ζητήματος στη Διεθνή Επιτροπή Ζωολογικής Ονοματολογίας (ICZN) προτείνοντας ως ορθότερη ονομασία, το *Arvicola nivalis* (Martins, 1842). Μέχρι σήμερα έχουν περιγραφεί και αναγνωριστεί 13 υποείδη.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο χιονοποντικός διαβιεί σε ορεινά ανοικτά ενδιαιτήματα με αραιή βλάστηση και βραχώδεις θέσεις σε υψόμετρα από 1.000 μ. έως και 4.700 μ. Πιο σπάνια έχει εντοπιστεί σε τοποθεσίες χαμηλότερων υψομέτρων, ακόμα και στο επίπεδο της θάλασσας.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται κοινό είδος σε αρκετές τοποθεσίες του εύρους κατανομής του, ενώ δεν έχουν καταγραφεί μειώσεις πληθυσμών. Οι θέσεις εξάπλωσης είναι σποραδικές, καθώς απομονώθηκαν μεταξύ τους οι υποπληθυσμοί του είδους όταν έλιωσαν τμήματα των πάγων στα τέλη της εποχής των παγετώνων. Η πληθυσμιακή τάση κρίνεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori (1999)
Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek (2016)
Kryštufek et al. (2021)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Clethrionomys glareolus* (Schreber, 1780) – Δασοσκαπτοποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους περιορίζεται σε σποραδικές θέσεις στην Ήπειρο, τη Μακεδονία και τη Θράκη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Παλαιοαρκτική ζώνη. Η κατανομή του ξεκινά από τα Βρετανικά νησιά, εκτείνεται στην ηπειρωτική Ευρώπη και φτάνει ως τη λίμνη Βαϊκάλη της Ρωσίας. Ο αρκτικός κύκλος αποτελεί το βορειότερο άκρο της εξάπλωσης, ενώ νότια φτάνει ως τα βόρεια τμήματα της Τουρκίας και του Καζακστάν. Απουσιάζει από τη νότια Ιβηρική χερσόνησο και τα νησιά της Μεσογείου.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus glareolus (Schreber, 1780), Τοποθεσία: «Lolland Isl., Denmark». Μεταξύ των πληθυσμών του είδους παρατηρείται μεγάλη ποικιλομορφία σχετικά με το σωματικό μέγεθος, το μήκος της ουράς, το χρώμα της γούνας, το οδοντικό αποτύπωμα, αλλά και τις κρανιακές αναλογίες. Αυτές οι διαφοροποιήσεις έχουν οδηγήσει στην περιγραφή πολλών υποειδών, των οποίων εκκρεμεί η επιβεβαίωση της εγκυρότητάς τους. Δύο ονομασίες του γένους του δασοσκαπτοποντικού χρησιμοποιήθηκαν κατά τον 20ο αιώνα, αρχικά το *Evotomys* (Miller, 1900) και μετέπειτα το *Clethrionomys* (Palmer, 1928). Το 1964 προτάθηκε και υιοθετήθηκε για κάποια χρόνια η ονομασία *Myodes*, η οποία καταρρίφθηκε προσφάτως και επανήλθε το όνομα *Clethrionomys*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο δασοσκαπτοποντικός μπορεί να απαντηθεί σε όλα τα είδη δασών, ενώ παρουσιάζει ιδιαίτερη προτίμηση σε ανοιχτά ενδιαιτήματα με πυκνή βλάστηση, οριακές ζώνες δασών και περιοχές κοντά σε όχθες ποταμών και ρεμάτων. Έχει καταγραφεί και σε

θαμνώνες, πάρκα και φράχτες. Στις νότιες θέσεις εξάπλωσης η διαβίωσή του περιορίζεται σε ορεινά δάση. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.400μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *C. glareolus* είναι πολύ κοινό είδος στις περισσότερες περιοχές κατανομής του. Αν και οι πληθυσμιακές πυκνότητες του είδους υπόκεινται διακυμάνσεις ανάμεσα στα έτη, η μακροχρόνια τάση κρίνεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hutterer et al. (2021)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Miller (1900)
Palmer (1928)
Spintzenberger (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Crocidura gueldenstaedtii* (Pallas, 1811) – Κηπομουγαλίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος είναι αρκετά διαδεδομένο στην Ελλάδα. Η παρουσία του έχει καταγραφεί σε όλη την ηπειρωτική χώρα και σε πολλά νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου (Κρήτη, Χίος, Λέσβος, Ρόδος, Κάρπαθος, Τήλος, Εύβοια, Κύθηρα, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην δυτική Παλαιαρκτική ζώνη. Στην Ευρώπη, συναντάται από τη ΒΔ Ιβηρική χερσόνησο, τη Γαλλία, την Ελβετία, την Ιταλία έως τη δυτική Ουκρανία και τα Βαλκάνια. Έχει εντοπιστεί στην Κύπρο, σε κάποια νησιά της Μεσογείου (Κρήτη, Κορσική, Μινόρκα). Στην Ασία, εκτείνεται από την Ανατολία και τα κράτη της Μέσης Ανατολής (Συρία, Λίβανο, Ισραήλ, Ιορδανία, Αίγυπτο) έως το δυτικό Καύκασο, τη Γεωργία, το Αζερμπαϊτζάν, την Αρμενία, το Ιράν και το δυτικό Ιράκ. Πιθανόν βρίσκεται και στη Σαουδική Αραβία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sorex gueldenstaedtii (Pallas, 1811), Τοποθεσία: «Dusheti (near Tbilisi), Georgia». Γενετικές αναλύσεις υπέδειξαν πως το είδος ανήκει στην ομάδα *C. suaveolens*, η οποία είναι αρκετά περίπλοκη δομικά και εμπεριέχει πολλά συγγενικά είδη, υποείδη και μορφές με αδιευκρίνιστη ταξινομική κατάσταση. Το *C. gueldenstaedtii* είναι ετερογενές και πιθανολογείται πως, με βάση τη δομή του mtDNA, χωρίζεται σε έξι διαφορετικά είδη, αλλά μέχρι να προκύψουν δεδομένα από αναλύσεις του nDNA δε θεωρούνται έγκυρα. Προς το παρόν, τα *C. suaveolens* και *C. gueldenstaedtii* αντιμετωπίζονται σκοπίμως ως ξεχωριστά είδη, μέχρι να προκύψουν πιο αναλυτικά δεδομένα σχετικά με την ταξινομική κατάσταση της ομάδας *C. suaveolens*. Γενετικοί κλάδοι εντός της ομάδας θεωρούνται ως υποείδη, αν και είναι πιθανό έπειτα από συγκεκριμένες αναλύσεις να

αναγνωριστούν ως ξεχωριστά είδη ή και να προκύψει ύπαρξη υποειδών εντός αυτών. Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωριστεί τέσσερα υποείδη (*C. g. gueldenstaedtii*, *C. g. cypria*, *C. g. iculisma*, *C. g. mimula*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το είδος απαντάται σε θαμνώδεις εκτάσεις με αγρωστώδη βλάστηση. Συχνά συναντάται και σε καλλιεργούμενες εκτάσεις, όπως αμπελώνες, ελαιώνες, κα. Σε ξηρά ενδιαιτήματα, βρίσκεται κοντά σε υδάτινα σώματα ή σε καλλιέργειες με αρδευτικές εγκαταστάσεις. Συνανθρωπικό είδος που συχνά συναντάται μέσα σε σπίτια, κήπους και πάρκα. Κινείται σε υψομετρικό εύρος 0 - 1600 μ., αν και δύσκολα εντοπίζεται πάνω από τα 1.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στην IUCN περιλαμβάνεται στην εκτίμηση του είδους *C. suaveolens*, που έχει χαρακτηριστεί ως μειωμένου ενδιαφέροντος. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα, θεωρείται πως είναι διαδεδομένο σε ορισμένες περιοχές εξάπλωσης, όμως στις περισσότερες θεωρείται σπάνιο.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Libois et al. (1999)
Palomo et al. (2016)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

Crocidura leucodon (Hermann, 1780) – Χωραφομουγαλίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η κατανομή του είδους εκτείνεται σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα και σε νησιά του Αιγαίου (Λέσβος, Χίος, Ρόδος, Κάρπαθος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εξαπλώνεται στην κεντρική και νότια Ευρώπη και την Ασία έως την Κασπία Θάλασσα. Η εξάπλωσή της στη Μεσόγειο περιλαμβάνει τη Γαλλία, την Ελβετία, την Ιταλία, τη Σλοβενία, τα κράτη των Βαλκανίων και φτάνει έως το Ισραήλ συμπεριλαμβανομένης της Τουρκίας. Δεν εντοπίζεται στην Πορτογαλία, την Ισπανία, τις νότιες περιοχές της Γαλλίας, όπως και στα νησιά της Μεσογείου, με εξαίρεση τη Λέσβο, τη Χίο, την Κάρπαθο και τη Ρόδο.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη, τα *C. l. leucodon* (Hermann, 1780) και *C. l. parentae* (Bolkay, 1925). Οι περιοχές εξάπλωσης των δύο υποειδών δεν είναι σαφώς διακριτές μέχρι σήμερα, όμως εκτιμάται ότι υπάρχει μια διαχωριστική γραμμή μεταξύ τους που περιλαμβάνει τις Άλπεις, τη δυτική Αυστρία, τη Βοημία και τη δυτική Πολωνία.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ανάλογα με την γεωγραφική περιοχή εξάπλωσης, παρουσιάζει προτίμηση σε διαφορετικά ενδιαιτήματα. Στην κεντρική Ευρώπη και την Ιταλία απαντάται σε ανοιχτές καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ενώ στη Γαλλία βρίσκεται σε υγροβιότοπους με πυκνή βλάστηση. Στα Βαλκάνια και την Ανατολία προτιμά να κινείται σε υγρά ορεινά ενδιαιτήματα, που περιλαμβάνουν όχθες ποταμών και πετρώδεις θέσεις. Στην έκταση της Ρωσίας εντοπίζεται επίσης σε υγρά ενδιαιτήματα στις στέπες και σε ημι-ερήμους, ενώ στα βορειότερα τμήματα εξάπλωσής του έχει καταγραφεί σε αστικές και περιαστικές περιοχές, κυρίως σε κήπους και σπίτια. Συναντάται σε

ποικιλία υψομέτρων, από 0 μ. έως και 2.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι πληθυσμοί του είδους φαίνεται να μειώνονται τα τελευταία χρόνια κυρίως στις βόρειες και δυτικές περιοχές εξάπλωσης. Αν και η πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη στην περιοχή της Μεσογείου, θεωρείται κοινό είδος στις θέσεις κατανομής του. Η πληθυσμιακή κατάστασή του στη ΝΔ Ασία παραμένει άγνωστη μέχρι σήμερα.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Krapp (1999)
Shenbrot et al. (2021)

Ε. Ρεκούτη

***Crocidura zimmermanni* (Wettstein, 1953) – Κρητική μυγαλή**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ενδημικό είδος της Κρήτης, όπου συναντάται μόνο στις τρεις οροσειρές του νησιού (Λευκά Όρη, όρος Δίκη και όρος Ψηλορείτη), κυρίως σε μεγάλα υψόμετρα (1.150 – 1.400 μέτρα). Έπειτα από συλλογή και μελέτη εμεσμάτων γλαυκόμορφων (*Tyto alba*) από χαμηλότερα υψόμετρα (140 – 830 μέτρα), βρέθηκαν υπολείμματα οστών που ανήκουν σε *C. zimmermanni*, γεγονός που υποδηλώνει πως το είδος είναι πιθανό να διαβιεί και σε πιο χαμηλές θέσεις.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

—

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Crocidura russula zimmermanni (Wettstein, 1953), Τοποθεσία: «Nida Plateau, Ida Mts., Crete, Greece». Αρχικά αντιμετωπιζόταν ως υποείδος του *C. russula*, όμως πλέον, με βάση μορφολογικά χαρακτηριστικά, αλλά και τον ιδιαίτερο καρυότυπό του (2n=34), αποτελεί ξεχωριστό είδος. Γενετικές και μοριακές αναλύσεις, υπέδειξαν πως το *C. zimmermanni* είναι το βασικό είδος στο κλάδο της Β. Αφρικής, ο οποίος περιλαμβάνει τα είδη *C. canariensis*, *C. sicula* και *C. tarfayensis*, αλλά αποτελεί και αδελφό taxon του *C. luna*, που βρίσκεται στην κεντροανατολική Αφρική. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Συναντάται σε ιδιαίτερους βιοτόπους των οροσειρών της Κρήτης, όπως μικρά οροπέδια με βράχια και πόλγες, που είναι ξηρά το καλοκαίρι και το χειμώνα καλύπτονται από χιόνι. Στις πιο χαμηλές θέσεις διαβίωσης της, θεωρείται ότι συνυπάρχει με την *C. gueldenstaedtii*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Λίγα δεδομένα είναι διαθέσιμα σχετικά με την επικρατούσα πληθυσμιακή

κατάσταση του είδους. Έχουν καταγραφεί σποραδικοί πληθυσμοί σε λίγες θέσεις, οι οποίοι περιορίζονται στις οροσειρές της Κρήτης. Η πληθυσμιακή τάση δεν έχει υπολογιστεί με ακρίβεια, όμως εκτιμάται πως μειώνεται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	EN [B1ab(i,iii,v)]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Lymberakis (2009)
Mitsainas et al. (2019)
Nowak (1999)
Pieper (1990)
Vogel (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

Dama dama (Linnaeus, 1758) – Πλατώνι

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Άγριοι πληθυσμοί του είδους εντοπίζονται μόνο στο νησί της Ρόδου. Πριν το 1940, το είδος εξαπλωνόταν σε όλη την έκταση του νησιού, έκτοτε υπέστη σημαντική μείωση των πληθυσμών του λόγω της παράνομης θήρευσης και των πυρκαγιών, και σήμερα έχει περιοριστεί μόνο σε δύο πυρήνες. Η περιοχή εξάπλωσής του υπολογίζεται περίπου σε 550 km².

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του ζώου πιστεύεται πως ξεκίνησε από την Μικρά Ασία και ανά τους αιώνες έχει εισαχθεί σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη. Η κατανομή του εκτείνεται δυτικά ως την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, ανατολικά ως τις Λετονία, Λευκορωσία και Ουκρανία, βόρεια ως το νότιο τμήμα της Φιλανδίας και νότια συμπεριλαμβάνει όλα τα κράτη της Μεσογείου. Πιο πρόσφατα, εισήχθη και σε άλλα κράτη εκτός της Ευρώπης, όπως την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, χώρες της Ν. Αφρικής, την αμερικανική ήπειρο και ένα τμήμα του Καναδά.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Cervus dama (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Το *D. dama* θεωρούνταν ξεχωριστό είδος από το *D. mesopotamica* ως το 1988, οπότε οι Feldhamer et al. (1988) και μετέπειτα ο Geist (1998) τα ανέφεραν ως κοινό είδος. Το 2004 όμως, με βάση τη σημαντική εξελικτική και φυλογενετική μελέτη των ελαφιών της Γηραιάς Ηπείρου, οι Pitra et al. κατέληξαν στο διαχωρισμό των δύο αυτών ειδών. Οι πληθυσμοί της Ρόδου είναι γενετικά σαφώς διακριτοί από όλους τους άλλους πληθυσμούς παγκοσμίως, όπως και ο πληθυσμός που βρίσκεται στο Εθνικό Πάρκο της Τελμησσού στην Τουρκία, ο οποίος θεωρείται πως είναι και ο μοναδικός αρχέγονος φυσικός πληθυσμός του είδους που έχει επιβιώσει ως σήμερα.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το πλατώνι προσαρμόζεται εύκολα σε ποικιλία ενδιαιτημάτων, όπως δάση, θαμνώδεις εκτάσεις, βοσκοτόπια, καλλιέργειες και λιβάδια. Στη Ρόδο κινείται κυρίως σε δάση πεύκης και θαμνώνες, ενώ τρέφεται σε ελαιώνες και καλλιέργειες σιτηρών. Στις υπόλοιπες περιοχές εξάπλωσής του εκτός Ελλάδος, προτιμά δάση πλατύφυλλων και κωνοφόρων, θαμνώνες, λιβάδια και καλλιέργειες.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ελάχιστοι πληθυσμοί του *D. dama* βρίσκονται σε άγρια κατάσταση στη φύση και εντοπίζονται στην Ρόδο και κάποιοι στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε όλες τις υπόλοιπες περιοχές κατανομής του είδους, τα ζώα διαβιούν κυρίως σε πάρκα ή εκτροφεία. Η τρέχουσα πληθυσμιακή του τάση είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Apollonio (1999)
Aulagnier et al. (2009)
Feldhamer et al. (1988)
Geist (1998)
Masseti et al. (2005), (2008)
Masseti & Mertzaniidou (2008)
Pitra et al. (2004)
Wilson & Mittermeier (2011)

Ε. Ρεκούτη

Delphinus delphis (Linnaeus, 1758) – Κοινό δελφίνι

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί αρκετοί πληθυσμοί του είδους, οι οποίοι διαβιούν στο Ιόνιο Πέλαγος, τον Κορινθιακό κόλπο και στο Αιγαίο Πέλαγος. Στο Αιγαίο, φαίνεται να υπάρχουν πιο μικροί πληθυσμοί στον Λακωνικό κόλπο, τα Κύθηρα και τη Σύμη, ενώ στο Β. Αιγαίο έχει εντοπιστεί στις Β. Σποράδες και το Θρακικό Πέλαγος. Πιθανόν να διαβιούν και στο Θερμαϊκό, το βόρειο Ευβοϊκό και τον Παγασητικό κόλπο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος απαντάται από τις τροπικές έως και τις ψυχρές εύκρατες θαλάσσιες ζώνες στον Ατλαντικό, τον Ειρηνικό και τον Ινδικό Ωκεανό. Απουσιάζει από τον κόλπο του Μεξικό και τη Θάλασσα της Καραϊβικής. Συχνά, συναντάται και σε κλειστά ύδατα, όπως η Οχοτσικκή Θάλασσα, η Θάλασσα της Ιαπωνίας, η Μεσόγειος και η Μαύρη Θάλασσα. Στο Νότιο Ημισφαίριο, η παρουσία του έχει καταγραφεί στις θαλάσσιες περιοχές νοτιοανατολικά της Ν. Αφρικής και της Ναμίμπια, νότια της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, αλλά και στα ύδατα της Αργεντινής και της Β. Χιλής. Στο Βόρειο Ημισφαίριο, η εξάπλωσή του εκτείνεται στη Μ. Βρετανία, τη Νορβηγία, την Ιαπωνία, την Κορέα και τον Καναδά. Συχνά βρίσκεται στα νερά του Περσικού κόλπου και της Ερυθράς Θάλασσας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Delphinus delphis (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Oceano Europaee». Με βάση μοριακές και μορφολογικές διαφορές των πληθυσμών του Β. Ατλαντικού, το γένος *Delphinus* είχε διαχωριστεί σε δύο είδη (*D. delphis*, *D. capensis*). Πιο πρόσφατες γενετικές μελέτες, που αφορούσαν την προσπάθεια ένταξης των πληθυσμών της Ν. Αφρικής στα παραπάνω είδη, υπέδειξαν πως το *D. capensis* δεν αφορά γενετικά έγκυρο είδος και έτσι, το 2016, αφαιρέθηκε από τη λίστα των ειδών

θαλάσσιων θηλαστικών. Σήμερα, όλα τα κοινά δελφίνια ανήκουν στο είδος, *D. delphis*, και έχουν αναγνωριστεί τέσσερα υποείδη (*D. d. delphis*, *D. d. bairdii*, *D. d. ponticus*, *D. d. tropicalis*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το κοινό δελφίνι συχνά απαντάται κοντά στην υφαλοκρηπίδα στη νηριτική ζώνη, αλλά και σε ανοιχτά υψηλής παραγωγικότητας βαθιά υπεράκτια ύδατα, στα οποία παρατηρούνται αναβλύσεις και απότομο βενθικό ανάγλυφο. Τα υποείδη *D. d. delphis* και *D. d. bairdii* είναι συμπάτρια στον ανατολικό Ειρηνικό, όπου το πρώτο κινείται σε υπεράκτια εύκρατα και τροπικά ύδατα, ενώ το δεύτερο σε παράκτιες ζώνες. Ζει σε κοπάδια και συχνά συνυπάρχει με άλλα είδη θαλάσσιων θηλαστικών.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εκτιμάται πως ο παγκόσμιος πληθυσμός του φτάνει μερικά εκατομμύρια άτομα. Μέχρι τη δεκαετία του 1990, το είδος είχε υποστεί δραστικές μειώσεις, κυρίως λόγω της υπεραλίευσης. Τα τελευταία χρόνια, έχουν επιβληθεί μέτρα προστασίας για το είδος και φαίνεται οι πληθυσμοί του να αυξάνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendices I. II
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Braulik et al. (2021)
Cunha et al. (2015)
Frantzis & Alexiadou (2003)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

***Dryomys nitedula* (Pallas, 1799) – Δενδρομουξός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα εξαπλώνεται σε όλη την ηπειρωτική χώρα και όσον αφορά τις νησιωτικές περιοχές, έχει καταγραφεί μόνο στην Εύβοια και τη Σαμοθράκη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση, η οποία εκτείνεται δυτικά από την Ελβετία έως ανατολικά τα βόρεια της κεντρικής Ασίας. Περιλαμβάνει την ανατολική και νότια Ευρώπη, την Ανατολία, τον Καύκασο, την κεντρική Ρωσία, αρκετά κράτη της κεντρικής Ασίας και το ανατολικότερο άκρο της είναι η ΒΔ Κίνα και το δυτικό τμήμα της Μογγολίας. Στην Ασία, έχουν καταγραφεί απομονωμένοι υποπληθυσμοί στο Ισραήλ, το κεντρικό Ιράν, το Αφγανιστάν, την οροσειρά Τιέν Σαν και στην Κίνα. Στην περιοχή της Μεσογείου, η παρουσία του δενδρομουξού εντοπίζεται στην Ιταλία, τη Σλοβενία, σε όλα τα βαλκανικά κράτη, την Τουρκία, τη Συρία και το Ισραήλ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus nitedula (Pallas, 1779), Τοποθεσία: «Kazan Region, near Volga River, Republic of Tartastan». Αρκετοί ερευνητές μελέτησαν μουσειακά δείγματα του είδους και καταγράφοντας τη μορφολογική ποικιλομορφία και τη βιογεωγραφία κατέληξαν πως περισσότερο από ένα ξεχωριστό είδη έχουν συμπεριληφθεί στην ονομασία *D. nitedula*. Ο πληθυσμός του Ισραήλ αποτελεί ένα ξεχωριστό είδος, με βάση οικολογικές, μορφολογικές και γενετικές διαφορές που παρουσιάζει. Επίσης, μοριακές αναλύσεις έδειξαν πως οι πληθυσμοί του Καυκάσου και της κεντρικής Ρωσίας εμφανίζουν διαφοροποιήσεις ως προς την αλληλουχία του κυτοχρώματος b, ενώ αυτοί του Καυκάσου διαχωρίζονται και σε δύο γενεαλογικές γραμμές, όπου η μια πιθανόν αποτελεί ξεχωριστό είδος (*D. Καύκασος*). Χρήζει περαιτέρω

διερεύνησης η ταξινομική κατάσταση αυτών των πληθυσμών. Τέλος, δεν έχουν δοθεί ονομασίες στους πληθυσμούς του Ισραήλ και του Καυκάσου, διότι εγείρονται πολλοί προβληματισμοί λόγω έλλειψης παρελθοντικών δεδομένων σχετικά με την περιγραφή και αναγνώρισή τους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο δενδρομουξός συναντάται σε ποικίλα δασικά ενδιαίτηματα (πλατύφυλλα, μικτά, κωνοφόρα, χαμηλή δενδρώδη βλάστηση). Συχνά κινείται και σε βραχώδεις θέσεις, αιθαλείς θαμνώνες και δασικές στέπες. Αποφεύγει ανθρωπογενή ενδιαίτηματα. Έχει καταγραφεί σε υψομετρικό εύρος 0 - 2.300 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο δενδρομουξός εμφανίζεται αρκετά διαδεδομένος σε ορισμένες θέσεις εξάπλωσης και σπάνιος σε άλλες. Στις περιοχές στα δυτικά όρια κατανομής του, παρατηρείται σημαντική αποψίλωση των δασών, η οποία οδηγεί σε μειώσεις των πληθυσμών του είδους. Η τρέχουσα τάση θεωρείται άγνωστη, λόγω των διακυμάνσεων των πληθυσμών σε όλο το εύρος κατανομής.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Batsaikhan et al. (2016)
Kryštufek (1999)
Wilson et al. (2016)

***Eptesicus anatolicus* (Felten, 1971) – Τρανουχτερίδα της Ανατολίας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα το είδος έχει καταγραφεί μόνο σε λίγα νησιά του ανατολικού Αιγαίου, τα οποία είναι η Ρόδος, η Σύμη, η Μεγίστη και η Σάμος.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, από τα νησιά Ρόδος και Σύμη (Ελλάδα) έως το Ιράν ανατολικά και μέχρι τη Συρία και το Λίβανο νότια.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Eptesicus anatolicus (Felten, 1971), Τοποθεσία: «Alanya, Antalya, Turkey». Μέχρι πρόσφατα αντιμετωπιζόταν ως υποείδος του *E. bottae*, αλλά με βάση γενετικές και μορφολογικές αναλύσεις φάνηκε πως αποτελεί ξεχωριστό είδος. Αναλύσεις γονιδίων του μιτοχondριακού DNA υποδεικνύουν ότι πιθανόν ανήκει στον ίδιο κλάδο με τα είδη *E. rachyotus*, *E. serotinus*, *E. bottae* και *E. ognevi*, ενώ αναλύσεις γονιδίων του DNA του πυρήνα δείχνουν πως μάλλον ανήκει στον ίδιο κλάδο με τα είδη *E. ognevi*, *E. bottae* και *E. hottentotus*. Εκτιμάται πως στις περιοχές του νότιου Καυκάσου αποτελεί συμπάτριο είδος με το *E. ognevi*. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η τρανουχτερίδα της Ανατολίας διαβιεί κυρίως σε παράκτιες θέσεις με μεσογειακούς θαμνώνες και σε καρστικές πλαγιές, ενώ δείχνει να αποφεύγει τις ορεινές δασικές εκτάσεις και τους ξηρούς βιοτόπους. Συχνά κυνηγά την τροφή της σε αστικά περιβάλλοντα και κυρίως γύρω από φωτισμένους χώρους. Κινείται σε σχετικά χαμηλά υψόμετρα, σε εύρος 0 - 1.310 μ. Δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες σχετικά με τις θέσεις που καταλαμβάνουν οι αποικίες του είδους, αλλά έχουν βρεθεί σε ρωγμές τοίχων αρχαίων μνημείων, κάτω από γέφυρες και σε προσόψεις κτιρίων. Πιθανόν να

σχηματίζουν αποικίες και σε σχισμές βράχων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σχετικά άγνωστο ακόμα είδος, αν και εκτιμάται πως είναι κοινό, ιδιαίτερα στην παράκτια ζώνη της νότιας Ανατολίας και στα ελληνικά νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Στο Λίβανο θεωρείται σπάνιο. Η γενικότερη πληθυσμιακή τάση του είδους χαρακτηρίζεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bouillard (2021)
Dietz & Kiefer (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Eptesicus serotinus (Schreber, 1774) – Τρανουχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα το είδος έχει καταγραφεί σε αρκετές θέσεις σε όλη την ηπειρωτική χώρα, ενώ η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί και σε ορισμένα νησιά (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Κρήτη, Εύβοια, Λέσβος, Σάμος, Κως).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ευρεία εξάπλωση του είδους εκτείνεται στην Παλαιαρκτική ζώνη, από την Ιβηρική χερσόνησο έως τον Καύκασο, την κεντρική Ασία και τα Ιμαλάια. Το βόρειο άκρο κατανομής στην Ευρώπη είναι η νότια Αγγλία, η Δανία, τα νότια τμήματα της Σουηδίας και η Λετονία. Στη Μέση Ανατολή βρίσκεται μόνο στα κράτη της Συρίας, του Ισραήλ και του Λιβάνου.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio serotinus (Schreber, 1774), Τοποθεσία: «France». Στο παρελθόν, τα *E. isabellinus*, *E. pachyomus* και *E. serotinus* θεωρούνταν ότι ανήκαν στο ίδιο είδος. Μέσω γενετικών αναλύσεων, προέκυψε πως αποτελούν ξεχωριστά είδη, τα οποία είναι αδελφά μεταξύ τους. Το *E. serotinus* είναι παραφυλετικό και περιλαμβάνει τα υποείδη *E. s. serotinus*, *E. s. mirza* και το *E. s. turcomanus*. Πρόσφατα, περιγράφηκε ένα νέο είδος στην Ουκρανία, το *E. lobatus*, το οποίο μοιάζει αρκετά με το *E. serotinus* και είναι πιθανό να αφορά πληθυσμό του *E. s. serotinus* που παρουσιάζει μικρές μορφολογικές διαφορές. Ένα νέο υποείδος περιγράφηκε το 2019 κι αφορά πληθυσμούς της Τουρκίας, όμως προς το παρόν δεν έχει αναγνωρισθεί και θεωρείται πως εμπεριέχεται στο υποείδος *E. s. mirza*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η τρανουχτερίδα κυνηγά την τροφή της στα όρια δασών, όπου κινείται κυρίως γύρω ή μέσα στο δασικό θόλο, και σε ανοικτά ενδιαιτήματα, όπως λιβάδια και βοσκοτόπια. Συλλαμβάνει τη λεία της στον αέρα ή με απότομες εφορμήσεις στο

έδαφος. Επίσης, έχει καταγραφεί να αναζητά τροφή σε κατοικημένες περιοχές γύρω από φώτα δρόμων. Αποτελεί μη μεταναστευτικό είδος, αν και έχει βρεθεί πως μπορεί να μετακινείται και σε αποστάσεις έως 330 χλμ. Τους καλοκαιρινούς μήνες, σχηματίζει τις αποικίες του σχεδόν αποκλειστικά σε κτίρια, ενώ περιστασιακά αποικίζει και σε γέφυρες, κοιλότητες δέντρων και τεχνητές κατασκευές (bat boxes). Τους χειμερινούς μήνες, δημιουργεί αποικίες σε βαθείς ρωγμές σε κτίρια και σε υπόγειες θέσεις. Υψομετρικά κινείται από -20 μ. στις ακτές της Κασπίας Θάλασσας έως τα 800 μ., αν και έχει καταγραφεί και υψηλότερα στις Άλπεις (1.440 μ.) και τον Καύκασο (2.493 μ.).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στο μεγαλύτερο εύρος της κατανομής του είδους στην Ευρώπη, έχουν παρατηρηθεί σταθεροί πληθυσμοί ή δεν έχουν καταγραφεί σημαντικές μειώσεις. Γι' αυτό, η παγκόσμια πληθυσμιακή τάση της τρανουχτερίδας θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Catto & Hutson (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Godlevska et al. (2021)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Erinaceus concolor (Martin, 1838) – Ανατολικοευρωπαϊκός σκαντζόχοιρος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, τα όρια της εξάπλωσης του είδους δεν είναι σαφώς περιγεγραμμένα. Μέχρι σήμερα έχει καταγραφεί σε ορισμένα νησιά του ανατολικού Αιγαίου (Χίο, Σάμο και Ρόδο), ενώ δεν υπάρχουν αναφορές από την ηπειρωτική χώρα, όπου εξαπλώνεται το *E. roumanicus*, με το οποίο πιθανόν εμφανίζουν παραπάτριες γεωγραφικές κατανομές.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η εξάπλωση του Ανατολικοευρωπαϊκού σκαντζόχοιρου εκτείνεται από την περιοχή της Μεσογείου έως το Β. Ιράκ, το Ιράν και το ανατολικό και νότιο τμήμα του Καυκάσου. Στη Μεσόγειο συναντάται στη Μικρά Ασία, στην Ελλάδα (νησιά του ανατολικού Αιγαίου), το Λίβανο, το Ισραήλ, τη Συρία και πιθανόν ένα τμήμα των δυτικών περιοχών της Ιορδανίας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Erinaceus concolor (Martin, 1838),
Τοποθεσία: «apud Trebuzon».
Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το είδος επιλέγει να κινείται σε αστικά, περιαστικά και αγροτικά ενδιαιτήματα. Πιο συγκεκριμένα συναντάται σε δάση, θαμνώδεις εκτάσεις, αγροκτήματα, ελαιώνες, καλλιέργειες οπωροφόρων, αμπελώνες, πάρκα και κήπους. Έχει εντοπιστεί σε πληθώρα υψομέτρων από 0μ. έως και 1.400μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Μέχρι σήμερα, τα δεδομένα που αφορούν την πληθυσμιακή κατάσταση του είδους είναι ελλιπή. Θεωρείται ότι είναι αρκετά διαδεδομένο στην Τουρκία και πιθανόν στην Ιορδανία. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori et al. (2021)
Aulagnier et al. (2009)
Lapini (1999)
Wilson & Reeder (2005)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

Erinaceus roumanicus (Barrett - Hamilton, 1900) – Ρουμανικός σκαντζόχοιρος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Συναντάται στο σύνολο της ηπειρωτικής Ελλάδας (Ηπειρο, Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο), αλλά και σε πληθώρα νησιών του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά) και του Αιγαίου (Εύβοια, Κρήτη, Κυκλάδες). Η ύπαρξη του είδους στα νησιά του ΒΑ Αιγαίου και τα Δωδεκάνησα χρήζει περαιτέρω μελέτης, γιατί μέχρι σήμερα δεν είναι σαφώς διαχωρισμένη η εξάπλωσή του στις περιοχές αυτές σε σχέση με το *E. concolor*.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση που περιλαμβάνει τμήμα της κεντρικής και όλη την ανατολική Ευρώπη, τις χώρες της Βαλτικής, τα Βαλκάνια και εκτείνεται ως τη Δυτική Σιβηρία και το Καζακστάν. Παρόλα αυτά, τα σαφή όρια εξάπλωσής του δεν είναι πλήρως γνωστά ακόμα και χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Erinaceus europaeus roumanicus (Barrett Hamilton, 1900), Τοποθεσία: «Gageni, Roumania». Αρχικά θεωρούνταν υποείδος του *E. europaeus*, ενώ μεταγενέστερα συμπεριλήφθηκε ως υποείδος του *E. concolor*. Πρόσφατα αναγνωρίστηκε ως ξεχωριστό είδος, με βάση γενετικά και μορφολογικά δεδομένα, που το διαχωρίζουν σαφώς από το *E. concolor*. Τα δύο αυτά είδη πιθανώς εμφανίζουν παραπάτρια εξάπλωση, ενώ σε αρκετές θέσεις της κεντρικής Ευρώπης το *E. roumanicus* θεωρείται συμπάτριο του *E. europaeus*. Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωρισθεί πέντε υποείδη, τα *E. r. roumanicus* (Barrett-Hamilton, 1900), *E. r. bolkayi* (Martino, 1930), *E. r. drozdovskii* (Martino and Martino, 1933), *E. r. nesiotis* (Bate, 1906) και *E. r. pallidus* (Ognev, 1928).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το είδος συναντάται σε μια ποικιλία ενδιαιτημάτων, που ανήκουν σε αστικές, περιαστικές, αγροτικές, αλλά και δασικές περιοχές. Πιο συγκεκριμένα διαβιεί στα όρια δασών, θαμνώνες, λιβάδια, βοσκοτόπια, κήπους, πάρκα και καλλιεργήσιμες εκτάσεις ξηρού τύπου. Κινείται σε κυρίως σε χαμηλά υψόμετρα, αλλά μπορεί να βρεθεί από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 1.400 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά διαδεδομένο είδος σε μερικές από τις περιοχές εξάπλωσής του, μια εκ των οποίων είναι και η Ελλάδα. Δεν έχουν καταγραφεί στοιχεία που να υποδηλώνουν πιθανή μείωση των πληθυσμών του είδους. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori et al. (2021)
Aulagnier et al. (2009)
Lapini (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Felis silvestris* (Schreber, 1777) – Αγριόγατα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η αγριόγατα εξαπλώνεται σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα, με εξαίρεση την Πελοπόννησο. Η παρουσία της σε νησιωτικές περιοχές έχει επιβεβαιωθεί μόνο στην Κρήτη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Στην Ευρώπη, η εξάπλωση του είδους διαχωρίζεται σε τέσσερις ηπειρωτικούς μεταπληθυσμούς, που αφορούν τις περιοχές: i) δυτική και κεντρική Ευρώπη (Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο, Βαλωνική περιοχή του Βελγίου, επαρχία του Λίμπουργκ στην Ολλανδία, ελβετική οροσειρά Τζούρα, πιθανόν και Άλπεις), ii) χερσόνησος των Απέννινων και Σικελία, iii) κεντροανατολική, ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη (Βαλκανικά κράτη, Αυστρία, Τσεχία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Πολωνία, Ρωσία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ουκρανία) και iv) Ιβηρική χερσόνησο (Πορτογαλία και Ισπανία), από τα δυτικά όρια των Πυρηναίων και τα Καντάβρια Όρη έως τις ανατολικές περιοχές της Ισπανίας και τη Γαλικία. Ίσως να βρίσκεται στη Σκωτία, ενώ απουσιάζει από τη Σαρδηνία, την Κορσική, την Κύπρο και τις Βαlearίδες νήσους. Στην Ασία, εντοπίζεται στις περιοχές της Ανατολίας και του Καυκάσου, όπου η εξάπλωση ξεκινά από την Τουρκική Θράκη και τις βόρειες περιοχές της Ανατολίας, προχωρά στην Τουρκία και φτάνει ως τις νότιες και δυτικές πλαγιές και πεδιάδες των οροσειρών του Καυκάσου στη Γεωργία, το Αζερμπαϊτζάν, την Αρμενία και τη Ρωσία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Felis silvestris (Schreber, 1777), Τοποθεσία: «Germany». Η φυλή *lybica* πρόσφατα αναγνωρίστηκε ως ξεχωριστό είδος, ενώ το *F. catus*, που αντιμετωπιζόταν ως η εξημερωμένη μορφή του *F. silvestris*, μελέτες έδειξαν πως προέρχεται από τη γενεαλογική γραμμή της Μεσοποταμίας του *F. lybica*. Το *F. silvestris* δεν εξημερώθηκε ποτέ,

όμως μπορεί να δημιουργεί υβρίδια με τα άλλα δύο είδη. Σήμερα εκτιμάται πως περιλαμβάνει δύο υποείδη, *F. s. silvestris* στην Ευρώπη και *F. s. caucasica* στην Ανατολία και τον Καύκασο.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η αγριόγατα απαντάται σε πληθώρα διαφορετικών ενδιαιτημάτων, τα οποία περιλαμβάνουν πεδινά και ορεινά μικτά δάση ή δάση φυλλοβόλων, θαμνώδεις εκτάσεις, παρόχθια δάση και βαλτότοπους, παράκτιες περιοχές, αλλά και αγροτικές θέσεις με ανθρωπογενή παρουσία.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται σχετικά διαδεδομένο είδος στις περιοχές εξάπλωσής του. Σε κάποιους πληθυσμούς παρατηρούνται μειώσεις, ενώ άλλοι αυξάνονται ή είναι σταθεροί. Με βάση την έλλειψη δεδομένων, αλλά και τις διαφορετικές τάσεις που επικρατούν ανάμεσα στους πληθυσμούς, είναι αδύνατο προς το παρόν να εκτιμηθεί η παγκόσμια πληθυσμιακή τάση του είδους.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Gerngross et al. (2022)
Hemmer (1999)
Kitchener et al. (2017)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Glis glis (Linnaeus, 1766) – Εδώδιμος Μυωξός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα εξαπλώνεται σε όλη την ηπειρωτική χώρα και σε αρκετά νησιά, όπως η Κρήτη, η Κέρκυρα, η Κεφαλονιά, η Άνδρος, η Αλόνησος, η Θάσος και η Εύβοια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση, η οποία περιλαμβάνει μεγάλο τμήμα της Ευρώπης, τη βόρεια Ανατολία, τον Καύκασο και το βορειοδυτικό τμήμα του Ιράν. Η κατανομή του μυωξού στην Ευρώπη εκτείνεται δυτικά από τη βόρεια Ισπανία και φτάνει ως τον ποταμό Βόλγα (Ρωσία). Το βορειότερο όριο είναι οι βαλτικές περιοχές και το νοτιότερο το νησί της Κρήτης (Ελλάδα). Το είδος έχει εισαχθεί στην Αγγλία. Δεν εντοπίζεται στο μεγαλύτερο τμήμα της Ιβηρικής χερσονήσου και στις Σκανδιναβικές χώρες.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sciurus glis (Linnaeus, 1766), Τοποθεσία: «Habitat in Europa australi». Με βάση τις διαφορές του χρώματος της γούνας, του σωματικού μεγέθους και κρανιακών και οδοντικών στοιχείων μεταξύ των πληθυσμών, αναγνωρίστηκαν 10 - 13 υποείδη. Παρόλα αυτά, έχει προταθεί η αναθεώρησή τους και η επανεκτίμηση της ενδοειδικής ποικιλομορφίας. Πρόσφατες αναλύσεις του μιτοχονδριακού DNA πληθυσμών από 43 διαφορετικές τοποθεσίες, υπέδειξαν την ύπαρξη τριών σαφώς διαχωρισμένων παραπατρικών γενεαλογικών γραμμών του είδους, ενώ άλλες γενετικές μελέτες δεν υποστηρίζουν την αναγνώριση φαινοτυπικών υποειδών. Σήμερα, έχει επικρατήσει η άποψη πως η ευρωπαϊκή γενεαλογική γραμμή του είδους χαρακτηρίζεται από γενετική ομοιογένεια και πως καταγράφηκε ραγδαία εξάπλωσή του στη Γηραιά ήπειρο, η οποία μάλλον σχετίζεται με την εξάπλωση των δασών βελανιδιάς στη βόρεια Ευρώπη κατά την περίοδο του

Ολόκαινου. Εκτιμάται πως είναι μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *G. glis* συναντάται σε δάση κωνοφόρων, δάση φυλλοβόλων και μικτά δάση, όπου κυριαρχούν βελανιδιές και καστανιές. Κινείται κυρίως στο δασικό θόλο. Στις Μεσογειακές ακτές, απαντάται σε βραχώδεις θέσεις με μακκία βλάστηση και θαμνώνες. Πιο σπάνια έχει εντοπιστεί σε κήπους και οπωρώνες, ακόμα και μέσα σε κτίρια. Έχει καταγραφεί σε υψομετρικό εύρος 0 - 2.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στις νότιες περιοχές της εξάπλωσής του θεωρείται αρκετά διαδεδομένο, με αποτέλεσμα σε αρκετές θέσεις να χαρακτηρίζεται ως επιζήμιο. Στα βορειότερα τμήματα της κατανομής του μυωξού παρατηρούνται σποραδικοί πληθυσμοί, οι οποίοι πιθανόν να μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori et al. (2021)
Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek (1999)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

***Grampus griseus* (G. Cuvier, 1812) – Σταχτοδέλφινο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το σταχτοδέλφινο συναντάται σε όλη τη θαλάσσια έκταση της Ελλάδας (Ιόνιο και Αιγαίο Πέλαγο). Κάποιοι πληθυσμοί, τους χειμερινούς μήνες, κινούνται στη Μεσόγειο για αναπαραγωγή και το καλοκαίρι μεταναστεύουν στη θάλασσα της Σκωτίας, όπου βρίσκουν άφθονη τροφή.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στις εύκρατες και τροπικές ζώνες και των δύο ημισφαιρίων. Συναντάται στον Ειρηνικό Ωκεανό σε βορειοδυτικές εύκρατες και ανατολικές τροπικές θέσεις, στο βορειοανατολικό Ατλαντικό Ωκεανό και στο δυτικό Ινδικό Ωκεανό. Στο Βορρά, η παρουσία του είδους έχει επιβεβαιωθεί στη Νέα Γη στον Καναδά, στη Νορβηγία, τη χερσόνησο της Κατσάμτκα και στον κόλπο της Αλάσκας. Στο Νότο, έχει καταγραφεί στο Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας στη Ν. Αφρική, τη Ν. Αυστραλία, το Βόρειο Νησί της Νέας Ζηλανδίας και στην περιοχή μεταξύ 40 - 50°N στις ακτές της Ν. Αμερικής. Βρίσκεται συχνά και σε ημίκλειστα υδάτινα σώματα, όπως ο κόλπος του Μεξικό, ο κόλπος της Καλιφόρνια, η Ερυθρά Θάλασσα, η Θάλασσα της Ιαπωνίας, ο κόλπος του Άντεν και η Μεσόγειος. Το σταχτοδέλφινο κινείται κυρίως σε μεγάλα βάθη, αλλά έχει εντοπιστεί και σε πιο ρηχά ύδατα, όπως στην Κέλτικη Θάλασσα και στη Μάγχη.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Delphinus griseus (G. Cuvier, 1812), Τοποθεσία: «envoyé de Brest, Finistère, France». Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *G. griseus* απαντάται σε μεγάλα βάθη (400-1.000 μ.) ωκεανών και υδάτων κοντά σε υφαλοπρανή. Προτιμούν να κινούνται σε περιοχές με απότομη βενθική τοπογραφία, όπου υπάρχουν θαλάσσια βουνά και κρημνοί. Στις θέσεις αυτές,

συχνά ρεύματα και αναβλύσεις υδάτων προκαλούν τοπικές αυξήσεις πληθυσμών κεφαλόποδων, που αποτελούν τη βασική τροφή για το σταχτοδέλφινο. Οι συνθήκες που επικρατούν στους ωκεανούς, αλλά και οι μετακινήσεις των καλαμαριών κατά την περίοδο ωοτοκίας, πιθανόν επηρεάζουν την ύπαρξη του *G. griseus* σε ορισμένες περιοχές.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δεν υπάρχει εκτίμηση του παγκόσμιας πληθυσμιακής κατάστασης του είδους, αλλά μόνο για κάποιες μεμονωμένες περιοχές. Οι υποπληθυσμοί της Μεσογείου χαρακτηρίζονται ως Ελλιπών Δεδομένων. Με βάση τις απειλές που υφίσταται το είδος σε παγκόσμια κλίμακα, δεν εκτιμάται πως για τις επόμενες τρεις γενιές θα υποστεί σημαντικές μειώσεις (>30%).

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Jefferson et al. (2014)
Kiszka & Braulik (2018)
Kruse et al. (1999)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

Hypsugo savii (Bonaparte, 1837) – Βουνουχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εντοπίζεται σε όλη την έκταση της χώρας. Στην ηπειρωτική Ελλάδα (Ηπειρο, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησο, Θεσσαλία, Μακεδονία και Θράκη), αλλά και σε πολυάριθμα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει μεγάλη εξάπλωση που εκτείνεται από τη ΒΔ Αφρική και τη Ν. Ευρώπη έως και τη Μέση Ανατολή και τις χώρες του Καυκάσου. Βρίσκεται επίσης στα Κανάρια Νησιά και στο Πράσινο Ακρωτήριο. Τα τελευταία 30 χρόνια, η κατανομή της επεκτάθηκε και σε ορισμένα κράτη της Κεντρικής Ευρώπης (Τσεχία, Σλοβακία, Γεωργία, Ρουμανία, Κροατία, Σλοβενία, Ουκρανία, Αυστρία, Ουγγαρία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilo savii (Bonaparte, 1837), Τοποθεσία: «Pisa, Italy». Αρχικά είχε θεωρηθεί πως ανήκει στο γένος *Pipistrellus*, οπότε είχε λάβει την ονομασία *Pipistrellus savii*, όμως πλέον έχει αναγνωριστεί ότι ανήκει στο ανεξάρτητο γένος *Hypsugo*, με βάση τα αποτελέσματα μοριακών αναλύσεων. Ανήκει στον Ευρασιατικό κλάδο, στον οποίο εμπεριέχονται τα είδη *H. ariel*, *H. arabicus* και *H. alaschanicus*. Έχουν περιγραφεί τέσσερις διακριτές γενεαλογικές γραμμές εντός του είδους, που είναι πιθανό να αφορούν και ξεχωριστά είδη, αλλά απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση. Οι γραμμές είναι οι εξής: αυτή του Μαρόκο, της νοτιοδυτικής Ευρώπης, της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ανατολίας και τέλος της περιοχής του Λεβάντε. Έχουν αναγνωριστεί τέσσερα υποείδη (*H. s. savii*, *H. s. austenianus*, *H. s. caucasicus*, *H. s. darwinii*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η βουνουχτερίδα κατοικεί σε βραχώδεις περιοχές από το επίπεδο της θάλασσας έως και πάνω από τα 2.000 μ. Κυνηγά την

τροφή της σε ασβεστολιθικές θέσεις, κοιλάδες, ανοιχτά δάση, λιβάδια, υγροτόπους, αλλά και κοντά σε θέσεις αστικών και αγροτικών περιοχών με έντονο φωτισμό. Σχηματίζει αποικίες κυρίως σε ρωγμές βράχων ή κτιρίων, κάτω από φλοιούς δέντρων και πιο σπάνια σε υπόγεια ενδιαιτήματα (σπήλαια).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι πληθυσμοί του είδους, στις δυτικές περιοχές εξάπλωσής του, εμφανίζουν χαμηλή πυκνότητα και περιορίζονται σε συγκεκριμένα ενδιαιτήματα. Παρόλα αυτά, είναι αρκετά διαδεδομένο στις περιοχές της Μεσογείου. Άγνωστη παραμένει η πληθυσμιακή κατάσταση που αφορά τις ανατολικές περιοχές εξάπλωσης. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Juste & Paunović (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Lepus europaeus* (Pallas, 1778) – Λαγός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο λαγός εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα. Η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί σε πολλές περιοχές σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας, αλλά και σε ορισμένα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους (Κρήτη, Εύβοια, Λέσβος, Νάξος, Ρόδος, Κύθηρα, Άγιοι Θεόδωροι).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του είδους εκτείνεται από τις βόρειες επαρχίες της Ισπανίας ως τη Μ. Βρετανία και τις νότιες θέσεις της Σκανδιναβίας. Εξαπλώνεται σχεδόν σε όλη την ηπειρωτική Ευρώπη, τα βόρεια τμήματα της Μέσης Ανατολής, τη Σιβηρία, τις περιοχές νότια της Κασπίας Θάλασσας και τον Περσικό κόλπο. Έχει εισαχθεί σε αρκετές χώρες σε παγκόσμιο επίπεδο, όπως την ανατολική Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, τα βόρεια τμήματα της Β. Αμερικής, τον Καναδά, τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπως και σε πληθώρα νησιών στον Ινδικό και Ατλαντικό Ωκεανό.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Lepus europaeus (Pallas, 1778), Τοποθεσία: - . Παλαιότερα, το *L. europaeus* άνηκε στο είδος *L. capensis* λόγω μορφολογικών χαρακτηριστικών των πληθυσμών από τη ΒΑ Αφρική, τη Μέση Ανατολή και την Τουρκία. Γενετικές μελέτες επιβεβαίωσαν πως ο Ευρωπαϊκός λαγός, ο λαγός της Β. Αφρικής και ο λαγός του Ακρωτηρίου αποτελούν κοινό είδος, ενώ μοριακές αναλύσεις του mtDNA υπέδειξαν διαφορές μεταξύ των τριών ειδών. Πιθανόν αυτές οι διαφορές να οφείλονται στη γεωγραφική απομάκρυνση, παρά σε γενετική απόκλιση των ειδών. Μέχρι να αποσαφηνιστεί η ταξινομική κατάσταση, το *L. europaeus* αποτελεί ξεχωριστό είδος. Έχουν αναγνωριστεί 16 υποείδη, αν και ο διαχωρισμός τους έχει βασιστεί κυρίως σε μορφολογικές διαφορές. Η διευκρίνιση

της ταξινομικής κατάστασης του είδους χρήζει περαιτέρω μελέτης.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο λαγός αποτελεί είδος που προσαρμόζεται εύκολα σε ποικίλα ενδιαιτήματα, όπως δάση με ανοικτές θέσεις, στέπες, εκτάσεις σε αγρανάπαυση, θέσεις με ζιζάνια και άγρια χόρτα, καλλιέργειες, ενώ αποφεύγει τις κατοικημένες περιοχές, όπου υπάρχει ανθρώπινη δραστηριότητα. Κινείται σε εύρος υψομέτρων, από το επίπεδο της θάλασσας έως τα 2.400 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι πληθυσμοί του *L. europaeus* υπόκεινται σε μειώσεις σε πολλές περιοχές εξάπλωσης στην Ευρώπη. Οι πληθυσμιακές δυναμικές εξαρτώνται κυρίως από τη θνησιμότητα των νεαρών ατόμων λόγω ασθενειών, θήρευσης, περιβαλλοντικών συνθηκών, αλλά και ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στις καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hacklander & Schai-Braun (2019)
Homolka & Zima (1999)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

***Lutra lutra* (Linnaeus, 1758) – Βίδρα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος απαντάται σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας με εξαίρεση την Αττική και την Κορινθία, ενώ απουσιάζει και από όλα τα νησιά, εκτός από Κέρκυρα, Λευκάδα, Λέσβο, Χίο, Σάμο και Εύβοια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η βίδρα παρουσιάζει ευρεία κατανομή σε όλη την Παλαιαρκτική ζώνη (Ευρώπη, Ασία, Αφρική). Συναντάται στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης, ενώ απουσιάζει από όλα τα νησιά της Μεσογείου, πλην κάποιων που ανήκουν στο Ιόνιο και Αιγαίο Πέλαγος. Στην Αφρική εντοπίζεται στις βορειοδυτικές περιοχές των κρατών Μαρόκο, Αλγερία και Τυνησία. Στην Ασία, η εξάπλωσή της περιλαμβάνει τη Μέση Ανατολή, την κεντρική Ασία, όλη την έκταση της ασιατικής Ρωσίας, τον Καύκασο, τη Βόρεια και Νότια Κορέα, την νότια ζώνη των Ιμαλαΐων, την Κίνα, τη Σρι Λάνκα, την Ταϊβάν, την Ινδοκίνα και τη Σουμάτρα. Έχουν καταγραφεί απομονωμένοι πληθυσμοί στη Ν. Ινδία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mustela lutra (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Μέχρι σήμερα, έχουν προταθεί περισσότερα από 28 υποείδη, εκ των οποίων δώδεκα έχουν αναγνωρισθεί. Για τα υπόλοιπα κρίνεται αναγκαία η περαιτέρω διερεύνηση της ταξινομικής τους κατάστασης. Το υποείδος *L. l. whiteleyi* που βρίσκεται στην Ιαπωνία, πλέον έχει αναγνωρισθεί ως ξεχωριστό είδος (*L. nippon*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *L. lutra* διαβιεί σε ποικίλα υδάτινα ενδιαιτήματα, τα οποία περιλαμβάνουν λίμνες, ποταμούς, ρέματα, βάλτους και παραθαλάσσιες θέσεις. Στην Ευρώπη, προτιμά κυρίως τα υφάλμυρα ύδατα σε εύρος υψομέτρων 0 - 1.000 μ. Στην Ασία έχει εντοπισθεί και σε μεγαλύτερα ύψη (3.500 μ. στα Ιμαλία και 4.120 μ. στο

Θιβέτ). Στις περισσότερες θέσεις διαβίωσης, θεωρείται απαραίτητη η ύπαρξη παρόχθιας βλάστησης, η οποία παρέχει στη βίδρα καταφύγιο και κατάλληλες θέσεις αναπαραγωγής. Οι πληθυσμοί που βρίσκονται σε παράκτιες περιοχές, προτιμούν την ύπαρξη γλυκών υδάτων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή κατάσταση του είδους σε πολλές περιοχές εξάπλωσης είναι άγνωστη, ιδιαιτέρως στη Β. Αφρική και την κεντρική και νοτιοανατολική Ασία. Εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του είδους μειώνονται κι αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μειωμένη αναπαραγωγική ικανότητα. Σημαντικό ρόλο σε αυτό, παίζει η μόλυνση των υδάτων από τοξικές χημικές ουσίες και βαρέα μέταλλα στα ενδιαιτήματα που διαβιεί.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT [A2c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix I
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Loy et al. (2022)
Prigioni (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Lynx lynx (Linnaeus, 1758) – Λύγκας

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Είναι άγνωστο αν το είδος εξαπλώνεται στην Ελλάδα. Υπάρχουν ενδείξεις πιθανής παρουσίας μεμονωμένων ατόμων σε λίγες θέσεις στη βόρεια Ελλάδα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος παρουσιάζει ευρεία κατανομή στις βόρειες περιοχές της Ευρώπης και της Ασίας, όπου η εξάπλωση εκτείνεται από την Σκανδιναβία μέχρι τη Σιβηρία και διαμέσου των εκτάσεων της τσίγκα στη Ρωσία φτάνει ως την Κεντρική Ασία και την περιοχή του Θιβέτ. Στην Ευρώπη, έχει εξαφανιστεί από πολλές θέσεις, ενώ οι πληθυσμοί που έχουν απομείνει βρίσκονται στη Σκανδιναβία, τη ΒΑ Ευρώπη (Βαλτικές χώρες και ευρωπαϊκό τμήμα της Ρωσίας), τα Καρπάθια Όρη και τα Βαλκάνια. Έχουν πραγματοποιηθεί προσπάθειες επανεγκατάστασης του είδους σε χώρες από τις οποίες έχει εξαφανιστεί, όπως την Ελβετία, τη Σλοβενία, την Τσεχία, την Αυστρία, τη Γερμανία, την Ιταλία και τη Γαλλία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Felis lynx (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Wennersborg, S Sweden». Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωριστεί έξι υποείδη. Στα Βαλκάνια και στα Καρπάθια συναντάται το υποείδος *L. l. carpathicus*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο λύγκας κινείται κυρίως σε υψομετρικό εύρος 600 - 2.000 μ. και απαντάται σε ενδιαίτηματα που περιλαμβάνουν δασικές εκτάσεις, θαμνώδεις και βραχώδεις περιοχές. Προτιμά βιοτόπους όπου βρίσκεται σε αφθονία το είδος *Capreolus capreolus*, το οποίο αποτελεί βασικό θήραμα για το λύγκα.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι περισσότεροι πληθυσμοί του είδους θεωρούνται σταθεροί, αν και η κατάσταση και η τάση τους ποικίλει σε όλο το

ευρωπαϊκό εύρος εξάπλωσης. Οι πληθυσμοί στις βόρειες θέσεις εκτιμάται πως είναι αρκετά μεγαλύτεροι σε σχέση με αυτούς στις πιο νότιες περιοχές. Στην Ασία, η πληθυσμιακή κατάσταση δεν είναι σαφής λόγω των ελλিপών σχετικών δεδομένων.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Breitenmoser et al. (2015)
Hemmer (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

***Martes foina* (Erxleben, 1777) – Πετροκούναβο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος απαντάται σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας και των νησιωτικών περιοχών. Έχει καταγραφεί σε όλα τα νησιά του Ιονίου και στα περισσότερα του Αιγαίου Πελάγους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ευρεία κατανομή του είδους εκτείνεται από την Ιβηρική χερσόνησο, διαπερνά την κεντρική και νότια Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, την κεντρική Ασία και φτάνει ως τη δημοκρατία της Τιβά στη Ρωσία και την οροσειρά Τιέν Σαν στην ΒΔ Κίνα. Στην Ευρώπη, απουσιάζει από τις Βρετανικές νήσους, τη Σκανδιναβία και τη βόρεια Βαλτική. Πρόσφατα εισήχθη στην Ευρωπαϊκή Ρωσία με βόρειο άκρο τη Μόσχα και ανατολικό το Βόλγα ποταμό. Στην κεντρική Ασία, η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί στα Ιμαλάια, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, την Ινδία, το Νεπάλ, το Μπουτάν και το Μιανμάρ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mustela foina (Erxleben, 1777), Τοποθεσία: «Germany». Μέχρι σήμερα, περισσότερα από 15 υποείδη έχουν προταθεί, όμως χρήζει περαιτέρω διερεύνησης η αναγνώρισή τους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. foina* προτιμά τα ανοιχτά ενδιαιτήματα περισσότερο από άλλα είδη του γένους *Martes*. Απαντάται συχνά σε δάση φυλλοβόλων, στις άκρες των δασών και σε ανοιχτές βραχώδεις πλαγιές. Στην κεντρική Ευρώπη, είναι πολύ κοινό σε αστικές και περιαστικές τοποθεσίες, όπου φωλιάζει μέσα σε σπίτια (σοφίτες, εξωτερικούς χώρους, γκαράζ) και αχυρώνες. Σε αυτές τις θέσεις συχνά θεωρείται επιζήμιο, γιατί προκαλεί φθορές στις εγκαταστάσεις όπου φωλιάζει. Σε άλλες περιοχές εξάπλωσης, όπως η Μέση Ανατολή, δείχνει να αποφεύγει τα αστικά ενδιαιτήματα και να κινείται κυρίως σε δασικά οικοσυστήματα.

Συναντάται σε μεγάλο εύρος υψομέτρων, ανάλογα με την εκάστοτε θέση κατανομής. Γενικά, έχει εντοπιστεί σε υψόμετρα από 0 μ. έως και 4.200 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το πετροκούναβο είναι διαδομένο είδος σχεδόν σε ολόκληρο το εύρος εξάπλωσής του. Η πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή, αφού δεν καταγράφονται μειώσεις, αλλά δεν αντιμετωπίζει και σημαντικές απειλές, με εξαίρεση τη θήρευσή του από τον άνθρωπο για τη γούνα του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abramov et al. (2016)
Aulagnier et al. (2009)
Broekhuizen (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

***Martes martes* (Linnaeus, 1758) – Δενδροκούναβο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξάπλωση του είδους πιθανόν είναι περιορισμένη σε τμήματα της βόρειας ηπειρωτικής Ελλάδας (Μακεδονία, Θράκη).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ευρεία κατανομή του είδους εκτείνεται στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης, στην Μικρά Ασία, το Β. Ιράν, το Β. Ιράκ, τον Καύκασο και τη δυτική Σιβηρία. Έχει καταγραφεί και στο Καζακστάν σε πολύ περιορισμένη εξάπλωση (βόρεια και βορειοδυτικά), ενώ στη Ρωσία εντοπίζεται ανατολικά στη νότια υποζώνη, όπου επικρατούν ψυχρόβια δάση κωνοφόρων (τάιγκα). Στην ηπειρωτική Ευρώπη απουσιάζει από μεγάλο τμήμα της Ιβηρικής χερσονήσου και της Ελλάδας, όπως και από τμήματα του Βελγίου, της Ολλανδίας και της νότιας Μ. Βρετανίας. Έχει βρεθεί και σε νησιά της Μεσογείου (Κορσική, Σαρδηνία και Σικελία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mustela martes (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweeden». Μέχρι σήμερα, περισσότερα από 13 υποείδη έχουν προταθεί, όμως χρήζει περαιτέρω διερεύνησης η αναγνώρισή τους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. martes* προτιμά τα δασικά ενδιαιτήματα (μικτά, φυλλοβόλων και κωνοφόρων), όπως και τις θαμνώδεις εκτάσεις. Ιδανικό βιότοπο αποτελούν τα δάση με περιορισμένη κωμοστέγη και πυκνή χαμηλή βλάστηση. Σε βόρειες θέσεις εξάπλωσης, τις τελευταίες δεκαετίες, έχει καταγραφεί συστηματικά η παρουσία του εντός πόλεων. Κινείται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 2.300 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το δενδροκούναβο είναι διαδεδομένο στις βόρειες και ανατολικές θέσεις εξάπλωσης, όμως παρόλα αυτά, έχουν καταγραφεί μειώσεις των πληθυσμών του σε αρκετές περιοχές με κύρια αιτία τη θήρευσή του, οι οποίες είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν λόγω ελλιπών δεδομένων. Τις τελευταίες δεκαετίες, πολλοί από αυτούς τους πληθυσμούς έχουν σταθεροποιηθεί και μερικοί δείχνουν και αυξητική τάση, αφού πάρθηκαν μέτρα προστασίας για το είδος.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix V

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bright (1999)
Herrero et al. (2016)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

***Megaptera novaeangliae* (Borowski, 1781) – Μεγάπτερη φάλαινα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εμφανίζεται σπάνια στην περιοχή της Μεσογείου, ενώ στην Ελλάδα υπάρχει μια μόνο αναφορά παρουσίας του είδους. Η καταγραφή αφορά ένα άτομο στον Αργολικό κόλπο, ανοιχτά του Τολού, όπου διέμεινε για ένα μήνα κι έπειτα αποχώρησε.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η μεγάληπτερη φάλαινα είναι κοσμοπολίτικο είδος, αφού συναντάται σε όλους τους ωκεανούς του πλανήτη σε μεγάλο εύρος γεωγραφικών πλατών, από τις πολικές ζώνες έως και τον ισημερινό και στα δύο ημισφαίρια. Σπάνια βρίσκεται στα νερά της Μεσογείου, όπου εισέρχεται από τα Στενά του Γιβραλτάρ και κινείται κυρίως στα δυτικά τμήματά της.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Balaena novaeangliae (Borowski, 1781), Τοποθεσία: «de la nouvelle Angleterre». Έχουν αναγνωριστεί προσωρινά τρία υποείδη, το *M. n. novaeangliae* (Borowski, 1781) που αφορά τους πληθυσμούς του Β. Ατλαντικού, το *M. n. australis* (Lesson, 1828) που περιλαμβάνει τους πληθυσμούς του Νότιου Ημισφαιρίου, και τα άτομα του Β. Ειρηνικού ανήκουν στο *M. n. kuzira* (Gray, 1850). Στην Αραβική Θάλασσα εντοπίζεται ένας γενετικά απομονωμένος πληθυσμός, ο οποίος αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστός υποπληθυσμός.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. novaeangliae* πραγματοποιεί εποχικές μεταναστεύσεις διανύοντας μεγάλες αποστάσεις μεταξύ των περιοχών μεσαίων και μεγάλων γεωγραφικών πλατών (θέσεις εύρεσης τροφής) και των τροπικών παράκτιων υδάτων (θέσεις αναπαραγωγής). Στο Νότιο Ημισφαίριο, αναζητούν τροφή κυρίως στην ανταρκτική και υποανταρκτική ζώνη, αν και έχουν καταγραφεί και στο οικοσύστημα του ρεύματος Μπενγκουέλα δυτικά της Ν.

Αφρικής, αλλά και στα ύδατα της Χιλής (41°-44°N). Οι θέσεις αναπαραγωγής βρίσκονται σε σχετικά ρηχά ύδατα (<20 μ. βάθος), όπως υφάλους, ύδατα κοντά σε νησιά, θέσεις υφαλοκρηπίδων και κανάλια. Οι θέσεις εύρεσης τροφής συνήθως αφορούν ανοιχτά πελαγικά νερά, στα οποία καταγράφονται ρεύματα και αναβλύσεις υδάτων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται αύξηση των πληθυσμών του είδους σχεδόν σε όλο το εύρος εξάπλωσης (Β. Ατλαντικό, Β. Ειρηνικό, Νότιο Ημισφαίριο), έπειτα από την εφαρμογή απαραίτητων μέτρων προστασίας για τη λήξη της εμπορικής υπερεκμετάλλευσης του *M. novaeangliae*.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix I
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Cooke (2018)
Pomilla et al. 2014
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

Meles meles (Linnaeus, 1758) – Ευρωπαϊκός Ασβός & *Meles canescens* (Blanford, 1875) – Ασβός του Καυκάσου

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος *Meles meles* απαντάται σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας, ενώ το *Meles canescens* έχει καταγραφεί μόνο στην Κρήτη και τη Ρόδο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. meles* εμφανίζει ευρεία κατανομή στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης και σε περιοχές της Ασίας. Η εξάπλωση του *M. canescens* εκτείνεται από την Ανατολία έως τις οροσειρές του Καυκάσου προς το Βορρά και έως την περιοχή του Λεβάντε προς το Νότο. Δυτικά εξαπλώνεται μέχρι το Ιράν και την οροσειρά Τιέν Σαν. Δεν είναι σαφή τα όρια μεταξύ των δύο ειδών στην περιοχή του Καυκάσου, ενώ είναι γνωστό πως αποτελούν συμπάτρια είδη και έχουν καταγραφεί υβριδισμοί μεταξύ τους. Στην Ευρώπη, η παρουσία του *M. meles* έχει επιβεβαιωθεί σε λίγες νησιωτικές περιοχές (Μ. Βρετανία, Ιρλανδία) και του *M. canescens* στην Κρήτη και τη Ρόδο.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Ursus meles (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden» και *Meles meles canescens* (Blanford, 1875), Τοποθεσία: «Abadah, Iran». Μέχρι σήμερα, περισσότερα από 23 υποείδη έχουν προταθεί για το είδος *M. meles*, όμως χρήζει περαιτέρω διερεύνησης η αναγνώρισή τους. Το *M. m. canescens* αποτελούσε μέχρι πρόσφατα υποείδος του *M. meles*, αλλά το 2013 μέσω γενετικών αναλύσεων παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Θεωρείται πως διαχωρίστηκαν τα δύο αυτά είδη κατά τη διάρκεια του Πλειστόκαινου. Πλέον έχει αναγνωριστεί ως ξεχωριστό είδος, το *M. canescens*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. meles* και το *M. canescens* προτιμούν τα ανοιχτά ενδιαιτήματα, όπως ανοιχτές θέσεις εντός δασικών εκτάσεων και ανοιχτά λιβάδια. Εντοπίζονται σε δάση (μικτά, κωνοφόρων και φυλλοβόλων), θαμνώδεις εκτάσεις, περιαστικές και αστικές ζώνες. Αποτελούν παμφάγους ευκαιριακούς θηρευτές. Στις βόρειες περιοχές εξάπλωσης το *M. meles* πέφτει σε χειμερία νάρκη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο Ευρωπαϊκός ασβός είναι διαδομένο είδος σχεδόν σε ολόκληρο το εύρος εξάπλωσής του. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι πληθυσμοί του στην Ευρώπη εμφανίζουν αυξητική τάση, αν και καταγράφονται διαφορές ως προς τις πυκνότητές τους στο εύρος εξάπλωσης του ζώου. Η τρέχουσα παγκόσμια πληθυσμιακή τάση χαρακτηρίζεται σταθερή. Δεν υπάρχουν δεδομένα προς το παρόν σχετικά με την πληθυσμιακή κατάσταση του ασβού του Καυκάσου.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abramov & Puzachenko (2013)
Aulagnier et al. (2009)
Kranz et al. (2016)
Prigioni (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Meriones tristrami (Thomas, 1892) – Γερβίλλος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχει καταγραφεί μόνο στο νησί της Κω στο ανατολικό Αιγαίο. Την τελευταία δεκαετία, έχουν γίνει εκ νέου προσπάθειες καταγραφής του είδους στο νησί και έχουν αποβεί άκαρπες. Κρίνεται απαραίτητη η επιβεβαίωση της ύπαρξης του είδους στην Ελλάδα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. tristrami* εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στη δυτική Ασία. Η κατανομή του περιλαμβάνει την Ανατολία, τη Συρία, το Λίβανο, την Παλαιστίνη, το βόρειο Ιράκ, το δυτικό τμήμα της Ιορδανίας, το ΒΔ Ιράν και τα κράτη του Καυκάσου (Γεωργία, Αρμενία Αζερμπαϊτζάν).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Meriones tristrami (Thomas, 1892), Τοποθεσία: «Dead Sea region, Israel». Μονοτυπικό είδος. Μορφολογικές και καρυστυπικές μελέτες του *M. tristrami* έδειξαν τη γεωγραφική ποικιλομορφία που συναντάται στους πληθυσμούς του, παρόλα αυτά είναι απαραίτητο να υλοποιηθούν περαιτέρω ερευνητικές εργασίες, ώστε να αποσαφηνιστεί η ταξινομική κατάσταση του είδους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. tristrami* μπορεί να προσαρμόζεται σε πληθώρα βιοτόπων, αλλά το βασικό ενδιαίτημα που απαντάται, είναι στέπες σε χαμηλά υψόμετρα, στις οποίες ετησίως καταγράφονται πάνω από 100 χιλιοστά βροχής. Αποφεύγει τις βραχώδεις περιοχές και προτιμά τα μαλακά εδάφη, που του προσφέρουν ιδανικές συνθήκες για την κατασκευή των υπόγειων στοών στα δίκτυα που διαβιεί. Έχει καταγραφεί και σε θέσεις σε μεγαλύτερα υψόμετρα, που φτάνουν ακόμα και τα 2.000 μ. (Αζερμπαϊτζάν).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή τάση του είδους θεωρείται σταθερή, αν και εμφανίζει αρκετές διακυμάνσεις στα μεγέθη των πληθυσμών του σε κάποιες περιοχές εξάπλωσης. Σε αρκετές από αυτές χαρακτηρίζεται ως επιζήμιο.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek & Vohralík (1999)
Sozen et al. (2021)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

Micromys minutus (Pallas, 1771) – Νανοποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα περιορίζεται σε περιοχές της Ηπείρου, της Θεσσαλίας, της Μακεδονίας και της Θράκης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Παλαιαρκτική και στην Ινδομαλαισιανή ζώνη. Η κατανομή του εκτείνεται από τη βόρεια Ισπανία και τη Μ. Βρετανία, διαμέσου της ηπειρωτικής Ευρώπης, της ανατολικής Φιννοσκανδιναβίας και της Ρωσίας, έως τη ΒΑ Μογγολία, την Κίνα, τη χερσόνησο της Κορέας, τη ΒΑ Ινδία, το Μιανμάρ, το Λάος και το Βιετνάμ. Εντοπίζεται επίσης στην Ιαπωνία και την Ταϊβάν. Είναι πιθανό να έχει εισαχθεί το είδος στη νότια Σουηδία και την νοτιοανατολική Νορβηγία. Απουσιάζει από την Ιβηρική χερσόνησο, την ανατολική Ιταλία και τις Άλπεις.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus minutus (Pallas, 1771), Τοποθεσία: «Ulyanovsk, Volga River, Russia». Φυλογεωγραφικές αναλύσεις έδειξαν χαμηλό βαθμό διαφοροποίησης μεταξύ των πληθυσμών του είδους, με εξαίρεση τους πληθυσμούς της Κίνας και του Βιετνάμ, οι οποίοι αποτελούν μια ομάδα με μορφολογικές διαφορές από όλους τους υπόλοιπους πληθυσμούς του *M. minutus*. Έχει προταθεί ο προσδιορισμός τους ως ξεχωριστό είδος (*M. erythrotis*), που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης πριν αναγνωρισθεί. Έχουν περιγραφεί τέσσερις γεωγραφικοί κλάδοι (Ευρώπη, Κορέα-Ιαπωνία, Ρωσία, Ταϊβάν), μεταξύ των οποίων, έχει καταγραφεί μικρή διαφοροποίηση. Εκτιμάται πως μάλλον πρόκειται για πρόσφατη και ταχεία επαναποίκιση της Ευρώπης από καταφύγια του είδους στην κεντρική και ανατολική Ασία, κατά τη διάρκεια της τελευταίας βέλτιστης κλιματικής περιόδου.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. minutus* διαβιεί σε πληθώρα ενδιαιτημάτων, τα οποία περιλαμβάνουν αλπικά λιβάδια, εκτάσεις με ψηλή βλάστηση, υγροβιότοποι, καλαμιώνες και ξέφωτα δασών με υψηλή υγρασία. Έχει προσαρμοστεί και σε ανθρωπογενή ενδιαιτήματα, όπως κήπους, αρόσιμες εκτάσεις, αποστραγγιστικές κατασκευές (τάφροι) και καλλιέργειες ρυζιού ή σιτηρών. Συναντάται συνήθως σε χαμηλά υψόμετρα, όμως έχει καταγραφεί μέχρι και στα 1.700 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Υπάρχουν αρκετές καταγραφές μειώσεων των πληθυσμών του νανοποντικού από περιοχές της Ευρώπης, κάποιες από τις οποίες μπορεί να αποτελούν μέρος των φυσικών διακυμάνσεων που παρουσιάζουν οι πληθυσμοί. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι είναι ένα είδος που δύσκολα εντοπίζεται ακόμα και όταν είναι παρόν σε μια θέση. Για τους παραπάνω λόγους, η τρέχουσα πληθυσμιακή του τάση χαρακτηρίζεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek et al. (2019)
Spitzenberger (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Microtus felteni* (Malek & Storch, 1963) – Σκαπτοποντικός του Felten**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα έχει καταγραφεί πριν από αρκετές δεκαετίες μόνο σε έξι θέσεις στην Ήπειρο, τη δυτική και κεντρική Μακεδονία κοντά στα σύνορα με την Αλβανία και τη Β. Μακεδονία. Η κατανομή του ζώου στη χώρα χρήζει περαιτέρω μελέτης και επιβεβαίωσης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος των δυτικών Βαλκανίων. Η παρουσία του έχει καταγραφεί στη Σερβία, το Μαυροβούνιο, την Αλβανία, τη Β. Μακεδονία και σε σποραδικές θέσεις στη Β. Ελλάδα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Pitymys savii felteni (Malek & Storch, 1963), Τοποθεσία: «near Trnovo - Magareno, Mt. Babuna, Macedonia». Αντιμετωπιζόταν ως υποείδος του *M. savii*, όμως πλέον έχει αναγνωριστεί ως ξεχωριστό είδος με βάση τον καρυότυπό του και αναλύσεις νουκλεοτιδικών αλληλουχιών. Μονοτυπικό είδος. Μοριακές αναλύσεις έδειξαν πως πιθανόν αποτελεί αδελφό είδος του *M. thomasi*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. felteni* απαντάται κυρίως σε ορεινά δάση, ξέφωτα και λιβάδια, ενώ πιο σπάνια συναντάται και σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις σε χαμηλότερα υψόμετρα. Λίγες πληροφορίες είναι γνωστές για τα ενδιαίτημα στα οποία εντοπίζεται, όμως εκτιμάται πως είναι ένα είδος που προσαρμόζεται εύκολα σε διαφορετικούς βιοτόπους. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 350 - 2.050μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εκτιμάται πως πρόκειται για ένα σπάνιο και σχετικά άγνωστο είδος. Δύσκολα εντοπίζεται στο πεδίο και μέχρι σήμερα γνωρίζουμε μόνο περίπου δέκα θέσεις κατανομής. Η πληθυσμιακή του τάση είναι άγνωστη, όμως στις περιοχές εξάπλωσής

του δεν έχει καταγραφεί μείωση των πληθυσμών του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kennerley & Vohralik (2019)
Kryštufek (1999)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Microtus hartingi* (Barrett-Hamilton, 1903) – Σκαπτοποντικός του Günther**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξάπλωση του είδους στην Ελλάδα περιορίζεται στην ηπειρωτική χώρα στις περιοχές της ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, τη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και τη Θράκη. Στο μόνο νησί που έχει καταγραφεί η παρουσία του είναι η Λέσβος στο ανατολικό Αιγαίο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. hartingi* εξαπλώνεται στη νοτιοανατολική Ευρώπη και σε αρκετές περιοχές της δυτικής, κεντρικής και ανατολικής Ανατολίας. Στην Ευρώπη, η κατανομή του είδους περιλαμβάνει σποραδικούς πληθυσμούς στη νότια Σερβία, τη Β. Μακεδονία, την Ελλάδα, τη νοτιοανατολική Βουλγαρία και την Τουρκική Θράκη. Σε νησιωτικές θέσεις, έχει καταγραφεί μόνο στον Άγιο Θωμά στη Μαύρη Θάλασσα και στη Λέσβο στο Αιγαίο Πέλαγος.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Microtus (Microtus) hartingi (Barrett-Hamilton, 1903), Τοποθεσία: «Larissa, Thessaly, Greece». Αρχικά αναγνωρίστηκε ως *Arvicola guentheri* (Harting, 1899), ύστερα ο Barrett-Hamilton (1903) το διαχώρισε ως ξεχωριστό είδος, όμως από το 1936 κι έπειτα αποτέλεσε ξανά συνώνυμο είδος του *A. guentheri* (Neühauser, 1936). Μετά το 2000, επαναπροσδιορίστηκε ως *M. hartingi*, μέσω φυλογενετικών και μορφολογικών ερευνών. Μοριακές αναλύσεις έδειξαν την ύπαρξη πέντε διαφορετικών γενεαλογικών γραμμών (δύο στην Ευρώπη, μια στην Ανατολία και δύο στο νησί της Λέσβου). Μέχρι σήμερα δεν έχει προταθεί επίσημη τριώνυμη ταξινόμηση του είδους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το είδος απαντάται σε ξηρά ανοικτά ενδιαιτήματα, όπως λιβάδια, βοσκοτόπια

και χέρσες εκτάσεις. Μπορεί να εντοπιστεί και σε αρόσιμες καλλιέργειες. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 1.950 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στην IUCN περιλαμβάνεται στην εκτίμηση του είδους *M. guentheri*, που έχει χαρακτηριστεί ως μειωμένου ενδιαφέροντος. Κοινό είδος στις περιοχές εξάπλωσής του και σε ορισμένες θέσεις χαρακτηρίζεται ως επιζήμιο. Δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερες απειλές στα ενδιαιτήματα που διαβιεί.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori (2016)
Aulagnier et al. (2009)
Barrett-Hamilton (1903)
Harting (1899)
Kryštufek (1999)
Kryštufek et al. (2009)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Neühauser (1936)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Microtus rossiaemeridionalis* (Ognev, 1924) – Ανατολικός Σκαπτοποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η εξάπλωση του είδους περιορίζεται στην ηπειρωτική χώρα και περιλαμβάνει τις περιοχές της Ηπείρου, της Μακεδονίας, της Θεσσαλίας και της Θράκης. Απουσιάζει από τις νησιωτικές περιοχές του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. rossiaemeridionalis* εμφανίζει ευρεία φυσική εξάπλωση, η οποία εκτείνεται από ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη και μέσω της Ρωσίας και της Ανατολίας φτάνει ως τη λίμνη Βαϊκάλη στη Σιβηρία. Στη Γηραιά Ήπειρο, η κατανομή του περιλαμβάνει τη Βαλκανική χερσόνησο, τη Λευκορωσία, την Ουκρανία, την περιοχή της Βαλτικής και τα νότια τμήματα της Φινλανδίας. Το είδος έχει εισαχθεί στα νησιά της Σπιτςβέργης στον Αρκτικό Ωκεανό.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Microtus arv[alis] rossiae-meridionalis (Ognev, 1924), Τοποθεσία: «Novii Kurlak, Bobrov, Voronezh Oblast, Russian Federation». Διαχωρίστηκε το 1972 από το *M. arvalis* με βάση χρωμοσωματικές αναλύσεις, οι οποίες έδειξαν σαφή διαφοροποίηση των καρυστύπων ($2n=54$ στο *M. rossiaemeridionalis* και $2n=46$ στο *M. arvalis*). Έκτοτε αποτελεί ξεχωριστό είδος και είναι συνώνυμο με τα *M. subarvalis*, *M. epiroticus*, *M. mystacinus* και *M. levis*. Η ταξινόμηση του ανατολικού σκαπτοποντικού σε επίπεδο υποειδών δεν έχει μελετηθεί εκτενώς. Θεωρείται μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ανατολικός σκαπτοποντικός απαντάται σε ποικίλα ενδιαίτηματα, όπως λιβάδια, καλλιεργήσιμες εκτάσεις και ανοικτές θέσεις σε δασικά οικοσυστήματα. Στις νότιες περιοχές εξάπλωσης, προτιμά

ενδιαίτηματα με αυξημένη υγρασία και πυκνή βλάστηση, που συχνά είναι κοντά σε ποτάμια και λίμνες. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σχετικά κοινό είδος στο εύρος κατανομής του. Οι πληθυσμιακές πυκνότητες υπόκεινται σε διακυμάνσεις ετησίως, όμως η γενικότερη πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Zagorodnyuk et al. (2021)
Zima (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Microtus subterraneus* (Sélys, 1836) – Ευρωπαϊκός Σκαπτοποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η εξάπλωση του είδους περιλαμβάνει σποραδικές θέσεις στην ηπειρωτική χώρα (Ηπειρο, Μακεδονία, Θεσσαλία και Θράκη).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. subterraneus* εξαπλώνεται στο μεγαλύτερο τμήμα της κεντρικής Ευρώπης, όπου η κατανομή του εκτείνεται από τις παράκτιες περιοχές της Γαλλίας στον Ατλαντικό έως την Ευρωπαϊκή Ρωσία και τα Βαλκάνια. Έχουν καταγραφεί απομονωμένοι πληθυσμοί του είδους στην Εσθονία και κοντά στην Αγία Πετρούπολη (Ρωσία). Στην Ασία, έχει εντοπιστεί μόνο στη βορειοδυτική Ανατολία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Arvicola subterraneus (de Sélys-Longchamps, 1836), Τοποθεσία: «Wareme, Liège, Belgium». Παλαιότερα άνηκε στο γένος *Pitymys*, σήμερα όμως έχει καταχωρηθεί στο υπογένος *Terricola* και στην ομάδα ειδών *subterraneus*. Η πλήρης ταξινόμική κατάταξη του *M. subterraneus* έχει προβληματίσει τους ειδικούς επιστήμονες και μέχρι σήμερα δεν έχουν καταλήξει σε ομόφωνο αποτέλεσμα. Λόγω της χαμηλής μεσοειδικής γενετικής διαφοροποίησης, αλλά και της υψηλής ενδοειδικής (πληθυσμοί με $2n=52$ και με $2n=54$), ο διαχωρισμός των ειδών εντός της συγκεκριμένης ομάδας δεν είναι απόλυτα σαφής. Ίσως το *M. subterraneus* αποτελεί παραφυλετικό είδος μαζί με τα *M. majori* και *M. daghestanicus*, ή εμφανίζει κρυπτική ταξινόμική διαφοροποίηση σε δύο θεωρητικά είδη, το Ευρωπαϊκό *subterraneus* και το Ασιατικό *fingeri*. Έχουν περιγραφεί περίπου 30 υποείδη, των οποίων η εγκυρότητα εκκρεμεί να επιβεβαιωθεί.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ευρωπαϊκός σκαπτοποντικός απαντάται σε ποικίλα ενδιαιτήματα, τα οποία περιλαμβάνουν δάση πλατύφυλλων και κωνοφόρων, λιβάδια και βοσκοτόπια, αλλά και βραχώδεις θέσεις σε μεγάλα υψόμετρα. Προσαρμόζεται και διαβιεί σε βιοτόπους, όπου επικρατούν ξηρές συνθήκες, το ίδιο εύκολα με άλλους, που χαρακτηρίζονται από αυξημένη υγρασία και πυκνή βλάστηση. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.300 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ιδιαίτερα διαδεδομένο είδος στο μεγαλύτερο εύρος της εξάπλωσής του. Οι πληθυσμιακές πυκνότητες υπόκεινται σε διακυμάνσεις, όμως η γενικότερη πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Hutterer et al. (2016)
Kryštufek (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Microtus thomasi* (Barrett - Hamilton, 1903) – Σκαπτοποντικός του Thomas**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εντοπίζεται στην ηπειρωτική Ελλάδα, όπου ανατολικά εξαπλώνεται ως τον Αξιό ποταμό και νότια ως και την Πελοπόννησο. Δεν έχει καταγραφεί η παρουσία του σε νησιωτικές περιοχές, εκτός από την Εύβοια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος των δυτικών Βαλκανίων, η εξάπλωση του οποίου εκτείνεται από το νοτιοανατολικό τμήμα της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης, τη Σερβία, το Μαυροβούνιο, τη Βόρεια Μακεδονία, την Αλβανία και φτάνει ως την ηπειρωτική Ελλάδα. Η περιοχή εξάπλωσης εκτιμάται στα 93.525 τ. χλμ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Microtus (Pitymys) thomasi (Barrett-Hamilton, 1903), Τοποθεσία: «Vranići, Montenegro». Επί σειρά ετών το *M. thomasi* αντιμετωπιζόταν ως υποείδος του *M. duodesimcostatus*, το οποίο είναι ενδημικό της δυτικής Μεσογείου. Αναλύσεις μοριακές και καρυστυπικές, αλλά και η μορφολογία του M_3 , οδήγησαν στην αναγνώρισή του ως ξεχωριστό είδος, που ανήκει στο υπογένος *Terricola*. Ο Miller (1910) περιέγραψε έναν πληθυσμό *Microtus* στην περιοχή της Κηφισιάς στην Αττική ως ξεχωριστό είδος, το *Pitymys atticus*, το οποίο όμως στη συνέχεια θεωρήθηκε συνώνυμο του *M. thomasi*. Νεότερα δεδομένα προτείνουν εκ νέου το διαχωρισμό τους σε δύο είδη, αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί αυτός ο διαχωρισμός. Ο σκαπτοποντικός του Thomas εμφανίζει έντονη χρωμοσωματική ποικιλομορφία ($2n = 36 - 44$).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο σκαπτοποντικός του Thomas δημιουργεί δίκτυα υπόγειων στοών σε πληθώρα ανοιχτών ενδιαιτημάτων, που

περιλαμβάνουν ξέφωτα δασών, βοσκοτόπια, λιβάδια, ασβεστολιθικές θέσεις, αλλά και καλλιεργήσιμες εκτάσεις και κήπους. Διαβιεί σε ποικιλία υψομέτρων, που κυμαίνονται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 950 μ. στις βόρειες περιοχές, ενώ στην Ελλάδα έχει εντοπιστεί και σε υψόμετρα άνω των 1.985 μ. Παρουσιάζει μεγάλη ανθεκτικότητα σε περιβαλλοντικές ή ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που μπορεί να προκύψουν στα ενδιαιτήματά του και σε ορισμένες από τις περιοχές που εξαπλώνεται έχει χαρακτηριστεί ως επιζήμιο.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται κοινό είδος στη μεγαλύτερη έκταση της εξάπλωσής του. Η τρέχουσα πληθυσμιακή του τάση ορίζεται ως σταθερή, ενώ δεν έχουν καταγραφεί σημαντικές απειλές για τους πληθυσμούς του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek (2016)
Kryštufek & Shenbrot (2022)
Miller (1910)
Niethammer & Krapp (1982)
Rovatsos & Giagia-Athanasopoulou (2012)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

Miniopterus schreibersii (Kuhl, 1817) – Πτερυγονυχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Ελλάδα. Έχει καταγραφεί σε αρκετές θέσεις σε όλο το εύρος της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε πληθώρα νησιών (Εύβοια, Θάσος, Λέσβος, Χίος, Ικαρία, Σάμος, Κως, Ρόδος, Σύμη, Νάξος, Κρήτη, Κέρκυρα, Ζάκυνθος, Κεφαλονιά, Λευκάδα).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος συναντάται στη Ν. Ευρώπη, τη ΒΔ Αφρική, τη Μέση Ανατολή και την Αραβική χερσόνησο ως τον Καύκασο. Στην Αφρική έχει καταγραφεί στο Μαρόκο, την Αλγερία, την Τυνησία και τη Λιβύη, όπου είναι συμπάτριο είδος με το *M. maghrebensis*. Στον Καύκασο εντοπίζεται μόνο στην Γεωργία και τη Ρωσία, ενώ στα υπόλοιπα κράτη της περιοχής εξαπλώνεται το αλλοπάτριο είδος *M. pallidus*. Στην Ευρώπη, απαντάται σε σποραδικές θέσεις στην Ιβηρική χερσόνησο, την κεντρική και νότια Γαλλία, τη δυτική Ελβετία, την Ιταλία, τη Σλοβενία, τα Βαλκάνια, ενώ πρόσφατα βρέθηκε στην νοτιοανατολική Τσεχία και στη Σλοβακία κοντά στα σύνορα με την Πολωνία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio schreibersii (Kuhl, 1817), Τοποθεσία: «südöstlichen Gebirge des Bannats in der Columbäzer Höhle, Bannat, near Coronini, Romania». Πληθυσμοί του γένους *Miniopterus*, που βρίσκονται στην Υποσαχάρια Αφρική, την Αυστραλία και την ανατολική Ασία, πρόσφατα διαχωρίστηκαν από το είδος *M. schreibersii* και αποτελούν ξεχωριστά είδη που δεν είναι καν στενά συγγενικά με την πτερυγονυχτερίδα, με βάση τα αποτελέσματα φυλογενετικών ερευνών. Τα πιο συγγενικά είδη του *M. schreibersii* είναι τα *M. pallidus* (Μέση Ανατολή) και *M. maghrebensis* (ΒΔ Αφρική). Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η πτερυγονυχτερίδα αναζητά την τροφή της κυρίως σε δάση φυλλοβόλων και παρόχθια δάση, περιβόλια, ελαιώνες, κήπους, φράκτες σε λιβάδια και σε αστικές περιοχές σε θέσεις με έντονο φωτισμό. Στη Μεσογειακή περιοχή κυνηγούν συχνά σε χορτολίβαδα, ενώ αποφεύγουν αρόσιμες εκτάσεις και τοποθεσίες με μακκία βλάστηση. Σχηματίζουν αποικίες αναπαραγωγής και διαχείμασης αποκλειστικά σε υπόγεια ενδιαιτήματα. Αποτελεί μεταναστευτικό είδος, το οποίο αλλάζει θέσεις αποίκησης αρκετές φορές κατά τη διάρκεια του έτους.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του *M. schreibersii* σε παγκόσμια κλίμακα έχουν μειωθεί τουλάχιστον 30%. Το είδος έχει ήδη εξαφανιστεί από τη Γερμανία, την Ουκρανία και την Αυστρία.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A2c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Gazaryan et al. (2020)
Rodrigues (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Monachus monachus* (Hermann, 1779) – Μεσογειακή φώκια**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος κατανέμεται σε σποραδικές θέσεις σε περιοχές του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους, όπως στην Κρήτη, την Κάρπαθο, την Αλόνησο, κα. Ο μεγαλύτερος πληθυσμός έχει καταγραφεί στο νησί της Γυάρου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Στο παρελθόν το είδος εμφάνιζε ευρεία εξάπλωση στον Ατλαντικό και τη Μεσόγειο, όμως σήμερα παρουσιάζει περιορισμένη και κατακερματισμένη κατανομή. Στη Μεσόγειο, καταλαμβάνει κυρίως θέσεις σε νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους, όπως και σε παράκτιες τοποθεσίες της ηπειρωτικής Ελλάδας, της Κύπρου και της δυτικής και νότιας Τουρκίας. Το είδος έχει εξαφανιστεί από τα τουρκικά παράλια της Μαύρης Θάλασσας, ενώ λίγα άτομα βρίσκονται ακόμα στη Θάλασσα του Μαρμαρά. Στο Β. Ατλαντικό, η παρουσία του περιορίζεται στο Κάβο Μπλάνκο στα σύνορα Μαυριτανίας και Δυτικής Σαχάρας και στο Αρχιπέλαγος της Μαδέρα. Πιθανόν ορισμένα άτομα της Μεσογειακής φώκιας να βρίσκονται στις Μεσογειακές ακτές του ανατολικού Μαρόκο, αν και αυτές οι καταγραφές χρήζουν επιβεβαίωσης.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Phoca monachus (Hermann, 1779), Τοποθεσία: «Dalmatian sea at Ossero». Έχουν καταγραφεί μορφολογικές και γενετικές διαφορές μεταξύ των πληθυσμών που βρίσκονται στη Μεσόγειο και στον Ατλαντικό, χωρίς όμως να οδηγούν στον ταξινομικό τους διαχωρισμό. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Στο παρελθόν, η Μεσογειακή φώκια διαβιούσε κυρίως σε ανοιχτές παραλίες, όμως σήμερα προτιμά να διαμένει και να μεγαλώνει τα μικρά της σε θαλάσσιες σπηλιές με εισόδους από τη θάλασσα. Τα τελευταία χρόνια, στις περιοχές που έχουν

επιβληθεί μέτρα προστασίας για το είδος, οι πληθυσμοί συχνά παρατηρούνται να καταλαμβάνουν ξανά ανοιχτές παράκτιες θέσεις. Τα περισσότερα θαλάσσια σπήλαια που επιλέγουν τα άτομα να εγκαθίστανται, εμφανίζουν συγκεκριμένα γεωφυσικά χαρακτηριστικά, όπως εισόδους πάνω ή κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, ένα διάδρομο εισόδου και ξηρές επιφάνειες, όπου οι φώκιες ανασύρονται και ξεκουράζονται. Η επιλογή της σπηλιάς και η συχνότητα επισκέψεων των ατόμων επηρεάζεται από την ανάγκη προστασίας από περιβαλλοντικές συνθήκες και πιθανόν από αλλαγές που μπορεί να προκύψουν στο εσωτερικό της.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Κατά τον τελευταίο αιώνα έχει καταγραφεί σημαντική μείωση των πληθυσμών του είδους, που στο παρελθόν θεωρούνταν διαδεδομένο. Τα τελευταία 30 έτη, έχουν επιβληθεί μέτρα προστασίας για τη Μεσογειακή φώκια, με αποτέλεσμα σήμερα να παρατηρείται μικρή αύξηση όλων των υποπληθυσμών. Παρόλα αυτά, παραμένουν ακόμα μικροί οι υποπληθυσμοί και αντιμετωπίζουν αρκετές απειλές.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	EN [C2a(i)]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix I
Σύμβαση CITES	Appendix I
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Karamanlidis & Dendrinis (2015)
Reijnders et al. (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Mus domesticus (Schwarz and Schwarz, 1943) – Σταχτοποντικός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα αποτελεί ένα αρκετά διαδεδομένο είδος σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε πληθώρα νησιών των ελληνικών θαλασσών, όπως η Κρήτη, η Λέσβος, η Χίος, η Πάρος, η Εύβοια, η Κάρπαθος, η Ρόδος, η Κως, τα Κύθηρα, κα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του *M. domesticus* περιλαμβάνει τη νότια και δυτική Ευρώπη, τη Β. Αφρική και την περιοχή από τη Μέση Ανατολή έως το ΒΔ Ιράν. Το βόριο όριο εξάπλωσης είναι η Νορβηγία. Μέσω ανθρώπινων δραστηριοτήτων έχει εισαχθεί σχεδόν σε όλη την έκταση της Β. Αμερικής, σε περιοχές κοντά στα παράλια περιμετρικά της Ν. Αμερικής, την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus musculus domesticus (Schwarz and Schwarz, 1943). Αποτελεί υποείδος του *M. musculus*. Το *M. musculus* περιλαμβάνει πέντε υποείδη: *M. m. musculus* (κεντρική, βόρεια, ανατολική Ευρώπη έως τη ΒΑ Ασία), το *M. m. domesticus* (νότια, δυτική Ευρώπη, Β. Αφρική, Μέση Ανατολή έως ΒΔ Ιράν), το *M. m. castaneus* (κεντρική, ΝΑ Ασία, Ινδονησία), το *M. m. gentilulus* (Αραβική χερσόνησο, Μαδαγασκάρη) και το *M. m. molossinus* (υβριδικό ενδημικό είδος της Ιαπωνίας). Τα πρώτα δείγματα *M. musculus* τοποθετούνται 1 εκ. χρόνια πριν στην κεντρική Ασία και τη Β. Ινδία. Το είδος ξεκίνησε πριν από 0,25-0,5 εκ. χρόνια, να εξαπλώνεται πιο δυτικά μέσω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων κι άρχισε να διαχωρίζεται στα τρία βασικά υποείδη (*M. m. domesticus*, *M. m. musculus*, *M. m. castaneus*), ανάλογα με την οδό μετανάστευσης που ακολούθησαν και την τοποθεσία όπου εγκαταστάθηκαν οι πληθυσμοί.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. domesticus* απαντάται σε ενδιαιτήματα με έντονη ανθρωπογενή δραστηριότητα. Διαβιεί σε αστικές και αγροτικές περιοχές, σε σπίτια, αγροτικές εγκαταστάσεις, εκτροφεία ζώων και αποθήκες. Σε κάποιες περιοχές, δημιουργεί άγριους πληθυσμούς σε ανοιχτές θέσεις, όπως βοσκοτόπια και λιβάδια, αρόσιμες εκτάσεις και παρυφές δρόμων με θαμνώδη βλάστηση. Αποφεύγει τα δάση και τις ερήμους. Συμπάτριο είδος σε συγκεκριμένες περιοχές με τα *M. spretus*, *M. spicilegus*, *M. macedonicus*, *M. cypricus*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά διαδεδομένο είδος και πολύ κοινό στις περισσότερες περιοχές εξάπλωσής του. Δεν έχουν καταγραφεί μειώσεις των πληθυσμών του είδους.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Auffray & Britton-Davidian (2012)
Aulagnier et al. (2009)
Macholán (1999)
Morgan et al. (2022)
Musser et al. (2021)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Mus macedonicus* (Petron & Ružić, 1983) – Ποντικός της Μακεδονίας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα έχει καταγραφεί σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου (Σαμοθράκη, Λέσβο, Χίο, Ρόδο, Σάμο, Εύβοια).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η γεωγραφική εξάπλωση του είδους περιλαμβάνει τα νότια Βαλκάνια, την Ανατολία, τον Καύκασο και τα κράτη της Μέσης Ανατολής με νότιο άκρο το Ισραήλ και την Ιορδανία και ανατολικό το Ιράν.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus hortulanus macedonicus (Petron & Ružić, 1983), Τοποθεσία: «near Valandono, Macedonia». Στο παρελθόν, το *M. macedonicus* θεωρούνταν υποείδος του *M. abbotti* ή του *M. hortulanus*. Αργότερα, με βάση μορφολογικές και γενετικές αναλύσεις, αναγνωρίστηκε ως ξεχωριστό είδος. Πρόσφατες μοριακές αναλύσεις έδειξαν πως το *M. macedonicus* ανήκει στον κλάδο *M. musculus* και είναι αδελφό taxon του *M. spicilegus*. Ο Bate (1942) περιέγραψε κι αναγνώρισε το είδος *M. camini* από απολίθωμα, που εντοπίστηκε στο Ισραήλ. Το απολίθωμα μελετήθηκε εκτενώς και οι επιστήμονες εκτίμησαν πως απαρτίζεται από δύο γενεαλογικές γραμμές, μια αρχαία γραμμή που ανήκει στο *M. macedonicus* και μια μεταγενέστερη με τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του *M. musculus*. Οι Kryštufek & Vohralik (2009) έδειξαν πως το δείγμα του *M. camini* δεν είχε συμπεριληφθεί τελικά σε κάποια ανάλυση. Μέχρι να μελετηθεί λεπτομερώς και να εξαχθεί ένα ακριβές συμπέρασμα σχετικά με την ταξινόμική του κατάσταση, το *M. macedonicus* αναγνωρίζεται ως μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. macedonicus* απαντάται σε ποικίλα ενδιαίτηματα, τα οποία περιλαμβάνουν καλλιεργήσιμες αγροτικές εκτάσεις,

οπωρώνες, ελαιώνες, πρανή δρόμων, όχθες ποταμών με πυκνή βλάστηση, αμμόλοφους και ξηρές περιοχές με θαμνώδη βλάστηση. Αποφεύγει τα δάση και τις τοποθεσίες με έντονη ανθρώπινη παρουσία. Έχει καταγραφεί σε υψόμετρα 0 - 1.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται κοινό είδος σε όλο το εύρος εξάπλωσής του. Η πληθυσμιακή του τάση έχει χαρακτηριστεί ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bate (1942)
Kryštufek & Vohralik (2009)
Kryštufek & Vohralik (2016)
Macholán (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Mus spicilegus* (Petényi, 1882) – Τροφосωρευτής ποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα παρουσιάζει περιορισμένη κατανομή στη δυτική Ήπειρο, στη βόρεια Πελοπόννησο και τη νοτιοανατολική Στερεά Ελλάδα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η εξάπλωσή του περιλαμβάνει τα κράτη Αυστρία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Κροατία, Βοσνία Ερζεγοβίνη, Σερβία, Μαυροβούνιο, Αλβανία, Ελλάδα, Ρουμανία, Βουλγαρία, Μολδαβία, Ουκρανία και νότια Ρωσία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus spicilegus (Petényi, 1882), Τοποθεσία: «Rakos Plains, Budapest, Hungary». Μονοτυπικό είδος. Μετά από επισταμένες μορφομετρικές και μοριακές μελέτες, οι επιστήμονες κατέληξαν πως ανήκει στο υπογένος *Mus*, στον υποκλάδο *M. musculus* και είναι αδελφό taxon του *M. macedonicus*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. spicilegus* απαντάται σε ποικίλα ανοικτά ενδιαιτήματα, τα οποία περιλαμβάνουν λιβάδια, βοσκοτόπια σε στέπες, οπωρώνες, καλλιεργήσιμες εκτάσεις με δημητριακά και ξέφωτα δασών. Αποφεύγει πυκνά δάση και περιοχές με έντονη ανθρώπινη παρουσία. Συνηθίζει να δημιουργεί χωματοσωρούς, όπου κάτω από ένα λεπτό στρώμα χώματος αποθηκεύει μεγάλη ποσότητα καρπών, ώστε να εξασφαλίσει την τροφή του για τους χειμερινούς μήνες. Σε αυτή τη στρατηγική του ζώου οφείλεται η ονομασία του ως «Τροφосωρευτής». Έχει καταγραφεί σε πολύ χαμηλά υψόμετρα (0 - 200 μ.). Συμπάτριο είδος με το *M. domesticus* και σε ορισμένες θέσεις και συντοπικό.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Έχει παρατηρηθεί μείωση των πληθυσμών του σε ορισμένες περιοχές εξάπλωσης, αν και σε κατάλληλα ενδιαιτήματα είναι ακόμα κοινό. Εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Coroiu et al. (2016)
Macholán (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

Muscardinus avellanarius (Linnaeus, 1758) – Βουνομουξός

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα εξαπλώνεται σε όλη την ηπειρωτική χώρα (Ηπειρο, Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία, Πελοπόννησο και Στερεά Ελλάδα), ενώ υπάρχουν καταγραφές ύπαρξης τους είδους και στα νησιά της Κέρκυρας και της Εύβοιας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η γεωγραφική του κατανομή περιλαμβάνει μεγάλο τμήμα της Ευρώπης και της βορείου Ανατολίας. Στο ηπειρωτικό τμήμα της Γηραιάς ηπείρου συναντάται στις περισσότερες περιοχές, εκτός από την Ιβηρική χερσόνησο, τη νοτιοδυτική Γαλλία, τα βόρεια τμήματα της Σκανδιναβίας και την ανατολική Ουκρανία. Στη Ρωσία εντοπίζεται μόνο στο κεντρικό τμήμα της χώρας. Όσον αφορά τους νησιωτικούς πληθυσμούς του είδους, έχουν καταγραφεί στην Ιρλανδία, στη νότια Μ. Βρετανία, στη Σικελία και στην Κέρκυρα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus avellanarius (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Μέχρι σήμερα θεωρείται μονοτυπικό είδος. Αναλύσεις του μιτοχονδριακού DNA ατόμων του είδους έδειξαν πως υπάρχουν δύο ξεχωριστές γενεαλογικές γραμμές, όπου η μια αφορά τους πληθυσμούς στη δυτική Ευρώπη και η δεύτερη τους πληθυσμούς της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης, της Βαλκανικής χερσονήσου και της βόρειας Ανατολίας. Αποτελέσματα επιπρόσθετων μελετών στο είδος προτείνουν την ύπαρξη πέντε ακόμα γενεαλογικών γραμμών εντός των δύο πρωταρχικών. Έχουν αναγνωριστεί πέντε υποείδη, που δε διαφέρουν σημαντικά μορφολογικά μεταξύ τους. Κρίνεται αναγκαία η επισταμένη φυλογενετική μελέτη του είδους για να αποσαφηνιστεί η ταξινομική του κατάσταση.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. avellanarius* συναντάται κυρίως στα όρια των δασών πλατύφυλλων, όπως και σε αλσύλλια και σε δασικές εκτάσεις με πυκνή θαμνώδη βλάστηση. Επίσης έχει εντοπιστεί και στις ζωνώσεις φραχτών σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Απαντάται σε υψομετρικό εύρος 0 - 1.920 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σε ορισμένες βόρειες περιοχές της εξάπλωσης του βουνομουξού, έχει παρατηρηθεί κατακερματισμός και μείωση των πληθυσμών του λόγω αλλοιώσεων των ενδιαιτημάτων στα οποία διαβιεί. Σε αρκετές άλλες θέσεις κατανομής του είδους, η πληθυσμιακή του τάση κρίνεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hutterer et al. (2021)
Morris (1999)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

***Mustela nivalis* (Linnaeus, 1766) – Νυφίτσα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος έχει καταγραφεί σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα, αλλά και σε μερικά νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθο, Εύβοια, Κρήτη, Σαντορίνη, Σάμο, Λέσβο, Σαμοθράκη).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. nivalis* εμφανίζει ευρεία εξάπλωση σε Ευρώπη, Β. Ασία, Β. Αφρική και τις βόρειες περιοχές της Β. Αμερικής. Στην Ευρώπη, συναντάται σχεδόν σε όλη την έκτασή της, ενώ απουσιάζει από την Ιρλανδία. Έχει εισαχθεί σε πληθώρα μεσογειακών νησιών και στις Αζόρες νήσους. Στη Β. Αφρική, έχει καταγραφεί στις βόρειες θέσεις του Μαρόκο, της Αλγερίας και της Τυνησίας, ενώ έχει εισαχθεί στα νησιά Σάο Τομ. Στην Ασία, η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί στο Λίβανο, το Ιράν, το Αφγανιστάν, τη Μογγολία, τη Βόρεια και τη Νότια Κορέα, τα βόρεια τμήματα της Κίνας, την Ταϊβάν, ορισμένα νησιά της Ιαπωνίας (Χοκάιντο, Χονσού, Κουνασίρι, Ετορόφου) και της Ρωσίας (Σακαλίν και Κούριλ).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mustela nivalis (Linnaeus, 1766), Τοποθεσία: «Sweden». Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωριστεί εννιά υποείδη (*M. n. nivalis*, *M. n. allegheniensis*, *M. n. boccamela*, *M. n. campestris*, *M. n. eskimo*, *M. n. namiyei*, *M. n. numidica*, *M. n. rixosa*, *M. n. vulgaris*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η νυφίτσα προσαρμόζεται εύκολα σε ποικίλα ενδιαίτηματα, όπως δάση, καλλιεργούμενες εκτάσεις, χορτολίβαδα, βοσκοτόπια, παρόχθια δάση, φράχτες, αλπικά λιβάδια και δάση, θαμνώνες, στέπες, ημιερήμους και παράκτιους αμμόλοφους. Η επιλογή του ενδιαίτηματος συχνά σχετίζεται με την τοπική εξάπλωση των πληθυσμών των τρωκτικών, τα οποία αποτελούν βασική

τροφή για τη νυφίτσα. Φωλιάζει σε κοιλότητες δέντρων, σε κενά ανάμεσα στις ρίζες δέντρων, αλλά και σε εγκαταλελειμμένες υπόγειες σήραγγες από άλλα είδη. Κινείται σε μεγάλο υψομετρικό εύρος, από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 3.860 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Έχουν καταγραφεί μειώσεις σε πληθυσμούς της Ευρώπης, αν και θεωρείται αρκετά κοινό στην περιοχή της Ευρασίας. Στη Βόρεια Αμερική και στις νοτιοανατολικές Ηνωμένες Πολιτείες αποτελεί σπάνιο είδος, αλλά η ακριβής κατάσταση δεν είναι γνωστή. Η τρέχουσα πληθυσμιακή του τάση χαρακτηρίζεται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
McDonald et al. (2019)
Pulliainen (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Mustela putorius (Linnaeus, 1758) – Βρωμοκούναβο

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει περιορισμένη εξάπλωση στην Ελλάδα. Η παρουσία του έχει καταγραφεί σε λίγες θέσεις της Ηπείρου, της Θράκης, ενώ υπάρχει και μια παλαιότερη καταγραφή από τη Θεσσαλία (Ελασσόνα, Ν. Λάρισας).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. putorius* εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στη δυτική Παλαιαρκτική ζώνη. Καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης και το ανατολικό όριο κατανομής είναι τα Ουράλια Όρη της Ρωσίας. Απουσιάζει από την Ιρλανδία, τη βόρεια Σκανδιναβία, το μεγαλύτερο μέρος των Βαλκανίων και των ανατολικών ακτών της Αδριατικής, όπως και από τα νησιά της Μεσογείου. Το βορειοανατολικό όριο της εξάπλωσης αποτελείται από τις πόλεις της Ρωσίας Αρχάγγελος, Σικτιβκάρ και Περμ. Πιο βόρεια και ανατολικά από τον ποταμό Κάμα, συναντάται το *M. sibirica*, ενώ δυτικά του ποταμού έχουν εντοπιστεί υβρίδια των δύο ειδών. Διαβιεί στις στέπες νότια των Ουράλιων Όρεων έως τους ποταμούς Βόλγα, Ντον και της Αζοφικής Θάλασσας. Έχουν εντοπιστεί πληθυσμοί στην οροσειρά Ριφ στο Μαρόκο και στη γειτονική Αλγερία, οι οποίοι εμφανίζουν αμφισβητούμενη ταξινομική ταυτότητα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mustela putorius (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Παλαιότερα, το *M. putorius* και το *M. eversmanii* αντιμετωπίζονταν ως κοινό είδος, όμως πρόσφατα, μοριακές αναλύσεις έδειξαν πως αποτελούν ξεχωριστά είδη, αλλά στενά συγγενικά. Εκτιμάται πως πιθανόν αποτελεί τον πρόγονο του οικόσιτου *M. furo*. Έχουν περιγραφεί πάνω από 22 υποείδη, αλλά η αναγνώρισή τους χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το βρωμοκούναβο απαντάται σε ποικίλα ενδιαίτηματα, όπως πεδινά δάση, παρόχθιες εκτάσεις, δασώδεις στέπες, αμμόλοφους, βαλτότοπους, όρια δασών, μωσαϊκά ενδιαίτηματα, καλλιεργήσιμες εκτάσεις, αλλά και περιαστικές περιοχές κοντά σε φάρμες και χωριά. Γενικά, κινείται σε σχετικά χαμηλά υψόμετρα (0 - 2.000 μ.), ενώ φαίνεται να αποφεύγει τις πολύ ορεινές θέσεις.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται πως οι πληθυσμοί του είδους είναι μεγάλοι και σχετικά σταθεροί στο μεγαλύτερο εύρος της ανατολικής κατανομής του. Στη Ρωσία, όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο ποσοστό των πληθυσμών του, φαίνεται η πληθυσμιακή τάση να είναι σταθερή και ίσως σε μερικούς πληθυσμούς να καταγράφονται μικρές μειώσεις. Σε πιο νότιες περιοχές της Ευρώπης έχουν σημειωθεί σημαντικές μειώσεις των πληθυσμών. Στη δυτική και νότια Ευρώπη, η κατανομή του ζώου είναι σποραδική, ενώ φαίνεται πως στις πιο νότιες θέσεις οι πληθυσμιακές πυκνότητες είναι μικρότερες. Σοβαρές μειώσεις έχουν καταγραφεί και σε κράτη της κεντρικής Ευρώπης.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix V

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Birks (1999)
Skumatov et al. (2016)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

***Myocastor coyrus* (Molina, 1782) – Μυοκάστορας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα ακριβή όρια εξάπλωσης του είδους στην Ελλάδα δεν είναι γνωστά. Έχει εντοπιστεί σε κάποιες περιοχές στην ηπειρωτική χώρα, χωρίς αυτό να αποκλείει την ύπαρξή του και στα νησιά. Ωστόσο, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει κάποια καταγραφή που να επιβεβαιώνει την παρουσία του σε νησιωτικές θέσεις.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική κατανομή του είδους αφορά την Ν. Αμερική και πιο συγκεκριμένα τα κράτη Χιλή, Αργεντινή, Βολιβία, Παραγουάη, Ουρουγουάη και ΝΑ Βραζιλία. Σήμερα ο μυοκάστορας θεωρείται κοσμοπολίτικο είδος, αφού έχει εισαχθεί σε πολλές περιοχές παγκοσμίως. Η εξάπλωσή του πλέον περιλαμβάνει το βόρειο τμήμα της Ν. Αμερικής και τις νότιες περιοχές της Β. Αμερικής, την κεντρική Ασία, την Ευρώπη και την ανατολική Αφρική.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus coyrus (Molina, 1782), Τοποθεσία: «Chili». Έχουν αναγνωριστεί 4 υποείδη, τα *M. c. coyrus* (Molina, 1792), *M. c. bonariensis* (Geoffroy Saint-Hilaire, 1805), *M. c. melanops* (Osgood, 1943) και *M. c. santacruzae* (Hollister, 1914).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. coyrus* απαντάται σε υγροβιότοπους, όπως λίμνες, έλη γλυκού νερού, βάλτους, όχθες ποταμών και ρεμάτων, αρδευτικά κανάλια, ακόμα και υφάλμυρα νερά με έντονη βλάστηση. Συναντάται κυρίως σε χαμηλά υψόμετρα, αλλά έχει καταγραφεί και σε μεγαλύτερα ύψη, όπως τα 1.200 μ. στις Άνδεις.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εμφανίζει αυξητική πληθυσμιακή τάση σε περιοχές που είναι εισβλητικό είδος και σε αρκετές από αυτές χαρακτηρίζεται ως επιζήμιο. Αποτελεί κυρίαρχο θέμα στις συζητήσεις ειδικών επιστημόνων για τη

εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων, με σκοπό την απομάκρυνσή του από θέσεις που δεν ανήκουν στη φυσική του κατανομή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bertolino (2005)
Ojeda et al. (2016)
Reggiani (1999)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

Myomimus roachi (Bate, 1937) – Μυωξός του Roach

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η εξάπλωση του είδους είναι πολύ περιορισμένη και αφορά μόνο την περιοχή του Έβρου στη Θράκη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος της περιοχής της Μεσογείου. Η κατανομή του περιλαμβάνει τη Βουλγαρία, την Ελλάδα και την Τουρκία. Έχει εντοπιστεί στην Τουρκική Θράκη και στη δυτική Ανατολία, όπου τα ακριβή όρια εξάπλωσης είναι άγνωστα, αφού η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί μόνο σε τρεις διαφορετικές τοποθεσίες. Στη Βουλγαρία η κατανομή του εντοπίζεται στα νότια και νοτιοανατολικά τμήματα της χώρας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Philistomys roachi (Bate, 1937), Τοποθεσία: «Tabun Cave, Karmel-Gebirge, northern Israel. Late Pleistocene». Όταν καταγράφηκε τη δεκαετία του 1950 το ζώο για πρώτη φορά στη Βουλγαρία, θεωρήθηκε ότι ανήκει στο είδος *M. personatus*. Ο Rossolimo (1976) υποστήριξε πως ο πληθυσμός της Βουλγαρίας αποτελεί ένα ξεχωριστό είδος (*M. bulgaricus*). Ακολούθησαν συγκριτικές μελέτες δειγμάτων αυτών των μυοξών και απολιθωμάτων, που προέρχονταν από την περίοδο του Πλειστόκαινου και μεταγενέστερα, και είχαν ανακαλυφθεί στις περιοχές του Ισραήλ, της Ελλάδας (Μακεδονία και νησιά ανατολικού Αιγαίου) και της νότιας Ανατολίας. Αποδείχθηκε ότι αφορούν το ίδιο είδος, το οποίο είναι ξεχωριστό από το *M. personatus*. Αποδόθηκε η ονομασία *M. roachi*, αφού το είδος περιγράφηκε για πρώτη φορά από τον Bate ως *Philistomys roachi*, αλλά το γένος *Myomimus* είχε περιγραφεί από τον Ognev 13 χρόνια νωρίτερα. Εκτιμάται πως είναι μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *M. roachi* συναντάται σε θαμνώνες και ημι-ανοικτά ενδιαιτήματα με δέντρα (συκιές, μουριές, καρυδιές, αχλαδιές, βελανιδιές) και ποώδη βλάστηση, όπως περιβόλια, αμπελώνες, φράχτες σε αρόσιμες καλλιέργειες και όχθες ποταμών. Αποφεύγει τις περιοχές με εντατικές καλλιέργειες. Έχει καταγραφεί σε χαμηλά υψόμετρα σε εύρος 0 - 400 μ. Συντοπικό είδος με τον δενδρομυωξό (*Dryomys nitedula*) και το μυωξό (*Glis glis*), με τους οποίους πιθανόν ανταγωνίζεται ως προς την τροφή και τα καταφύγια.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Τα διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν την πληθυσμιακή κατάσταση του *M. roachi* προέρχονται από λίγες θέσεις παρουσίας του ζώου, παρά τις επισταμένες προσπάθειες ανεύρεσής του. Θεωρείται αρκετά σπάνιο και εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του είναι κατακερματισμένοι και μειώνονται. Στην εκτίμηση αυτή συνηγορεί και το γεγονός πως η συντριπτική πλειοψηφία των κατάλληλων ενδιαιτημάτων για τη διαβίωση του είδους έχουν αλλάξει χρήση και έχουν μετατραπεί σε εντατικές καλλιέργειες.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU B2ab(iii)
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dando (2022)
Filippucci & Peshev (1999)
Rossolimo (1976)
Storch (1978)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis alcathoe* (Hellersen & Heller, 2001) – Μυωτίδα της Αλκαθόης**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος στην Ελλάδα συναντάται σε σποραδικές θέσεις στην ηπειρωτική Ελλάδα (Ηπειρο, Δυτική και Ανατολική Μακεδονία, Δυτική Θεσσαλία και Στερεά Ελλάδα).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει μεγάλη εξάπλωση στην Ευρώπη, αν και οι θέσεις εξάπλωσης είναι ασυνεχείς. Η παρουσία της έχει καταγραφεί στη νότια Σουηδία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Μ. Βρετανία, την Ελβετία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Τσεχία, την Αυστρία, την Σλοβακία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία, την Ουκρανία και ορισμένα κράτη των Βαλκανίων (Σερβία, Μαυροβούνιο, Βουλγαρία, Ελλάδα). Ανατολικά η κατανομή του είδους εκτείνεται στην Τουρκική Θράκη, το δυτικό Καύκασο έως τη Γεωργία και την Αρμενία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Myotis alcathoe (Hellersen & Heller, 2001), Τοποθεσία: «netted over a small stream, the Fournikos potamos, near the village Kleistos, Nomos Evrytanas, Greece». Ανήκει στο υπογένος *Myotis*, που αποτελείται από 62 είδη, και στην ομάδα ειδών *alcathoe*, που περιλαμβάνει δύο είδη. Αδελφό είδος με το *M. hyrcanicus*. Μέχρι σήμερα έχουν περιγραφεί δύο υποείδη (*M. a. alcathoe*, *M. a. circassicus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μυωτίδα της Αλκαθόης αποτελεί ένα είδος που κατοικεί και αναζητά τροφή σε δασικά ενδιαιτήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται από αυξημένη υγρασία και πυκνή βλάστηση. Περιλαμβάνουν κυρίως φυλλοβόλα είδη (πλατάνια, άλνοι) ή δέντρα σκληρού ξύλου (βελανιδιές, καρπίνι, οξιές) κοντά σε όχθες ρεμάτων και ποταμών. Στις περιοχές αυτές συνυπάρχει με άλλα είδη χειρόπτερων, όπως τα *M. bechsteinii* και *M. brandtii*. Έχει εντοπιστεί και σε κήπους σε αγροτικές και

αστικές περιοχές. Πιθανόν το χειμώνα να καταλαμβάνει θέσεις σε υπόγεια ενδιαιτήματα, αλλά μπορεί να βρίσκεται και σε δέντρα ή μικρές κοιλότητες στα δάση.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή κατάσταση και τάση του είδους είναι προς το παρόν άγνωστη. Μέχρι σήμερα, τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από τους επιστήμονες είναι λίγα, αλλά συνεχώς προστίθενται νέα για να αποκτηθεί μια σαφέστερη εικόνα της κατάστασης που επικρατεί.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	DD
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Hutson & Paunović (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Myotis aurascens (Kusjakin, 1935) – Στεπομουτίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος στην Ελλάδα συναντάται σε σποραδικές θέσεις στην ηπειρωτική χώρα, ενώ η παρουσία του έχει καταγραφεί και σε ορισμένα νησιά, όπως Κρήτη, Εύβοια, Άνδρος, Νάξος, Κέρκυρα, Ζάκυνθος, κα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. aurascens* εμφανίζει περιορισμένη εξάπλωση, η οποία περιλαμβάνει την νοτιοανατολική Ευρώπη (Ελλάδα, Βουλγαρία, Τουρκική Θράκη) και διαμέσου της ανατολικής Ρουμανίας και της Ανατολίας εκτείνεται ως τις νότιες περιοχές της Ρωσίας και του Καυκάσου. Έχουν καταγραφεί απομονωμένοι πληθυσμοί στη Β. Ιταλία και στην Κροατία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Myotis aurascens (Kusjakin, 1935). Ανήκει στο υπογένος *Myotis*, που αποτελείται από 62 είδη. Πιθανόν οι πληθυσμοί του είδους στην Ελλάδα να αφορούν το είδος *M. davidii*. Η ταξινομική κατάσταση δεν είναι σαφής και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η στεπομουτίδα απαντάται σε στέπες, δάση, θαμνώνες, παρόχθιες περιοχές και πλημμυρικές πεδιάδες. Σχηματίζει τις θερινές της αποικίες σε σχισμές και κοιλότητες βράχων, αλλά και σε συνδεδεμένα σημεία γεφυρών. Η διαχείμαση του είδους πραγματοποιείται σε υπόγειες θέσεις (σπήλαια).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται διαδεδομένο είδος στις περισσότερες περιοχές κατανομής του. Η πληθυσμιακή τάση εκτιμάται πως είναι σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Benda & Paunović (2016)
Dietz & Kiefer (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Myotis bechsteinii (Kuhl, 1817) – Μυωτίδα του Bechstein

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα περιορίζεται σε σποραδικές θέσεις στην ηπειρωτική Ελλάδα, ενώ δεν έχει καταγραφεί σε νησιωτικές περιοχές, με εξαίρεση την Εύβοια.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος κατανέμεται στην κεντρική και νότια Ευρώπη, αλλά και στην νοτιοδυτική Ασία (Καύκασος, παράκτια ζώνη της ανατολικής Ανατολίας και της Μαύρης Θάλασσας, βόρειο Ιράν). Έχει βρεθεί και στα νησιά Μπόρνχολμ (Δανία), Έλβα και Κάπρι (Ιταλία), Σικελία και Κορσική. Στην Ιβηρική χερσόνησο και στην Ιταλία, οι πληθυσμοί είναι σποραδικοί, ενώ στα Βαλκάνια οι πληθυσμιακές πυκνότητες είναι υψηλότερες. Τα βόρεια όρια εξάπλωσης στη Γηραιά Ήπειρο περιλαμβάνουν τη νότια Αγγλία, το νότιο άκρο της Σουηδίας, την κεντρική Πολωνία και μέσω της Ουκρανίας φτάνουν ως τη Μαύρη Θάλασσα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio bechsteinii (Kuhl, 1817), Τοποθεσία: «Hanau, Hessen, Germany». Ανήκει στο υπογένος *Myotis* και στην ομάδα ειδών *daubentonii*. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μυωτίδα του Bechstein διαβιεί σε συγκεκριμένα ενδιαίτηματα και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη ώριμων φυσικών δασών. Στην Ευρώπη, κινείται από χαμηλά υψόμετρα έως και τα 1.500 μ. Προτιμά τα δάση ώριμων φυλλοβόλων (οξιές, βελανιδιές). Στις περιοχές της νότιας Ευρώπης, εντοπίζεται σε παρόχθια δάση, αλλά και σε δάση με πυκνή βλάστηση από κωνοφόρα είδη, όπου επικρατούν πυκνοί θαμνώνες και βρίσκονται σχετικά κοντά σε βέλτιστα ενδιαίτηματα. Στην Ασία, απαντάται σε δάση πλατύφυλλων και μερικές φορές μικτά δάση. Περιστασιακά, έχει εντοπιστεί

και σε τεχνητούς βιοτόπους, όπως βοσκοτόπια, περιβόλια και αγρόκηπους. Τους καλοκαιρινούς μήνες, δημιουργεί αποικίες σε κοιλότητες δέντρων ή κτίρια, ενώ διαχειμάζει κυρίως σε υπόγεια ενδιαίτηματα, αλλά είναι πιθανό και σε κοιλότητες δέντρων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *M. bechsteinii* θεωρείται σπάνιο σε όλο το εύρος της κατανομής του, παρόλα αυτά είναι ένα τυπικό είδος στις κοινωνίες των νυχτερίδων της κεντρικής Ευρώπης. Οι πληθυσμοί του είδους είναι κατακερματισμένοι λόγω της αλλοίωσης που υφίστανται τα δασικά ενδιαίτηματα. Λίγες πληροφορίες είναι γνωστές σχετικά με την τρέχουσα τάση, παρόλα αυτά εκτιμάται πως οι πληθυσμοί μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT A4c
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Paunović (2016)
Schlapp (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Myotis blythii (Tomes, 1857) – Μικρομωτίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μικρομωτίδα είναι ευρέως εξαπλωμένη στην Ελλάδα, όπου έχει καταγραφεί σε πολυάριθμες θέσεις στην ηπειρωτική χώρα και σε αρκετά νησιά (Κρήτη, Λέσβος, Άνδρος, Νάξος, Κέρκυρα, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται στην περιοχή της Μεσογείου, αλλά και στα νότια τμήματα της κεντρικής Ευρώπης (Ιβηρική χερσόνησο, Γαλλία, Ιταλία, Ελβετία, Αυστρία, Τσεχία, Σλοβακία, Ρουμανία, Μολδαβία, Ουκρανία και Βαλκανική χερσόνησο), καθώς και της Ευρωπαϊκής Τουρκίας. Απουσιάζει από τη Σαρδηνία, την Κορσική και τη Μάλτα. Στην Ασία, εμφανίζεται ευρεία κατανομή από την Μικρά Ασία, τον Καύκασο, την Παλαιστίνη και τη βόρεια Ιορδανία, έως την οροσειρά Αλτάι, το Νεπάλ και περιοχές της Κίνας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio blythii (Tomes, 1857), Τοποθεσία: «India, Nassenabad». Μέχρι πρόσφατα, τα είδη *M. myotis*, *M. blythii*, *M. oxygnathus* και *M. punicus*, αντιμετωπίζονταν ως ξεχωριστά είδη. Μοριακές αναλύσεις έδειξαν πως μόνο τα *M. myotis* και *M. blythii* αποτελούν έγκυρα taxa, ενώ τα υπόλοιπα αφορούν πληθυσμούς με μορφολογικές διαφορές χωρίς ταξινομική σημασία. Θεωρείται μονοτυπικό είδος, αλλά κρίνεται απαραίτητη η περαιτέρω διερεύνηση της ταξινομικής του κατάστασης.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μικρομωτίδα αποτελεί αγελαίο είδος και αναζητά την τροφή της συνήθως σε θαμνώνες και χορτολίβαδα, αλλά και σε βοσκοτόπια, καλλιεργήσιμες εκτάσεις, καρστικές θέσεις και κήπους. Σχηματίζει αναπαραγωγικές αποικίες κυρίως σε υπόγειες θέσεις, όπως σπήλαια και ορυχεία, ενώ περιστασιακά εντοπίζονται και σε σοφίτες κτιρίων. Το είδος

διαχειμάζει σε υπόγεια ενδιαιτήματα με μέσο θερμοκρασιακό εύρος 6 - 12°C. Αποτελεί εποχικό μετανάστη που μετακινείται σε αποστάσεις μέχρι και 488 χλμ. Συμπάτριο, και σε ορισμένες θέσεις συντοπικό είδος, με το *M. myotis*. Συνήθως κινείται σε σχετικά χαμηλά υψόμετρα, μέχρι τα 1.700 μ., αν και περιστασιακά έχει καταγραφεί και υψηλότερα (2.100 μ. στη νότια Ισπανία).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Από τη δεκαετία του 1950, έχουν καταγραφεί σημαντικές μειώσεις των πληθυσμών του είδους. Σε ορισμένες περιοχές, πλέον έχουν σταθεροποιηθεί αριθμητικά και σε κάποιες από αυτές θεωρείται διαδεδομένο είδος. Παρόλα αυτά, σε πολλές άλλες θέσεις εξακολουθούν να καταγράφονται μειώσεις.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Juste & Paunović (2016)
Topál (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis brandtii* (Eversmann, 1845) – Μυωτίδα του Brandt**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα είναι περιορισμένη μόνο κοντά στις λίμνες των Πρεσπών στο Ν. Φλώρινας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται κυρίως στη βόρεια και κεντρική Ευρώπη. Δυτικά εκτείνεται ως τη Μεγάλη Βρετανία, ενώ υπάρχουν και λίγες καταγραφές του είδους στην Ιρλανδία. Βόρεια εντοπίζεται στην Σκανδιναβία και στη Ρωσία, όπου διαμέσου των Ουράλιων Όρεων φτάνει μέχρι τη λεκάνη απορροής του ποταμού Ομπ. Έχουν βρεθεί απομονωμένοι πληθυσμοί σε περιοχές του Καυκάσου και στα Υρκανικά δάση στο Αζερμπαϊτζάν στα σύνορα με το Ιράν. Στα Βαλκάνια η κατανομή του είναι ασυνεχής και εντοπίζεται μόνο σε ορεινές θέσεις. Απομονωμένοι πληθυσμοί έχουν καταγραφεί και στην κεντρική Ιταλία και την Ανατολία. Τα ανατολικά όρια εξάπλωσης δεν είναι σαφή, πιθανώς γιατί υπάρχει σύγχυση με άλλα είδη.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio brandtii (Eversmann, 1845), Τοποθεσία: «Orenburgsk, Russia». Ανήκει στο υπογένος *Pizonyx* και στην ομάδα ειδών *brandtii*. Αποτελεί αδελφό είδος του ασιατικού *M. sibiricus*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μυωτίδα του Brandt εξαρτάται άμεσα από τα δασικά ενδιαίτηματα και τους υγροβιότοπους. Βρίσκεται κυρίως σε παρόχθιες ζώνες, ελώδη δάση, βαλτότοπους, υγρές χαράδρες και ορεινά δάση σε υψόμετρα πάνω από 1.500 μ. Συχνά, εκτός από δασικούς βιοτόπους, αναζητά την τροφή της και σε δεντροστοιχίες και σε φράχτες. Στην νοτιοανατολική Ευρώπη, το είδος προτιμά κυρίως τα ορεινά δασικά ενδιαίτηματα σε μεγάλα υψόμετρα, ενώ στις βόρειες περιοχές εντοπίζεται και σε άλλα είδη βιοτόπων. Σχηματίζουν αποικίες σε

σχισμές και κενά κτιρίων ή σε δέντρα. Η μυωτίδα του Brandt έχει καταγραφεί να μεταναστεύει σε αποστάσεις πάνω από 300 χλμ., αλλά και να λειτουργεί ως εδραίο είδος σε άλλες περιοχές.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Κατακερματισμένοι πληθυσμοί στη νοτιοανατολική Ευρώπη, λίγο πιο πυκνοί στην κεντρική, ενώ στη βόρεια θεωρείται αρκετά κοινό είδος.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Gazaryan et al. (2020)
Gerell (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis caraccinii* (Bonaparte, 1837) – Ποδαρομωτίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους περιλαμβάνει αρκετές θέσεις της ηπειρωτικής χώρας, οι οποίες εντοπίζονται σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα. Η παρουσία του έχει καταγραφεί και σε ορισμένα νησιά (Κρήτη, Σάμος, Λέσβος, Θάσος, Εύβοια, Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ποδαρομωτίδα εμφανίζει σποραδική εξάπλωση από την ανατολική Ιβηρική χερσόνησο (Ισπανία) και διαμέσου των βόρειων περιοχών της Μεσογείου φτάνει ως την παράκτια ζώνη της Ανατολίας, του Ισραήλ, του Λιβάνου και της Ιορδανίας. Απαντάται και σε αρκετά νησιά της Μεσογείου. Έχει βρεθεί και στην περιοχή της Μεσοποταμίας από την Τουρκία μέχρι το Ιράν, αλλά και στη βορειοδυτική Αφρική (βόρειο Μαρόκο, βορειοδυτική Αλγερία και βόρεια Τυνησία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio caraccinii (Bonaparte, 1837), Τοποθεσία: «Sicily, Italy». Ανήκει στο υπογένος *Myotis* και στην ομάδα ειδών *caraccinii*. Η συγγένειά του με τα υπόλοιπα είδη που ανήκουν στο υπογένος *Myotis* δεν έχει εξακριβωθεί πλήρως. Με βάση τα αποτελέσματα γενετικών μελετών, έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*M. c. caraccinii*, *M. c. bureschi*). Το υποείδος *M. c. abidinbudaki* της Ανατολίας είναι συνώνυμο του *M. c. bureschi*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η ποδαρομωτίδα εξαρτάται άμεσα από τα υδάτινα ενδιαιτήματα. Αναζητά την τροφή της συνήθως σε υγροβιότοπους, πλωτές οδούς και παρόχθιους θαμνώνες. Προτιμά τις θέσεις με σχετικά αραιή βλάστηση, ώστε να μπορεί να βρίσκει πιο εύκολα την τροφή της μέσω της ικανότητας ηχοεντοπισμού. Στη βαλκανική χερσόνησο έχει καταγραφεί κυρίως σε καρστικές τοποθεσίες. Κινείται

σε εύρος υψομέτρων από 0 μ. έως και 1.200 μ. Δημιουργεί αποικίες σε υπόγειες θέσεις, κυρίως σε σπήλαια, και συχνά συνυπάρχει με άλλα είδη, όπως *M. myotis*, *M. blythii* και *Miniopterus schreibersii*. Οι μετακινήσεις της μεταξύ των εποχικών θέσεων αποικιών δεν υπερβαίνουν τα 100 - 150 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *M. caraccinii* παρουσιάζει σποραδικούς πληθυσμούς, αν και σε κάποιες περιοχές θεωρείται διαδεδομένο. Σε αρκετές θέσεις έχουν καταγραφεί σημαντικές μειώσεις, οι οποίες οφείλονται κυρίως στην ανοικοδόμηση κτιρίων στα ενδιαιτήματα που διαβιεί, αλλά και στη μόλυνση που έχει προκληθεί σε ύδατα καρστικών εδαφών.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU A4bce
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Guillén (1999)
Paunović (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis daubentonii* (Kuhl, 1817) – Μυωτίδα του Daubenton**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους περιλαμβάνει σποραδικές θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας, που βρίσκονται στη Θράκη, τη Μακεδονία, την Ήπειρο και τη Θεσσαλία, ενώ υπάρχει και η καταγραφή ενός ατόμου από το νησί της Λέσβου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εξαπλώνεται στο μεγαλύτερο μέρος της Γηραιάς Ηπείρου, αν και στην περιοχή της Μεσογείου θεωρείται σπάνιο και η κατανομή του κυρίως στα Βαλκανικά κράτη είναι ασυνεχής. Απουσιάζει από κάποια νησιά, όπως η Σικελία και οι Βαlearίδες νήσοι. Είναι κοινό είδος στο βόρειο Καύκασο και στα δάση της Γεωργίας. Η εξάπλωσή του στην Τουρκία περιορίζεται στη νότια παράκτια ζώνη της Μαύρης Θάλασσας. Παρά τις επισταμένες προσπάθειες εύρεσής του, φαίνεται να απουσιάζει από την Ουκρανία, τη Ρωσία, την περιοχή της Κριμαίας, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio daubentonii (Kuhl, 1817), Τοποθεσία: «Hanau, Hessen, Germany». Ανήκει στο υπογένος *Myotis* και στην ομάδα ειδών *daubentonii*. Φυλογενετικές μελέτες έδειξαν πως ανήκει στον ίδιο κλάδο με τα είδη *M. sicarius*, *M. bechsteini*, *M. longicaudatus*, *M. soror* και *M. frater*. Παλαιότερα, στο ίδιο taxon περιλαμβανόταν το ασιατικό *M. petax*, το οποίο πλέον αποτελεί ξεχωριστό είδος. Τα όρια κατανομής και οι περιοχές που είναι συμπάτρια τα δύο είδη θεωρούνται ακόμα ασαφείς. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μυωτίδα του Daubenton είναι εντομοφάγο είδος και απαντάται σε υγροβιότοπους, όπου κυνηγά την τροφή της στον αέρα ή στην επιφάνεια των υδάτων. Συνήθως οι θέσεις εύρεσης τροφής βρίσκονται πολύ κοντά στις θέσεις των αποικιών (2-5 χλμ. μακριά). Επίσης, η

παρουσία της έχει καταγραφεί και σε αστικές θέσεις που αφορούν πάρκα, κήπους και περιβόλια. Τους καλοκαιρινούς μήνες σχηματίζουν αποικίες σε κοιλότητες δέντρων, κτίρια ή άλλες τεχνητές κατασκευές, όπως γέφυρες και τεχνητές φωλιές νυχτερίδων (bat boxes), ενώ τα αρσενικά άτομα συχνά φωλιάζουν και σε υπόγειες θέσεις. Η διαχείμαση των ατόμων πραγματοποιείται εντός σπηλαίων. Εποχικά μετακινούνται σε διαφορετικές θέσεις αποίκησης, που απέχουν το πολύ 100 - 150 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Διαδεδομένο είδος στο μεγαλύτερο εύρος κατανομής του και η πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bogdanowicz (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Kruskop et al. (2020)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) – Πυρρομυωτίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει ευρεία κατανομή σε όλη την έκταση της Ελλάδας. Έχει βρεθεί σε πολλές θέσεις της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε πληθώρα νησιών του Αιγαίου και του Ιονίου Πελάγους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *M. emarginatus* εξαπλώνεται στη νότια Ευρώπη από την Πορτογαλία έως και τη Βαλκανική χερσόνησο. Καταλαμβάνει θέσεις στα νότια τμήματα της δυτικής και κεντρικής Ευρώπης. Το βορειότερο όριο εξαπλώσης στη Γηραιά Ήπειρο αποτελείται από το Βέλγιο, τη νότια Δανία και τη νότια Πολωνία. Στην Μεσόγειο, έχει καταγραφεί σε αρκετά νησιά, στην Τουρκία, τη Συρία, το Λίβανο και το Ισραήλ. Στην Ασία, απαντάται σε μη ξηρές περιοχές της Ανατολίας, του Καυκάσου, την Παλαιστίνη, το Ομάν, το Ουζμπεκιστάν, το Τατζικιστάν, το Αφγανιστάν και το βόρειο Ιράκ. Στην Αφρική, έχει καταγραφεί μόνο σε βορειοδυτικές τοποθεσίες (Αλγερία, Μαρόκο, Τυνησία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio emarginatus (Geoffrey, 1806), Τοποθεσία: «les souterrains des fortifications de Charlemont, Givet, Ardennes, northern France». Ανήκει στο υπογένος *Chrysopteron*. Οι πληθυσμοί της κεντρικής Ασίας συχνά αντιμετωπίζονται ως φυλή *turcomanicus*. Έχουν αναγνωρισθεί δύο υποείδη (*M. e. emarginatus*, *M. e. desertorum*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η πυρρομυωτίδα τρέφεται αποκλειστικά με μύγες και αράχνες, γι' αυτό απαντάται σε ενδονησώδη που μπορεί να βρει τα συγκεκριμένα έντομα σε αφθονία, όπως θαμνώνες, χορτολίβαδα, αλλά και βουστάσια. Στην περιοχή της Μεσογείου έχει παρατηρηθεί να κινείται και σε ελαιώνες. Διαχειμάζει σε υπόγεια ενδονησώδη, ενώ το καλοκαίρι

σχηματίζει αποικίες και σε υπόγειες θέσεις, αλλά και σε κτίρια. Συνυπάρχει με είδη του γένους *Rhinolophus*. Υψομετρικά εντοπίζεται σε εύρος 0 - 1.800 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *M. emarginatus* σε άλλες θέσεις εξαπλώσης θεωρείται κοινό είδος, ενώ σε άλλες σπάνιο. Κατά την περίοδο 1960 - 1990, οι πληθυσμοί του υπέστησαν σοβαρές μειώσεις, όμως τα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν ξανά και το είδος εξαπλώθηκε και σε νέες περιοχές. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση χαρακτηρίζεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Červený (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Piraccini (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis myotis* (Borkhausen, 1797) – Τρανομυωτίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους περιλαμβάνει περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα, ενώ έχει καταγραφεί η παρουσία του και στα νησιά Λέσβος, Λήμνος, Εύβοια, Κέρκυρα και Λευκάδα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η τρανομυωτίδα αποτελεί ένα δυτικό παλαιαρκτικό είδος, το οποίο κατανέμεται στην δυτική, κεντρική και ανατολική Ευρώπη, την Ανατολία και την περιοχή Λεβάντες. Απουσιάζει από την Κορσική, τη Σαρδηνία και τη Μάλτα. Στη Μεσόγειο, εμφανίζει περιοχές υβριδοποίησης με το αδελφό είδος *M. blythii*. Έχει καταγραφεί ένα ζώο από την νότια Σουηδία και ένα από τη Μ. Βρετανία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio myotis (Borkhausen, 1797), Τοποθεσία: «Thuringia, Germany». Ανήκει στο υπογένος *Myotis* και στην ομάδα ειδών *myotis*. Η ταξινομική και φυλογενετική σχέση ανάμεσα στα είδη *M. myotis* και *M. blythii* εξακολουθεί να είναι αμφιλεγόμενη και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης. Έχει παρατηρηθεί πως διασταυρώσεις των δύο ειδών παράγουν βιώσιμους απογόνους. Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωρισθεί δύο υποείδη (*M. m. myotis*, *M. m. macrocephalicus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η τρανομυωτίδα απαντάται κυρίως σε ανοιχτές θέσεις σε δάση φυλλοβόλων με χαμηλή βλάστηση και σε σχετικά χαμηλά υψόμετρα (0 - 800 μ.). Τρέφεται κυρίως με έντομα που κινούνται στο έδαφος, γι' αυτό αναζητά την τροφή της σε ανοιχτές θέσεις, όπως λιβάδια, βοσκοτόπια και χωράφια που έχουν πρόσφατα θερισθεί ή βοσκηθεί. Στις περισσότερες περιοχές εξάπλωσης, δημιουργεί αποικίες σε υπόγειες θέσεις κατά τη διάρκεια όλων των εποχών, ενώ στις βόρειες θέσεις, τους καλοκαιρινούς μήνες, χρησιμοποιεί και

κτίρια για τον ίδιο σκοπό. Είναι εποχικός μετανάστης, που μπορεί να μετακινηθεί κατά μέσο όρο 50-100 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *M. myotis* θεωρείται κοινό είδος στο μεγαλύτερο εύρος της κατανομής του, αν και σε αρκετές περιοχές οι πληθυσμοί εμφανίζουν διακυμάνσεις με την πάροδο των ετών. Σε λίγες περιοχές εκτιμάται πως έχει εξαφανιστεί, αφού για δεκαετίες δεν έχουν εντοπιστεί άτομα του είδους (π.χ. Γιβραλτάρ). Έχουν παρατηρηθεί υβριδισμοί μεταξύ των ειδών *M. myotis* και *M. oxygnathus*, αλλά και ανάμεσα στα *M. myotis* και *M. blythii*.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aulagnier et al. (2009)
Coroiu et al. (2016)
Dietz & Kiefer (2016)
Stutz (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Myotis nattereri* (Kuhl, 1817) – Μυωτίδα του Natterer**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει ευρεία κατανομή στην ηπειρωτική Ελλάδα, ενώ έχει καταγραφεί και σε κάποιες νησιωτικές περιοχές (Λέσβος, Θάσος, Σάμος, Εύβοια, Κέρκυρα).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Τα όρια της κατανομής του *M. nattereri* δεν είναι πλήρως γνωστά. Έχουν εντοπιστεί τουλάχιστον επτά κρυπτικά είδη, με αποτέλεσμα η εξάπλωση του «μητρικού» taxon να είναι αβέβαιη. Πιθανόν εστιάζεται στην κεντρική Ευρώπη και συναντάται στη Μ. Βρετανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη νότια Σκανδιναβία, τις χώρες της Βαλτικής, τα Καρπάθια και την ανατολική Ευρώπη έως τα Ουράλια Όρη. Την περιοχή της Ιβηρικής χερσονήσου και των Βαλεαρίδων νήσων καταλαμβάνει το κρυπτικό είδος *M. escaleraei*, ενώ τις ορεινές θέσεις της κεντρικής και βόρειας Ισπανίας, της νότιας Γαλλίας, της Ιταλίας, της νοτιοδυτικής Αυστρίας και περιοχές βορειοδυτικά των Άλπεων έχει καταλάβει το *M. crypticus*. Ένα άλλο κρυπτικό είδος, το *M. zenatius*, πιθανόν είναι ενδημικό της Μεσογειακής ζώνης της Β. Αφρικής (Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία), όπως και το μη σαφώς περιεγραμμένο είδος *Myotis* sp. C., που αφορά ενδημικό πληθυσμό της Κορσικής. Οι πληθυσμοί του Καυκάσου και της Κριμαίας ανήκουν στο είδος *M. tschuliensis*, ενώ αυτοί του Ισραήλ και της νοτιοανατολικής Ανατολίας στο είδος *M. hovei*.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio nattereri (Kuhl, 1817), Τοποθεσία: «Hanau, Hessen, Germany». Επτά κρυπτικά είδη αναγνωρίστηκαν πρόσφατα ως ξεχωριστά, με βάση μορφομετρικές και γενετικές διαφορές (*M. nattereri*, *M. crypticus*, *M. escaleraei*, *M. zenatius*, *M. hovei*, *M. tschuliensis* και *M. sp. C.*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μυωτίδα του Natterer κυνηγά σε ποικίλα ενδιαιτήματα, όπως λιβάδια, βοσκοτόπια, ανοιχτά δάση κωνοφόρων, δάση πλατύφυλλων, παρόχθιες θέσεις, αλλά και τεχνητές εγκαταστάσεις (κυρίως βουστάσια). Δημιουργούν τις αποικίες αναπαραγωγής τους σε κοιλότητες και φλοιούς δέντρων, ρωγμές κτιρίων ή γεφυρών, τεχνητές κατασκευές (bat boxes), αλλά και μέσα σε τρύπες στους τοίχους ή στις οροφές των βουστάσιων. Αρκετά συχνά αλλάζει θέσεις αποίκησης. Διαχειμάζει σε υπόγεια ενδιαιτήματα, όπως κελάρια, σπήλαια και ορυχεία. Αποτελεί μη μεταναστευτικό είδος, το οποίο δεν πραγματοποιεί συνήθως μετακινήσεις άνω των 40 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *M. nattereri* δεν αποτελεί ένα πολύ κοινό είδος. Υπάρχουν περιοχές που εμφανίζουν σχετικές μειώσεις οι πληθυσμοί του είδους, αλλά και πολλές περιοχές που παραμένουν σταθεροί. Η γενικότερη πληθυσμιακή τάση της μυωτίδας του Natterer χαρακτηρίζεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bogdanowicz (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Gazaryan et al. (2020)
Wilson & Mittermeier (2019)

***Nannospalax leucodon* (Nordmann, 1840) – Μικροτυφλοπόντικας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξάπλωσή του εκτείνεται στην Ήπειρο, τη Θεσσαλία, την ανατολική Στερεά Ελλάδα και το ανατολικό τμήμα του Ν. Κορινθίας. Στη Βόρεια Ελλάδα έχουν καταγραφεί πληθυσμοί του στο Ν. Έβρου, στη Σαμοθράκη, αλλά και σε ορισμένες περιοχές της Μακεδονίας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Συναντάται από την Ουγγαρία και τη Βαλκανική χερσόνησο, έως τη Μολδαβία και την Ουκρανία. Είναι πιθανό να εκτείνεται και σε περιοχές της ΒΔ Ανατολίας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Spalax typhlus leucodon (Nordmann, 1840), Τοποθεσία: «near Odessa, Ukraine». Το *N. leucodon* ανήκει στο υπογένος *Mesospalax*. Αρκετοί επιστήμονες κλίνουν στην άποψη ότι το γένος *Nannospalax* αποτελείται από τρία είδη (*N. ehrenbergi*, *N. leucodon* και *N. xanthodon*). Αν και έχουν προταθεί διάφορα υποείδη του *N. leucodon*, κανένα μέχρι σήμερα δεν έχει αναγνωριστεί επισήμως. Παρατηρείται έντονη μορφολογική διαφοροποίηση εντός των πληθυσμών του μικροτυφλοπόντικα, γι' αυτό επικρατεί η άποψη πως αφορά ένα υπερείδος, το οποίο είναι πιθανό να διασπαστεί μελλοντικά σε περισσότερα νέα ξεχωριστά είδη. Εντούτοις, οι ταξινομικές μελέτες που έχουν υλοποιηθεί και αφορούν το συγκεκριμένο γένος δεν επαρκούν για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων ως προς την ταξινομική κατάσταση του *N. leucodon*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Τα ενδιαφέροντα που επιλέγει να δημιουργεί τα υπόγεια δίκτυά του πρέπει να του προσφέρουν τις κατάλληλες συνθήκες για να τα κατασκευάσει και τροφή για να επιβιώσει. Τέτοια ενδιαφέροντα είναι λιβάδια, βοσκοτόπια,

δενδροκαλλιέργειες, αγροτικές εκτάσεις χωρίς εντατική καλλιέργεια, ενώ αποφεύγει βραχώδεις περιοχές, έλη και δάση. Συναντάται σε υψόμετρα από 0 - 2400μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Κατακερματισμένη εξάπλωση με μικρούς και απομονωμένους πληθυσμούς, λόγω της μικρής ικανότητας διασποράς (τρόπος διαβίωσης σχεδόν αποκλειστικά υπόγειος) και των αλλαγών χρήσεων γης στα ενδιαφέροντά του. Παρόλα αυτά, υπάρχουν και περιοχές, όπου η παρουσία του είναι ακόμα έντονη. Υπάρχει εκτίμηση για μειούμενη πληθυσμιακή τάση του είδους.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:

IUCN	DD
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek (1999)
Kryštufek & Amori (2017)
Wilson & Reeder (2005)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Nannospalax xanthodon* (Nordmann, 1840) – Μικροτυφλοπόντικας της Ανατολίας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξάπλωση του είδους στην Ελλάδα αφορά μόνο το νησί της Λέσβου στο ΒΑ Αιγαίο και πιθανόν να βρίσκεται και στη Λήμνο. Δεν έχει καταγραφεί σε άλλες νησιωτικές περιοχές και στην ηπειρωτική χώρα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η γεωγραφική κατανομή του είδους είναι περιορισμένη στην Τουρκία, την Αρμενία και τη Γεωργία. Έχει καταγραφεί και στις νησιωτικές περιοχές της Ίμβρου και της Τενέδου.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Spalax typhlus xanthodon (Nordmann, 1840), Τοποθεσία: «Smyrna, Turkey». Το *N. xanthodon* ανήκει στο υπογένος *Mesospalax*, ενώ παλαιότερα αντιμετωπιζόταν ως κοινό είδος με το *N. leucodon*. Το *N. xanthodon* θεωρείται πως αποτελεί ένα υπερείδος, που περιλαμβάνει πληθυσμούς με έντονες μορφολογικές διαφορές. Γενετικές μελέτες έχουν δείξει πως μεταξύ των πληθυσμών υπάρχουν διαφορετικοί καρυότυποι και είναι πιθανό να διαχωρίζονται σε ξεχωριστά είδη ή υποείδη. Την πιθανότητα αυτή επιβεβαιώνουν και ερευνητικά δεδομένα που δείχνουν μορφολογικές διαφορές στο οστό του πέους (βάκλον). Κρίνεται αναγκαία η επισταμένη μελέτη του είδους, με σκοπό την αποσαφήνιση της ταξινομικής του κατάστασης.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Απαντάται σε ανοιχτές ξηρές στέπες, όπου του προσφέρονται οι κατάλληλες συνθήκες για να δημιουργήσει τα υπόγεια δίκτυα εντός των οποίων ζει αποκλειστικά. Συναντάται σε υψόμετρα από 0 – 3.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στις περιοχές εξάπλωσης θεωρείται κοινό είδος. Η πληθυσμιακή τάση του *N. xanthodon* είναι άγνωστη λόγω ελλিপών δεδομένων.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:

IUCN	DD
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Arslan et al. (2016)
Aulagnier et al. (2009)
Bukhnikashvili et al. (2017)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Neomys anomalus* (Cabrera, 1907) – Βαλτομουγαλίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχει καταγραφεί σε σποραδικές θέσεις σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας, ενώ δεν έχει εντοπιστεί σε νησιά της χώρας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *N. anomalus* εξαπλώνεται στην ηπειρωτική Ευρώπη και την Ανατολία σε κατακερματισμένες θέσεις. Επίσης, έχει καταγραφεί σε περιοχές της κεντρικής και νότιας Ευρώπης, από την Πορτογαλία έως τον ποταμό Ντον στην Ρωσία, αλλά και στην Ασιατική ήπειρο στο Ιράν και την Τουρκία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Neomys anomalus (Cabrera, 1907), Τοποθεσία: «San Martin de la Vega, province of Madrid, on the Jarama River, Spain». Στην Ευρώπη έχουν αναγνωριστεί έξι υποείδη (*N. a. anomalus*, *N. a. josti*, *N. a. milleri*, *N. a. mokrzerkii*, *N. a. rhenanus* και *N. a. soricooides*). Είναι άγνωστο αν οι πληθυσμοί που εντοπίζονται στην Ασία αποτελούν ξεχωριστά υποείδη.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *N. anomalus* διαβιεί κυρίως σε έλη, λίμνες, ποτάμια και ρέματα, όπου επικρατεί πυκνή βλάστηση και στάσιμα ή χαμηλής ροής ύδατα. Η επιλογή του ενδιαίτηματος συχνά επηρεάζεται από την ύπαρξη του ανταγωνιστικού είδους *N. fodiens*, το οποίο είναι μεγαλύτερο σε μέγεθος και πιο δεινός κολυμβητής. Το *N. anomalus* μπορεί να εποικίσει και σε θέσεις πιο μακριά από το υγρό στοιχείο σε αντίθεση με το *N. fodiens*. Υψομετρικά εντοπίζεται από το επίπεδο της θάλασσας ως και τα 1.850 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η σποραδική εξάπλωση της βαλτομουγαλίδας δηλώνει την ύπαρξη πολλών απομονωμένων πληθυσμών, οι οποίοι είναι πιο ευάλωτοι απέναντι σε

πιθανές πιέσεις που μπορεί να αντιμετωπίζουν, κυρίως αλλοιώσεις των υγροβιότοπων που διαβιούν. Σε ενδιαίτηματα που δεν είναι παρόν το ανταγωνιστικό είδος *N. fodiens* φαίνεται να είναι σχετικά διαδεδομένη. Η γενική εκτίμηση είναι πως οι πληθυσμοί του είδους μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hutterer et al. (2021)
Palomo & Gisbert (2002)
Spitzenberger (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Neomys fodiens* (Pennant, 1771) – Ευρωπαϊκή νερομυγαλίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχει καταγραφεί σε ελάχιστες θέσεις στα βόρεια τμήματα της Μακεδονίας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Ευρασία, η οποία εκτείνεται από τα Βρετανικά νησιά έως τη λίμνη της Βαϊκάλης και τον ποταμό Γενισέι της Ρωσίας, την οροσειρά Τιέν Σαν (Κίνα) και την ΒΔ Μογγολία. Στην Γηραιά Ήπειρο είναι αρκετά διαδεδομένο είδος, με εξαίρεση την νότια Ιβηρική χερσόνησο. Στα Βαλκάνια παρουσιάζει σποραδικούς πληθυσμούς, οι οποίοι περιορίζονται σε ορεινούς όγκους. Προσφάτως καταγράφηκε η παρουσία του είδους στο οροπέδιο Σίλα Μασίφ στην περιοχή της Καλαβρίας (Ιταλία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sorex fodiens (Pennant, 1771), Τοποθεσία: «Berlin, Germany». Παρατηρείται έντονη γενετική ποικιλομορφία μεταξύ των πληθυσμών του είδους. Έχουν αναγνωριστεί τέσσερα υποείδη (*N. f. fodiens*, *N. f. bicolor*, *N. f. niethammeri* και *N. f. orientis*). Ο πληθυσμός, που απαντάται στη ΒΔ Ισπανία, αποτελεί το υποείδος, *N. f. niethammeri* (Büller, 1963) και διαφέρει σαφώς μορφολογικά από όλους τους άλλους πληθυσμούς. Κρίνεται αναγκαία η περαιτέρω ταξινομική του μελέτη, γιατί εκτιμάται ότι μπορεί να αποτελεί ξεχωριστό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Θεωρείται ημι-υδρόβιο είδος και χρειάζεται την ύπαρξη υδάτων στα ενδιαίτημά του, περισσότερο από όλα τα άλλα είδη μυγαλίδων που απαντώνται στην Ευρώπη. Δεινός κολυμβητής με αδιάβροχη γούνα. Εντοπίζεται σε ποικιλία υγροβιοτόπων, όπως λίμνες, βάλτους, όχθες και εκβολές ποταμών, ρέματα, υγρά λιβάδια, δάση με αυξημένη υγρασία, θαλάσσιες ακτές και μεσοπαλιρροϊκές

περιοχές. Υψομετρικά εντοπίζεται από 0 έως και 2.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ευρέως διαδεδομένο είδος. Ορισμένοι τοπικοί πληθυσμοί εμφανίζουν μειωτική τάση λόγω των αλλοιώσεων που υφίστανται οι υγροβιότοποι στους οποίους κατανέμεται το είδος. Οι πληθυσμιακές πυκνότητες μεταβάλλονται από έτος σε έτος. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση εκτιμάται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aloise et al. (2005)
Aulagnier et al. (2009)
Hutterer et al. (2016)
Spitzenberger (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Neomys milleri* (Mottaz, 1907) – Βαλτομουγαλίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχει καταγραφεί σε σποραδικές θέσεις σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας, ενώ δεν έχει εντοπιστεί σε νησιά της χώρας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *N. milleri* εξαπλώνεται στην Ευρώπη στη Βαλκανική χερσόνησο, την Αυστρία, το Βέλγιο, την Τσεχία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ουγγαρία, την Ιταλία, το Λιχτενστάιν, τη Λιθουανία, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία και την Ουκρανία. Στην Ασία το είδος εντοπίζεται στο Ιράν και την Τουρκία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Neomys anomalus milleri (Mottaz, 1907), Τοποθεσία: «Chesières, Alpes Vaudoises, 1230 m, Switzerland». Στην Ευρώπη έχουν αναγνωριστεί έξι υποείδη του είδους *N. anomalus* (*N. a. anomalus*, *N. a. josti*, *N. a. milleri*, *N. a. mokrzykii*, *N. a. rhenanus* και *N. a. soricooides*). Το υποείδος *N. a. milleri* έχει προσφάτως αναγνωριστεί ως ξεχωριστό είδος, το *N. milleri*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *N. milleri* διαβιεί κυρίως σε έλη, λίμνες, ποτάμια και ρέματα, όπου επικρατεί πυκνή βλάστηση και στάσιμα ή χαμηλής ροής ύδατα. Η επιλογή του ενδιαιτήματος συχνά επηρεάζεται από την ύπαρξη του ανταγωνιστικού είδους *N. fodiens*, το οποίο είναι μεγαλύτερο σε μέγεθος και πιο δεινός κολυμβητής. Το *N. milleri* μπορεί να εποικίσει και σε θέσεις πιο μακριά από το υγρό στοιχείο σε αντίθεση με το *N. fodiens*. Υψομετρικά εντοπίζεται από το επίπεδο της θάλασσας ως και τα 1.850 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η σποραδική εξάπλωση της βαλτομουγαλίδας δηλώνει την ύπαρξη πολλών απομονωμένων πληθυσμών, οι οποίοι είναι πιο ευάλωτοι απέναντι σε

πιθανές πιέσεις που μπορεί να αντιμετωπίζουν, κυρίως αλλοιώσεις των υγροβιότοπων που διαβιούν. Σε ενδιαιτήματα που δεν είναι παρόν το ανταγωνιστικό είδος *N. fodiens* φαίνεται να είναι σχετικά διαδεδομένη. Η γενική εκτίμηση είναι πως οι πληθυσμοί του είδους μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hutterer et al. (2021)
Igea et al. (2015)
Palomo & Gisbert (2002)
Spitzenberger (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Nothocricetulus migratorius* (Pallas, 1773) – Νανοκρικετός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η κατανομή του είδους είναι σποραδική και περιλαμβάνει συγκεκριμένες θέσεις στη Θεσσαλία, την Αττική (Υμηττός και Αυλώνα), την Κορινθία και τον Έβρο (Εθνικό Πάρκο του δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου). Υπάρχουν και παλαιότερες καταγραφές του *N. migratorius*, που αφορούν άλλες θέσεις στην Αττική, τη Βοιωτία, τη Φωκίδα και την Αρκαδία, οι οποίες χρήζουν επιβεβαίωσης, αφού δεν έχει εντοπιστεί εδώ και αρκετές δεκαετίες ο νανοκρικετός σε αυτές τις τοποθεσίες.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η παγκόσμια κατανομή του είδους εμπεριέχει την ανατολική Ευρώπη και μεγάλο τμήμα της Ασίας. Στην Ασία, η εξάπλωσή του ξεκινά από τη Ρωσία και διαμέσου της κεντρικής Ασίας φτάνει ως τη Μογγολία και τη δυτική Κίνα. Το νότιο άκρο της κατανομής του περιλαμβάνει τα κράτη του Ισραήλ, της Ιορδανίας, του Ιράκ, του Ιράν, του Αφγανιστάν, του Πακιστάν και της βόρειας Ινδίας. Στην Ευρώπη, έχει καταγραφεί στην Τουρκική Θράκη, τη Βουλγαρία, την Ουκρανία και τη νοτιοδυτική Ρουμανία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus migratorius (Pallas, 1773), Τοποθεσία: «Ural River, W Kazhakstan». Γενετικές μελέτες έδειξαν ότι το γένος *Nothocricetulus* είναι πολυφυλετικό και το είδος *N. migratorius* συγγενικά είναι πιο κοντά με τα γένη *Cricetus* και *Allocricetullus*. Προτάθηκε το συγκεκριμένο είδος να τοποθετηθεί σε ένα νέο μονοτυπικό γένος. Έχουν περιγραφεί ορισμένα υποείδη, αλλά ακόμα δεν έχει επιβεβαιωθεί η εγκυρότητά τους και δεν έχουν αναγνωρισθεί επισήμως, οπότε μέχρι σήμερα το είδος *N. migratorius* θεωρείται μονοτυπικό.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο νανοκρικετός παλαιότερα διαβιούσε αποκλειστικά σε ξηρά βοσκοτόπια, στέπες και ημι-ερήμους. Σήμερα, έχει εποικίσει και σε περιοχές πιο κοντά στον άνθρωπο, όπως καλλιεργήσιμες εκτάσεις, κήπους, ενώ πιο σπάνια μπορεί να ζει σε κτίρια. Το ιδανικό ενδιαίτημα για το είδος είναι ξηρές εκτάσεις με σχετικά αραιή βλάστηση και αποφεύγει τα δάση και τις θέσεις με υγρασία. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 4.300 μ., αλλά κινείται κυρίως σε υψόμετρα περίπου 1.000μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *N. migratorius* αποτελεί κοινό είδος στα κατάλληλα ενδιαίτηματα στον Καύκασο και την Κεντρική Ασία, ενώ σε ορισμένες θέσεις είναι πιο διαδεδομένο κι από το *M. musculus*. Σε άλλες περιοχές της κατανομής του, όπως η Βουλγαρία και η Ελλάδα, εμφανίζουν μικρούς κατακερματισμένους πληθυσμούς.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek et al. (2016)
Vohralík (1999)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Nyctalus lasiopterus* (Schreber, 1780) – Μεγάλος Νυκτοβάτης**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα συναντάται σε σποραδικές θέσεις σε όλη την ηπειρωτική χώρα, ενώ απουσιάζει από τις νησιωτικές περιοχές.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται σε ασυνεχείς θέσεις στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη και σε όλη την περιοχή της Μεσογείου, από την Ιβηρική χερσόνησο έως τα Βαλκάνια. Στη Β. Αφρική, υπάρχουν λίγες καταγραφές παρουσίας του είδους στο Μαρόκο, τη Λιβύη και μάλλον την Αλγερία. Στην Ασία, η κατανομή του εκτείνεται από την Ανατολία ως τον Καύκασο, το Β. Ιράν, το Καζακστάν και τα Ουράλια Όρη (Ρωσία). Σε νησιωτικές θέσεις, έχει βρεθεί στη Σικελία και την Κύπρο. Πρόσφατες καταγραφές δηλώνουν την ύπαρξή του στη βόρεια Ιταλία και τα νησιά της Κροατίας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio lasiopterus (Schreber, 1780), Τοποθεσία: «Pisa (uncertain), northern Italy». Μερικοί επιστήμονες υποστηρίζουν πως στο *N. lasiopterus* εμπεριέχεται το *N. aniator* ως υποείδος, πιθανόν όμως είναι ξεχωριστά είδη λόγω μορφολογικών διαφορών, αλλά και διαφορετικών περιοχών εξάπλωσης. Αποτελεί αδελφό είδος με τα *N. noctula* και *N. aniator*, τα οποία ανήκουν στον ίδιο κλάδο και φέρουν κοινό διπλοειδή αριθμό. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο μεγάλος νυκτοβάτης κινείται σε μικτές δασικές εκτάσεις ή δάση φυλλοβόλων, ενώ στις ορεινές θέσεις βρίσκεται συχνά σε δάση κωνοφόρων. Στη Μεσόγειο, εντοπίζεται σε ενδιαιτήματα με έντονη παρουσία πλατάνων, ενώ στη Ρωσία και την Ουκρανία συναντάται σε δάση οξιάς και καρπίνων. Εκτός από τα ανωτέρω ενδιαιτήματα, αναζητά την τροφή του και σε υγροβιότοπους ή βαλτώδεις περιοχές. Είναι κυρίως εντομοφάγο, αλλά έχει

βρεθεί ότι τρέφεται και με μικρά μεταναστευτικά πτηνά. Οι θερινές θέσεις αποικίας περιλαμβάνουν κοιλότητες δέντρων, τεχνητές κατασκευές (bat boxes) και περιστασιακά κτίρια. Η διαχείμαση του είδους πραγματοποιείται σε ανοίγματα βράχων και κοιλότητες δέντρων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εκτιμάται πως ο συνολικός αριθμός ατόμων του είδους σε παγκόσμια κλίμακα είναι μικρός, με βάση τις κατακερματισμένες θέσεις εξάπλωσης και την αρκετά μικρή πληθυσμιακή πυκνότητα σε αυτές. Οι επιστήμονες υποψιάζονται πιθανές μειώσεις των πληθυσμών σε ορισμένες περιοχές, κυρίως λόγω της θνησιμότητας που έχει παρατηρηθεί από την εγκατάσταση αιολικών πάρκων σε ενδιαιτήματα που το είδος διαβιεί και κυνηγά.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A4c; C2a(i)]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alcaldé et al. (2016)
Aulagnier et al. (2009)
Benzal (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Nyctalus leisleri (Kuhl, 1817) – Μικρονυκτοβάτης

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα περιλαμβάνει περιοχές της ηπειρωτικής χώρας αλλά και πληθώρα νησιών, όπως Κρήτη, Σάμος, Λέσβος, Λευκάδα, Κέρκυρα, Ρόδο, κα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ο μικρονυκτοβάτης εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στη δυτική παλαιαρκτική ζώνη και σποραδικές θέσεις κατανομής στα δυτικά τμήματα της ανατολικής παλαιαρκτικής περιοχής (Πακιστάν, Αφγανιστάν και ΒΔ Ινδία). Στην Ευρώπη απαντάται από τη Ν. Σκωτία και την Ιρλανδία έως το νότιο άκρο της Βαλτικής, τα παράλια της Μεσογείου και τη δυτική Ρωσία. Σε νησιωτικές θέσεις έχει καταγραφεί στα Κανάρια νησιά, τη Μαδέρα και αρκετά νησιά του Αιγαίου και Ιονίου Πελάγους. Απουσιάζει από το μεγαλύτερο μέρος της Σκανδιναβίας, της βόρειας Ρωσίας, της νοτιοανατολικής Ισπανίας, της νοτιοδυτικής Ιταλίας και της Σικελίας. Στη Β. Αφρική εντοπίζεται στην παράκτια ζώνη του Μαρόκο και της Αλγερίας, ενώ υπάρχει μια καταγραφή από τη Λιβύη.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio leisleri (Kuhl, 1817), Τοποθεσία: «Hanau, Hessen, Germany». Αδελφό είδος με το *N. azoreum*, με το οποίο δεν εμφανίζουν ιδιαίτερες γενετικές διαφορές, αλλά διαφέρουν σαφώς σε οικολογικό και μορφολογικό επίπεδο. Το νησιωτικό υποείδος *N. verrucosus* αντιμετωπιζόταν από ορισμένους επιστήμονες ως ξεχωριστό είδος, αλλά πλέον με βάση γενετικές και μορφομετρικές μελέτες, θεωρείται υποείδος του *N. leisleri*. Έχουν αναγνωρισθεί δύο υποείδη (*N. l. leisleri*, *N. l. verrucosus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο μικρονυκτοβάτης αναζητά την τροφή του σε δασικές εκτάσεις, βοσκοτόπια και

πεδιάδες κοντά σε ποταμούς. Πιο σπάνια μπορεί να εντοπιστεί σε περιβόλια και πάρκα. Κινείται σε εύρος υψομέτρων 0 - 2.400 μ. Τους θερινούς μήνες σχηματίζει τις αποικίες του σε κοιλότητες δέντρων, σε κτίρια και σε τεχνητές φωλιές νυχτερίδων (bat boxes). Η διαχείμαση του είδους λαμβάνει χώρα κυρίως σε κοιλότητες δέντρων, ενώ περιστασιακά μπορεί να καταλάβουν και υπόγειες θέσεις ή κτίρια. Θεωρείται εποχικός μετανάστης (διανύει αποστάσεις μέχρι και 1.567 χλμ.).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *N. leisleri* αποτελεί ένα διαδομένο είδος στο μεγαλύτερο εύρος εξάπλωσής του, αν και οι πληθυσμοί του είναι σποραδικοί στην Ευρώπη και σε κάποιες τοποθεσίες θεωρείται σπάνιο. Παρατηρούνται σε ορισμένες θέσεις μειώσεις των πληθυσμών, όπως στην κεντρική Ρωσία, αλλά γενικότερα δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα αριθμητικά προβλήματα.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Juste & Paunović (2016)
Shiel (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Nyctalus noctula (Schreber, 1774) – Νυκτοβάτης

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα περιλαμβάνει θέσεις σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής χώρας, ενώ έχει βρεθεί και σε ορισμένα νησιά (Κεφαλονιά, Κέρκυρα, Κρήτη, Εύβοια, Θάσος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ο νυκτοβάτης εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στο μεγαλύτερο τμήμα της Ευρώπης και πιο περιορισμένη σε τμήματα της Ασίας. Στην Ευρώπη, απαντάται κυρίως στην κεντρική ζώνη της ηπείρου και στη νότια Σκανδιναβία. Το χειμώνα εντοπίζεται σε πιο νότιες περιοχές, που περιλαμβάνουν τις νότιες χώρες της κεντρικής Ευρώπης και ορισμένα κράτη της Μεσογείου. Δυτικά απαντάται έως τα Βρετανικά νησιά και τη Ν. Σκωτία. Μικροί πληθυσμοί βρίσκονται στα κράτη της Αυστρίας, της Σλοβακίας, της Βουλγαρίας και της Ελλάδας. Απουσιάζει από την Ιβηρική χερσόνησο και τη Ν. Ιταλία. Στην Ασία, εντοπίζεται στην Ανατολία από την Τουρκία έως το Ισραήλ και το Ομάν, και από την περιοχή του Καυκάσου έως τη νοτιοδυτική Σιβηρία και πιθανόν τα Ιμαλάια. Η παρουσία του στη Β. Αφρική είναι αμφισβητούμενη. Υπήρχαν κάποιες παλαιότερες καταγραφές στην Αλγερία, τα δείγματα των οποίων έχουν χαθεί, οπότε χρήζει περαιτέρω διερεύνησης στη συγκεκριμένη περιοχή.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio noctula (Schreber, 1774), Τοποθεσία: «France». Ανήκει στον ίδιο κλάδο με τα είδη *N. lasiopterus* και *N. aviator*. Τα *N. plancyi* και *N. labiatus* αναφέρονταν ως κοινά είδη με το *N. noctula*, αλλά πλέον αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστά. Έχουν αναγνωρισθεί τρία υποείδη (*N. n. noctula*, *N. n. lebanoticus*, *N. n. mecklenburzevi*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο νυκτοβάτης αναζητά την τροφή του σε δασικές εκτάσεις, όπου επικρατούν

κυρίως βελανιδιές και οξιές, βοσκοτόπια και υγροβιότοπους. Πιο σπάνια εντοπίζεται σε αστικά ενδιαιτήματα με έντονη παρουσία δενδρώδους βλάστησης. Κινείται σε εύρος υψομέτρων 0 - 1.900 μ. Τους θερινούς μήνες δημιουργεί αποικίες σε κοιλότητες δέντρων και πιο σπάνια σε κτίρια. Η διαχείμαση του είδους λαμβάνει χώρα κυρίως σε ρωγμές βράχων, σπήλαια, κοιλότητες δέντρων και περιστασιακά σε τεχνητές κατασκευές (bat boxes). Θεωρείται εποχικός μετανάστης που συνήθως διανύει αποστάσεις μικρότερες από 1.000 χλμ., αν και η μέγιστη απόσταση που έχει καταγραφεί είναι 1.546 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *N. noctula* αποτελεί ένα αρκετά διαδομένο είδος στο μεγαλύτερο εύρος εξάπλωσής του, αν και η ακριβής πληθυσμιακή του τάση θεωρείται άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bogdanowicz (1999)
Csorba & Hutson (2016)
Dietz & Kiefer (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Oryctolagus cuniculus* (Linnaeus, 1758) – Αγριοκούνελο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, το είδος φαίνεται να έχει ευρεία εξάπλωση σε πολλά νησιά, ενώ δεν επιβεβαιώνεται η παρουσία του στην ηπειρωτική χώρα. Οι αναφορές αφορούν την Κρήτη και πολλά μικρά νησιά γύρω από αυτή, τη Λέρο, την Πάτμο, τους Λειψούς, τα Ψαρά, το Αγαθονήσι, τη Θήρα, την Κάσο, την Κω, την Πάρο, την Πρασούδα, το Στουρονήσι, τη Γυάρο, τα Κουφονήσια, τα Νερά, την Αστακίδα, την Αγία Κυριακή, την Ελάσα, το Πρασονήσι και τα Αντικύθηρα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του είδους μετά την τελευταία εποχή παγετώνων περιλαμβάνει την Ιβηρική χερσόνησο, τη ΝΔ Γαλλία και πιθανόν τη Β. Αφρική. Κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο, το αγριοκούνελο εισήχθη σε πολλές περιοχές της δυτικής Ευρώπης. Σήμερα, η κατανομή του αφορά όλη τη Δ. Ευρώπη, τα Βρετανικά νησιά, την Αυστρία, τμήματα της Σουηδίας, την Πολωνία, την Τσεχία, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία, την Ουκρανία, την Κροατία, τη Σλοβακία και σε πολλά Μεσογειακά νησιά (Σικελία, Κορσική, Σαρδηνία, Κρήτη, Βαlearίδες νήσους, κα.). Επίσης, έχει εισαχθεί στην Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, πολλά νησιά σε όλο τον πλανήτη και τη Ν. Αμερική (Αργεντινή και Χιλή).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Lepus cuniculus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «in Europa australis». Έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*O. c. cuniculus* και *O. c. algirus*). Το *O. c. algirus* απαντάται μόνο στην Ιβηρική χερσόνησο και σε ορισμένα νησιά, ενώ το *O. c. cuniculus* συναντάται σε όλες τις υπόλοιπες περιοχές εξάπλωσης. Με βάση αναπαραγωγικά, γενετικά, ηθολογικά, μορφολογικά και παρασιτολογικά δεδομένα, τα δύο υποείδη φαίνεται να διαχωρίστηκαν κατά την παγετώδη περίοδο του Πλειστόκαινου. Πιθανόν να

αποτελούν διαφορετικά είδη, αφού παρουσιάζουν γενετικές ασυμβατότητες και αναπαραγωγικούς φραγμούς.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το αγριοκούνελο συναντάται σε πληθώρα ενδιαιτημάτων, τα οποία περιλαμβάνουν σαβάνες βελανιδιών, δάση με θαμνώδη βλάστηση, αλλά και δάση με δενδρώδη κάλυψη και ανοιχτές θέσεις, στις οποίες τρέφονται με τη χαμηλή βλάστηση. Συχνά εντοπίζονται και σε εντατικές καλλιέργειες. Βρίσκουν κάλυψη κυρίως σε θάμνους και βραχώδεις θέσεις, ενώ διαβιούν σε υπόγεια δίκτυα. Προτιμούν να κινούνται σε υψόμετρα ως τα 1500 μ., αν και στην Τενερίφη βρίσκονται σε μεγάλη αφθονία σε θέσεις κοντά στα 3.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται σημαντικές μειώσεις των πληθυσμών, οι οποίες οφείλονται κυρίως σε ασθένειες που πλήττουν τα άτομα του είδους, αλλά και στην έντονη θήρευσή του από τον λύγκα. Η πιο πρόσφατη γενική εκτίμηση υποδεικνύει 60 - 70% μείωση των πληθυσμών του στην Ευρώπη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	EN [A2abc]
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Homolka & Zima (1999)
Villafuerte & Delibes-Mateos (2019)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

Phocoena phocoena (Linnaeus, 1758) – Φώκαινα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πληθυσμοί της φώκαινας στην Ελλάδα συναντώνται μόνο στο Β. Αιγαίο και το Θρακικό Πέλαγος. Έχει καταγραφεί μικρό κοπάδι στις ακτές του Στρυμονικού κόλπου, ένα άτομο στον κόλπο του Αγίου Όρους και δύο εκβρασμένα νεκρά άτομα στην Αλεξανδρούπολη. Δεν είναι σίγουρο αν οι πληθυσμοί που βρίσκονται στο Β. Αιγαίο διαμένουν μόνιμα σε αυτό ή μεταναστεύουν μέσω των Στενών των Δαρδανελίων από τη Μαύρη Θάλασσα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος συναντάται σε ψυχρά εύκρατα ή υποπολικά ύδατα του Β. Ημισφαιρίου. Στο Β. Ατλαντικό εξαπλώνεται από τις ΝΑ Ηνωμένες Πολιτείες ως το νότιο τμήμα της νήσου Μπάφιν και από τη Σενεγάλη έως τη Νόβγια Ζεμλιά, βόρεια της Ρωσίας. Στο Β. Ειρηνικό εκτείνεται από την κεντρική Καλιφόρνια και το βόρειο τμήμα του νησιού Χονσού της Ιαπωνίας έως τις θάλασσες Μποφόρ και Τσούκτσι. Επίσης, η παρουσία του έχει καταγραφεί στη νοτιοανατολική και δυτική Γροιλανδία, την Ισλανδία, τη Βαλτική Θάλασσα, τη Μαύρη Θάλασσα και τη Θάλασσα του Μαρμαρά, τη Θάλασσα του Αζόφ, ενώ απουσιάζει από την Μεσόγειο, με εξαίρεση το βόρειο τμήμα του Αιγαίου Πελάγους.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Delphinus phocoena (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Habitat in Oceano Europaeeo and Balthico». Μέχρι σήμερα έχουν αναγνωριστεί τρία υποείδη (*P. p. phocoena*, *P. p. relicta*, *P. p. vomerina*). Πληθυσμοί της Ιβηρικής χερσονήσου και ΒΔ Αφρικής διαφέρουν γενετικά από τους πληθυσμούς που βρίσκονται στον Ευρωπαϊκό Ατλαντικό Ωκεανό κι έχει προταθεί να αποτελέσουν ξεχωριστό υποείδος, το *P. p. meridionalis*. Σε ανατολικές περιοχές του Β. Ειρηνικού συχνά το είδος υβριδίζεται με το *Phocoenoides dalli*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Συνήθως βρίσκεται κοντά στις υφαλοκρηπίδες, αν και περιστασιακά κινείται σε βαθιά υπεράκτια νερά. Συχνάζει σε όρμους, εκβολές ποταμών και παλιρροιακά κανάλια. Προτιμά να κινείται σε ύδατα με χαμηλές θερμοκρασίες. Η οικολογία του είδους στη Μαύρη Θάλασσα είναι διαφορετική σε σχέση με τις άλλες περιοχές εξάπλωσης, λόγω της γεωγραφικής απομόνωσης, της χαμηλής αλατότητας της θάλασσας, των εποχικών διακυμάνσεων της θερμοκρασίας των νερών και της ύπαρξης ανοξικών υδάτων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παγκόσμια πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη, όμως έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές ερευνητικές καταγραφές σχεδόν σε όλο το εύρος εξάπλωσης του είδους. Εκτιμάται πως η αφθονία της φώκαινας σε παγκόσμια κλίμακα είναι αρκετά πάνω από 1.000.000 άτομα.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Braulik et al. (2020)
Fontaine et al. (2014)
Frantzis & Alexiadou (2003)
Notarbartolo di Sciara & Birkun (2010)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

Physeter macrocephalus (Linnaeus, 1758) – Φουσητήρας

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πληθυσμοί του φουσητήρα φαίνεται να περνούν μεγάλο μέρος της ζωής τους στα ελληνικά ύδατα. Έχουν καταγραφεί στο τόξο του Αιγαίου (από την περιοχή της Ρόδου έως και δυτικά των νησιών του Ιονίου) και στη λεκάνη μεταξύ Χαλκιδικής και Β. Σποράδων. Η παρουσία ατόμων στο κεντρικό Αιγαίο, που δεν αποτελεί ιδανικό ενδιαίτημα για το είδος (δεν χαρακτηρίζεται από μεγάλα βάθη και έντονο βενθικό ανάγλυφο), πιθανόν οφείλεται στην κάθετη μετανάστευση των ατόμων από το τόξο Αιγαίου προς τη βαθιά λεκάνη του Β. Αιγαίου και αντίστροφα. Τα περισσότερα άτομα του είδους στην Ελλάδα βρίσκονται στη ΝΔ Κρήτη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Κοσμοπολίτικο είδος, η εξάπλωση του οποίου εκτείνεται από τον ισημερινό έως τις πολικές υδάτινες ζώνες και στα δύο ημισφαίρια. Η κατανομή του περιλαμβάνει πολλές μερικώς κλειστές θάλασσες, όπως η Μεσόγειος, η Οχοτσική θάλασσα, ο κόλπος της Καλιφόρνια και ο κόλπος του Μεξικό, αλλά απουσιάζει από κλειστές (Μαύρη Θάλασσα και Ερυθρά Θάλασσα).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Physeter macrocephalus (Linnaeus, 1758),
Τοποθεσία: «in Oceano Europaeo».
Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το ιδανικό ενδιαίτημα για τον φουσητήρα είναι οι ανοιχτές θάλασσες, οι οποίες δεν καλύπτονται από πάγους. Κινείται σε μεγάλα βάθη (>1.000 μ.) και σε υφαλοπρανή ή περιοχές με έντονο βενθικό ανάγλυφο (υποβρύχιους κρημνούς και χαράδρες). Στα δυτικά τμήματα του Β. Ατλαντικού, κυρίως τα αρσενικά άτομα, συναντώνται και σε πιο ρηχά νερά, ενώ τα θηλυκά και τα νεαρά άτομα συνήθως περιορίζονται σε εύρος

γεωγραφικών πλατών 40°-50° και σε θεσεις όπου η θερμοκρασία στην επιφάνεια της θάλασσας είναι πάνω από 15°C. Γενικά, τα περισσότερα άτομα καταγράφονται σε περιοχές σχετικά υψηλής παραγωγικότητας, αν και έχουν αναφερθεί και ορισμένες εξαιρέσεις.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η μόνη πρόσφατη ποσοτική ανάλυση των πληθυσμιακών τάσεων υπέδειξε πως η φαλινοθηρία από το 1880 έως και τις αρχές της δεκαετίας του 1990 έχει προκαλέσει σημαντικές μειώσεις στους πληθυσμούς του φουσητήρα σε παγκόσμιο επίπεδο. Δεν υπάρχουν σαφείς αποδείξεις πως κάποιοι πληθυσμοί έχουν αυξηθεί από τότε, όμως δεν υπάρχουν αποδείξεις και για το αντίθετο. Εκτιμάται πως ο παγκόσμιος πληθυσμός του είδους εξακολουθεί να μειώνεται, αφού συνεχίζει να αντιμετωπίζει σοβαρές απειλές (φαλινοθηρία σε ορισμένα κράτη, πελαγικά αφρόδιχτα, συγκρούσεις με υπερταχύπλοα σκάφη, ηχορύπανση των θαλασσών, κα.).

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A1d]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix I, II
Σύμβαση CITES	Appendix I
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Taylor et al. (2019)
Whitehead (2002)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

***Pipistrellus hanaki* (Hulva & Benda, 2004) – Νανονυχτερίδα του Hanak**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα μέχρι σήμερα περιλαμβάνει αποκλειστικά το νησί της Κρήτης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η νανονυχτερίδα του Hanak εμφανίζει πολύ περιορισμένη εξάπλωση, η οποία περιλαμβάνει την παράκτια περιοχή της Κυρηναικής στη ΒΔ Λιβύη και την Κρήτη στην Ελλάδα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Pipistrellus hanaki (Hulva & Benda, 2004), Τοποθεσία: «Libya, Cyrenaica, upper part of the Wadi Al Kuf, ca. 5km southwest of Al Bayda, Al Jabar Al Akhdar». Τα πλησιέστερα συγγενικά είδη του *P. hanaki* είναι τα *P. pipistrellus* και *P. pygmaeus*, από τα οποία διαφέρει χρωμοσωμικά και μορφολογικά (μέγεθος κρανίου, δόντια). Το υποείδος *P. hanaki creticus*, που είναι ενδημικό της Κρήτης, πιθανόν να ανήκει σε ξεχωριστό είδος. Το κρητικό υποείδος εμφανίζει μορφολογικές διαφορές (σωματικό και κρανιακό μέγεθος) με τα άτομα που βρίσκονται στην κυρηναική χερσόνησο, ενώ οι διαστάσεις των δοντιών είναι είτε αρκετά μεγαλύτερες, είτε σχετικά όμοιες με τις αντίστοιχες των πληθυσμών της Λιβύης. Χρήζει περαιτέρω διερεύνησης για την αναγνώρισή του ή όχι ως ξεχωριστό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Στην περιοχή της ΒΔ Λιβύης, το είδος απαντάται σε μεσογειακά δάση, θαμνώνες και καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Βρίσκεται και σε πεδιάδες ή χαράδρες με τρεχούμενα νερά, αλλά και σε υψίπεδα. Στην Κρήτη, έχει παρατηρηθεί πως η νανονυχτερίδα του Hanak κυνηγά την τροφή της σε δάση που επικρατούν πουρνάρια, καλλιέργειες καστανιών, αλλά και υγροτόπους με πυκνή δενδρώδη βλάστηση, ενώ αποφεύγει τα ανοιχτά ενδιαιτήματα. Κινείται από την επιφάνεια της θάλασσας έως και τα 1.520 μ. Τη

θερινή περίοδο σχηματίζουν αποικίες σε κοιλότητες δέντρων, ενώ τα θηλυκά άτομα δείχνουν και ιδιαίτερη προτίμηση στα είδη, στα οποία θα δημιουργήσουν τις αποικίες τους (π.χ. ελιές, χαρουπιές, κυπαρίσσια, κα). Η διαχείμαση του είδους γίνεται κυρίως σε ρωγμές βράχων και κτιρίων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Μέχρι σήμερα, είναι διαθέσιμα λίγα δεδομένα για το είδος, παρόλα αυτά εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του μειώνονται λόγω αλλοιώσεων των ενδιαιτημάτων του. Στην Κρήτη, φαίνεται να είναι διαδεδομένο στο δυτικό και κεντρικό τμήμα του νησιού, όπου η βλάστηση είναι πιο πυκνή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A2c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Georgiakakis et al. (2020)
Hackländer & Zachos (2022)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Pipistrellus kuhlii (Kuhl, 1817) – Λευκονυχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα μέχρι σήμερα περιλαμβάνει όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της ηπειρωτικής χώρας, ενώ η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί και σε πληθώρα νησιών του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος παρουσιάζει ευρεία εξάπλωση στην κεντρική και νότια Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική. Εκτείνεται από την Ιβηρική χερσόνησο, διαμέσου της Ανατολίας, της Εγγύς Ανατολής, της αραβικής χερσονήσου και του Καυκάσου, έως το Καζακστάν, το Πακιστάν, το Αφγανιστάν και την Ινδία. Υπάρχει μόνο μια καταγραφή από την Κίνα. Το βόρειο όριο εξάπλωσης της λευκονυχτερίδας αποτελείται από τη Νορμανδία, τη νότια Γερμανία, την Αυστρία, τη Σλοβακία, την Τσεχία, την Πολωνία, την Ουκρανία και τη νότια Ρωσία. Συναντάται σε πολλά νησιά της Μεσογείου και στα Κανάρια νησιά. Στην Αφρική έχει βρεθεί σε περιοχές βόρεια από την έρημο Σαχάρα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio kuhlii (Kuhl, 1817), Τοποθεσία: «Trieste, Italy». Ανάμεσα στους πληθυσμούς της Ευρώπης εντοπίζονται δύο γενεαλογικές γραμμές, όπου η μια αφορά αυτούς που βρίσκονται στην Ιβηρική χερσόνησο και τη Γαλλία, και η άλλη τους πληθυσμούς της Β. Αφρικής και της ανατολικής Ευρώπης. Τα άτομα που εντοπίζονται στην Πολωνία, τη Ρουμανία και την Ανατολία πιθανόν να αποτελούν ξεχωριστά είδη, αφού διαφέρουν γενετικά. Το *P. madarensis* προσφάτως αναγνωρίστηκε ως ξεχωριστό είδος, παρόλα αυτά με βάση τα αποτελέσματα γενετικών αναλύσεων φαίνεται ότι θα πρέπει να ενσωματωθεί στο *P. kuhlii*. Έχουν αναγνωριστεί τέσσερα υποείδη (*P. k. kuhlii*, *P. k. ikhwanius*, *P. k. lepidus*, *P. k. marginatus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *P. kuhlii* διαβιεί σε σχετικά χαμηλά υψόμετρα (0 - 1.000 μ.) και αναζητά τροφή σε ποικίλα ενδιαιτήματα, που περιλαμβάνουν εύκρατα λιβάδια, μεσογειακού τύπου θαμνώνες, αστικές και αγροτικές περιοχές. Προτιμά βιοτόπους με έντονη ανθρώπινη παρουσία. Οι αποικίες κατά τη θερινή περίοδο σχηματίζονται σε ρωγμές κτιρίων, ενώ διαχειμάζουν κυρίως σε ανοίγματα βράχων, κελάρια και ρωγμές κτιρίων. Πιθανόν δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στην περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής θεωρείται ένα σχετικά διαδεδομένο είδος. Στις νότιες θέσεις κατανομής της Ασίας, οι πληθυσμοί της λευκονυχτερίδας είναι σταθεροί, ενώ στον Καύκασο και το Ιράν φαίνεται να αυξάνονται και να εκτοπίζουν το *P. pipistrellus*.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Juste & Paunović (2016)
Vernier & Bogdanowicz (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Pipistrellus nathusii* (Keyserling & Blasius, 1839) – Νυχτερίδα του Nathusius**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος απαντάται σε αρκετές τοποθεσίες στη Μακεδονία και τη Θράκη, ενώ έχει εντοπιστεί σε λιγότερες θέσεις και στην Ήπειρο, την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα. Η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί και σε λίγες νησιωτικές θέσεις (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Κρήτη, Λέσβος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος κατανέμεται στις δυτικές περιοχές της Παλαιαρκτικής ζώνης, οι οποίες περιλαμβάνουν την Ευρώπη, τη Μικρά Ασία και το νότιο Καύκασο. Θεωρείται αρκετά διαδεδομένο στη μεγαλύτερη έκταση της Γηραιάς ηπείρου, αλλά απουσιάζει από την Ιβηρική χερσόνησο και το μεγαλύτερο μέρος της Σκανδιναβίας. Οι θέσεις αναπαραγωγής βρίσκονται κυρίως στη νοτιοανατολική Ευρώπη (ανατολική Γερμανία, τα κράτη της Βαλτικής, Λευκορωσία, Ουκρανία και Ρωσία), ενώ έχουν εντοπιστεί και στην Αγγλία και τη βόρεια Ιρλανδία. Τις τελευταίες δεκαετίες βρέθηκε σε τοποθεσίες της Δανίας, της Μ. Βρετανίας, της Ελβετίας, της βόρειας Ιταλίας και βόρειας Ισπανίας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vesperugo nathusii (Keyserling & Blasius, 1839), Τοποθεσία: «Berlin, Germany». Φαίνεται να ανήκει στο ίδιο σύμπλεγμα ειδών με τα *P. kuhlii* και *P. maderensis*. Μέχρι σήμερα, θεωρείται μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το είδος διαβιεί κυρίως σε χαμηλά υψόμετρα (0 - 500 μ.) και αναζητά την τροφή του σε ποικίλα ενδιαιτήματα, όπως δασικές εκτάσεις φυλλοβόλων ή κωνοφόρων, υγροβιότοπους και ανοικτά πάρκα. Διαχειμάζει σε σχετικά κρύες και ξηρές θέσεις, όπως ρωγμές βράχων, κτίρια

και εισόδους σπηλαίων. Τους θερινούς μήνες, δημιουργεί αποικίες σε κοιλότητες δέντρων, κτίρια και τεχνητές κατασκευές (bat boxes). Αποτελεί εποχικό μετανάστη που διανύει συνήθως πάνω από 1.900 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται αρκετά διαδεδομένο είδος στις βόρειες περιοχές εξάπλωσης, ενώ είναι λιγότερο κοινό στις νότιες και δυτικές θέσεις κατανομής. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση θεωρείται άγνωστη. Έχουν καταγραφεί ορισμένες απειλές (εγκατάσταση αιολικών πάρκων, αλλοιώσεις δασών, μέτρα διαχείρισης πληθυσμών εντόμων), που δεν είναι βέβαιο ακόμα πόσο επηρεάζουν αριθμητικά τους πληθυσμούς του είδους.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bogdanowicz (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Paunović & Juste (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Pipistrellus pipistrellus (Schreber, 1774) – Νανονυχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα θεωρείται αρκετά κοινό είδος. Η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί σε όλη την ηπειρωτική χώρα, αλλά και σε αρκετά νησιά του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Λευκάδα) και του Αιγαίου Πελάγους (Εύβοια, Λέσβος, Χίος, Ρόδος, Κως, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος κατανέμεται στις δυτικές περιοχές της Παλαιαρκτικής ζώνης, από τα Βρετανικά νησιά, διαμέσου της νότιας Σκανδιναβίας, της μεγαλύτερης έκτασης της Ευρώπης και της ΒΔ Αφρικής, έως την κεντρική Ασία. Στην Αφρική έχει καταγραφεί σε ορεινές θέσεις στο Μαρόκο, την Αλγερία, την Τυνησία και την Κυρηναϊκή στη Λιβύη. Στην Ευρώπη, εξαπλώνεται σε όλες τις χώρες της Μεσογειακής ζώνης, σε όλη την έκταση της κεντρικής Ευρώπης και το βόρειο άκρο είναι τα νότια τμήματα της Σκανδιναβίας. Ανατολικά, έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία της νανονυχτερίδας στην Κριμαία, στην Ουκρανία (περιοχές Δνειστερου ποταμού και αριστερά του Ντινπρό), τον Καύκασο και τις γειτονικές περιοχές της Ρωσίας. Στην Ασία, εκτείνεται από την Ανατολία και τη Μέση Ανατολή έως το Ιράν και το Αφγανιστάν.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio pipistrellus (Schreber, 1774), Τοποθεσία: «France». Το γένος *Pipistrellus* θεωρείται παραφυλετικό και εμπεριέχει δύο κλάδους, τον Δυτικό, όπου ανήκουν τα είδη που συναντώνται στην Ευρώπη και την Αφρική, και τον Ανατολικό, που περιλαμβάνει όλα τα ασιατικά είδη. Τα *P. pipistrellus* και *P. pygmaeus* θεωρούνταν κοινό είδος μέχρι τη δεκαετία του 1990, οπότε και διαχωρίστηκαν, με βάση τις διαφορετικές συχνότητες εκπομπής υπερήχων. Έχουν καταγραφεί τρεις γενεαλογικές γραμμές για το είδος, όπου η πρώτη αφορά την Ευρώπη και την Ασία, η δεύτερη τη Β. Αφρική και η τρίτη την

Κορσική και την Σικελία. Έχουν αναγνωρισθεί δύο υποείδη (*P. p. pipistrellus*, *P. p. aladdin*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η νανονυχτερίδα αναζητά την τροφή της σε πληθώρα ενδιαιτημάτων, τα οποία περιλαμβάνουν αστικές θέσεις, αρόσιμες εκτάσεις, δάση και παρόχθιες περιοχές. Σχηματίζει τις αποικίες της τους θερινούς μήνες σε κτίρια ή δέντρα, ενώ διαχειμάζει σε σχισμές κτιρίων, βράχων ή σπηλαίων, αλλά και σε κοιλότητες δέντρων. Γενετικές μελέτες υποδεικνύουν πως το είδος εμφανίζει μεταναστευτική συμπεριφορά, αλλά προς το παρόν δεν υπάρχουν άμεσες αποδείξεις.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αν και σε ορισμένες θέσεις εξάπλωσης δεν είναι σαφής η πληθυσμιακή κατάσταση, στο μεγαλύτερο εύρος κατανομής του είδους εκτιμάται πως δεν καταγράφονται σημαντικές μειώσεις των πληθυσμών του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Godlevska et al. (2020)
Jones (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Pipistrellus pygmaeus* (Leach, 1825) – Μικρονυχτερίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μικρονυχτερίδα απαντάται σε αρκετές τοποθεσίες της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε ορισμένα νησιά του Ιονίου (Κέρκυρα, Κεφαλονιά) και του Αιγαίου Πελάγους (Εύβοια, Λέσβος, Ρόδος, Κως, Σάμος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος κατανέμεται στις δυτικές περιοχές της Παλαιαρκτικής ζώνης, από τα Βρετανικά νησιά, διαμέσου σποραδικών θέσεων στην Ευρώπη φτάνει έως την Ουκρανία και τη δυτική Ρωσία. Έχει επιβεβαιωθεί η παρουσία του στα νότια τμήματα της Σκανδιναβίας και στη δυτική Μικρά Ασία. Στο μεγαλύτερο εύρος κατανομής είναι συμπάτριο είδος με το *P. pipistrellus*. Έχει βρεθεί στην Κύπρο, ενώ απουσιάζει από τα κράτη της Εγγύς Ανατολής.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio pygmaeus (Leach, 1825), Τοποθεσία: «Spitchweek, near the forest of Dartmoor, Devon, United Kingdom». Μέχρι τη δεκαετία του 1990, το *P. pygmaeus* αντιμετωπιζονταν ως υποείδος του *P. pipistrellus*. Γενετικές και μορφολογικές μελέτες υπέδειξαν την αναγνώρισή του ως ξεχωριστό είδος και τη συγγενειά του με το *P. hanaki*. Έχουν περιγραφεί δύο υποείδη (*P. p. pygmaeus*, *P. p. cypricus*), αν και το *P. p. cypricus* πιθανόν να αποτελεί ξεχωριστό είδος, αφού παρουσιάζει σημαντικές μορφολογικές και γενετικές διαφοροποιήσεις.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μικρονυχτερίδα διαβιεί και κυνηγά την τροφή της γύρω από δάση, πεδιάδες και υγροτόπους. Αποφεύγει τις καλλιέργειες και τα χορτολίβαδα. Κατά τους καλοκαιρινούς, αλλά και τους χειμερινούς μήνες, σχηματίζει αποικίες σε κοιλότητες δέντρων, ρωγμές βράχων και κτίρια. Στις περιοχές της Μεσογείου και της Μαύρης

Θάλασσας, συχνά κυνηγά πάνω από ρηχούς κόλπους και λιμνοθάλασσες.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αν και εκτιμάται πως είναι λιγότερο διαδεδομένο είδος από το *P. pipistrellus*, παρόλα αυτά θεωρείται κοινό στο εύρος εξάπλωσής του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Benda et al. (2016)
Dietz & Kiefer (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Plecotus auritus (Linnaeus, 1758) – Καφέ ωτονυχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος έχει βρεθεί σε λίγες σποραδικές θέσεις της ηπειρωτικής χώρας (Ηπειρος, Μακεδονία, Θεσσαλία), ενώ παλαιότερα είχε καταγραφεί και στο όρος Οίτη στη Στερεά Ελλάδα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η κατανομή του είδους περιορίζεται κυρίως στην Ευρώπη, με εξαίρεση απομονωμένες θέσεις στην Ασία, οι οποίες αφορούν δασικές εκτάσεις στον Καύκασο και βόρεια από την οροσειρά Αλμπόρζ (βόρειο Ιράν). Συναντάται σε όλη την κεντρική Ευρώπη και ανατολικά εκτείνεται ως τα Ουράλια Όρη. Έχει καταγραφεί στα νότια τμήματα της Σκανδιναβίας, στα Βρετανικά νησιά και τη Σαρδηνία. Εμφανίζει σποραδική κατανομή στις νότιες περιοχές της Γηραιάς Ηπείρου (Ιβηρική και Βαλκανική χερσόνησο, Ιταλία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio auritus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Eurora». Σύμφωνα με τη νέα ταξινομική κατάσταση, το είδος εξαπλώνεται κυρίως στην Ευρώπη και έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*P. a. auritus*, *P. a. begognae*). Στο παρελθόν, στο ίδιο είδος εμπεριέχονταν και ασιατικοί πληθυσμοί, οι οποίοι έχουν πλέον αναγνωριστεί ως ξεχωριστά είδη (*P. ognevi* και *P. sacrimontis*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η καφέ ωτονυχτερίδα κυνηγά την τροφή της σε δασικές εκτάσεις (μικτά, κωνοφόρων, οξιάς και βελανιδιάς), θαμνώνες, αλλά και θέσεις σε αστικά και περιαστικά ενδιαιτήματα (φράχτες, περιβόλια, πάρκα, κήπους). Δημιουργούν τις αποικίες αναπαραγωγής σε κοιλότητες δέντρων, τεχνητές κατασκευές (bat boxes) και κτίρια (κυρίως σε σοφίτες). Διαχειμάζει συνήθως σε υπόγειες θέσεις, όπως κελάρια, αποθήκες, σπήλαια, ορυχεία, αλλά και σε σχισμές βράχων,

κοιλότητες δέντρων και σε σωρούς ξύλων. Οι αποικίες αναπαραγωγής εντοπίζονται σε υψομετρικό εύρος 0 - 1.920 μ., ενώ οι αποικίες διαχείμασης έχουν βρεθεί και σε πιο μεγάλα υψόμετρα, έως τα 2.350 μ. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή τάση χαρακτηρίζεται ως σταθερή, αφού δεν έχουν καταγραφεί σημαντικές μειώσεις στους πληθυσμούς του είδους στο μεγαλύτερο εύρος κατανομής του.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Entwistle (1999)
Gazaryan et al. (2020)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Plecotus austriacus* (Fischer, 1829) – Σταχτιά ωτονυχερίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, το είδος έχει καταγραφεί σε θέσεις της ηπειρωτικής χώρας (Θράκη, Μακεδονία, Στερεά Ελλάδα), ενώ υπάρχει μια καταγραφή από το Ν. Χανίων της Κρήτης και μια καταγραφή από τον οικισμό Άγιοι Θεόδωροι στη Λήμνο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η κατανομή του είδους περιορίζεται κυρίως στην Ευρώπη με εξαίρεση τα βόρεια τμήματα της Ηπείρου. Εξαπλώνεται από τη νότια Αγγλία έως και την Ουκρανία, αλλά δεν βρίσκεται στον Καύκασο. Η παρουσία του έχει καταγραφεί σε αρκετά νησιά της Μεσογείου και της Αδριατικής, όπως η Σικελία, η Σαρδηνία, η Κορσική, οι Βαlearίδες νήσοι και η Μαδέρα. Υπάρχει μια καταγραφή από νεκρό ζώο από τη Σουηδία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio austriacus (Fischer, 1829), Τοποθεσία: «Vienna, Austria». Μονοτυπικό είδος. Στο παρελθόν, περιλάμβανε πληθυσμούς που βρίσκονταν στην Ασία, αλλά πλέον έχουν αναγνωριστεί ως ξεχωριστά είδη (*P. ariel*, *P. kozlovi*, *P. turkmenicus* και *P. wardi*), όπως και το ευρωπαϊκό υποείδος *P. a. kolombatovici*, που σήμερα αποτελεί το ξεχωριστό είδος *P. kolombatovici*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η σταχτιά ωτονυχερίδα διαβιεί κυρίως σε αγροτικές περιοχές και χωριά. Αναζητά την τροφή της συνήθως σε λιβάδια, μη καλλιεργήσιμες εκτάσεις, έλη, ανοικτές θέσεις δασών, αλλά και σε αστικά ενδιαίτηματα, όπως περιβόλια και πάρκα. Αποφεύγει τις αρόσιμες εκτάσεις, τα δάση κωνοφόρων και τους ανοιχτούς υγρότοπους. Κινείται σε χαμηλά υψόμετρα (0 - 1.390 μ.), αν και στη Σιέρρα Νεβάδα έχουν καταγραφεί αρσενικά άτομα μέχρι και στα 3.000 μ. Σηματίζει τις αποικίες της σε παλιά σπίτια (σοφίτες),

κελάρια, σπήλαια, ορυχεία και άλλα υπόγεια ενδιαίτηματα. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη. Συμπάτριο είδος με το *P. auritus*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πιο πρόσφατη εκτίμηση της πληθυσμιακής κατάστασης του είδους υποδεικνύει μείωση των πληθυσμών του στην Ευρώπη. Η μείωση αυτή οφείλεται σε ποικίλες απειλές που αντιμετωπίζει το είδος (αλλοιώσεις των θέσεων δημιουργίας αποικιών αναπαραγωγής και διαχείμασης, μείωση των εντόμων στις θέσεις αναζήτησης τροφής, φωτορύπανση, κατακερματισμός των περιοχών εύρεσης τροφής και συγκρούσεις με οχήματα).

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT [A2c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Bogdanowicz (1999)
Dietz & Kiefer (2016)
Gazaryan & Godlevska (2021)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Plecotus kolombatovici* (Dulic, 1980) – Μεσογειακή ωτονυχερίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, το είδος έχει καταγραφεί σε πληθώρα νησιών (Κρήτη, Λήμνος, Λέσβος, Σάμος, Κάλυμνος, Σύμη, Άνδρος, Νάξος, Ζάκυνθος), αλλά και σε σποραδικές θέσεις σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής χώρας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος της Μεσογείου. Εμφανίζει σποραδικούς πληθυσμούς και η εξάπλωσή του περιλαμβάνει τα νότια Βαλκάνια (παράλια ζώνη της Αδριατικής από την Ίστρια χερσόνησο έως την Ελλάδα), την Κύπρο και τη Μέση Ανατολή (Τουρκία, Συρία, Λίβανο και πιθανόν να βρίσκεται σε Ισραήλ, Παλαιστίνη και Ιορδανία). Πρόσφατα επιβεβαιώθηκε η παρουσία του είδους στην περιοχή της Τοσκάνης στην Ιταλία. Έχει βρεθεί και σε νησιά της Μεσογείου, όπως η Κρήτη, η Ρόδος, η Μάλτα και η Παντελλερία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Plecotus austriacus kolombatovici (Dulic, 1980), Τοποθεσία: «Korčula Island, Croatia». Μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν υποείδος του *P. austriacus*, πλέον αποτελεί ξεχωριστό είδος με βάση σαφείς μορφολογικές και γενετικές διαφορές. Μονοτυπικό είδος. Παλαιότερα, οι επιστήμονες θεωρούσαν πως εξαπλώνονταν σε τμήματα της ΒΔ Αφρικής, όμως πλέον, έπειτα από μοριακές και γενετικές αναλύσεις, παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές στην περιοχή NDI του μιτοχονδριακού DNA, ανάμεσα στους πληθυσμούς της Αφρικής και σε αυτούς του *P. kolombatovici*. Οι πληθυσμοί αυτοί της ΒΔ Αφρικής αφορούν ξεχωριστό είδος, το *P. gaisleri*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η μεσογειακή ωτονυχερίδα διαβιεί σε ξηρές περιοχές, συχνά σε παράκτιες καρστικές θέσεις της Μεσογείου. Αναζητά την τροφή της σε πληθώρα ενδιαιτημάτων, κυρίως όμως σε δάση πρίνου με βράχια και θαμνώνες

(μεσογειακή μακία), στέπες και καλλιεργήσιμες εκτάσεις (π.χ. ελαιώνες) σε χαμηλά υψόμετρα, αλλά πιο σπάνια και σε ορεινές θέσεις. Σχηματίζουν αποικίες αναπαραγωγής τους θερινούς μήνες σε βραχώδεις κοιλάτες, σκοτεινές θέσεις παλιών μνημείων, ερείπια, κτίρια και σπήλαια. Διαχειμάζει σε ορυχεία, σπήλαια, κτίρια, πηγάδια και δέντρα.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δεν είναι σαφής η εικόνα της πληθυσμιακής κατάστασης του είδους, λόγω ελλιπών δεδομένων. Παρόλα αυτά, στα Βαλκάνια, εκτιμάται πως οι πληθυσμοί του μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ancillotto et al. (2019)
Ancillotto et al. (2020)
Aulagnier et al. (2009)
Benda et al. (2004)
Dietz & Kiefer (2016)
Hutson et al. (2008)
Kiefer et al. (2002)
Mayer et al. (2007)
Razgour (2020)

Ε. Ρεκούτη

***Plecotus macrobullaris* (Kuzjakin, 1965) – Ορεινή ωτονυχτερίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, το είδος έχει καταγραφεί σε ασυνεχείς θέσεις σε ορεινούς όγκους της ηπειρωτικής Ελλάδας (Πίνδος, Όλυμπος, Τυμφρηστός) και της Κρήτης (όρος Ίδη).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η ορεινή ωτονυχτερίδα συναντάται σε σποραδικές θέσεις κυρίως σε οροσειρές, όπως τα Πυρηναία Όρη, τις Άλπεις, τις Δειναρικές Άλπεις, την οροσειρά της Πίνδου, το όρος Όλυμπος, το όρος Ίδου και την οροσειρά του Ταύρου. Γενικά στην Ευρώπη απαντάται στην Ανδόρα, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ελβετία, την Ιταλία, την Αυστρία, τη Σλοβενία, τη Βαλκανική χερσόνησο (από την Κροατία έως την Ελλάδα), ενώ στην Ασία έχει καταγραφεί στην Τουρκία, στον Καύκασο και στην Εγγύς Ανατολή (Ιράν και Συρία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Plecotus auritus macrobullaris (Kuzjakin, 1965), Τοποθεσία: «near Vladikavkaz, North Ossetia, Russia». Μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν υποείδος του *P. auritus*, ενώ πλέον αποτελεί ξεχωριστό είδος. Συνώνυμα είδη *P. alpinus* και *P. microdontus*. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η ορεινή ωτονυχτερίδα διαβιεί σε ποικίλα ενδιαίτηματα, που αφορούν κυρίως αλπικά οικοσυστήματα, αλλά εντοπίζεται και σε πιο χαμηλές θέσεις (0 - 2.800 μ.). Ανάλογα με την περιοχή εξάπλωσης, παρουσιάζει και διαφορετικές προτιμήσεις βιοτόπων. Στην Ελβετία και την Κροατία αναζητά την τροφή της κυρίως σε δάση φυλλοβόλων και αποφεύγει τα λιβάδια και τους θαμνώνες, ενώ αντίθετα, στην Ιταλία και τα Πυρηναία Όρη προτιμά να κυνηγά σε λιβάδια, οικότονους, όρια δασών και αστικές τοποθεσίες και αποφεύγει τις πυκνές δασικές εκτάσεις. Στις Μεσογειακές θέσεις κατανομής, εντοπίζεται κυρίως σε θαμνώνες βελανιδιάς και σε δάση οξιάς

και πεύκου. Στον Καύκασο συναντάται σε ορεινές στέπες. Συμπάτριο είδος, αλλά όχι συντοπικό, με το *P. austriacus*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δεν είναι σαφής η εικόνα της πληθυσμιακής κατάστασης του είδους. Εκτιμάται πως η εξάπλωσή του είναι σποραδική και αποτελεί ένα μη κοινό είδος. Μέχρι σήμερα, έχουν καταγραφεί περίπου 50 αποικίες, που αποτελούνται από λίγα άτομα η κάθε μια.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Piraccini (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Pseudorca crassidens (Owen, 1864) – Ψευδόρκα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ψευδόρκα δε διαβιεί στα ελληνικά ύδατα, αλλά εμφανίζεται σε αυτά ως περιστασιακό είδος. Στην Ελλάδα έχει καταγραφεί ο εκβρασμός ενός ατόμου στον Αργολικό κόλπο και έχει παρατηρηθεί ένα κοπάδι επτά ατόμων στα στενά μεταξύ Χίου και Τσεσμέ.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται στον Ατλαντικό, τον Ειρηνικό και τον Ινδικό Ωκεανό στις τροπικές και θερμές εύκρατες ζώνες. Εντοπίζονται και σε πολλές ημίκλειστες θάλασσες και όρμους (Θάλασσα της Ιαπωνίας, Κίτρινη Θάλασσα, Θάλασσα Τιμόρ, Ερυθρά Θάλασσα, Θάλασσα Αραφούρα και Περσικός κόλπος). Στη Μεσόγειο εισέρχεται ως περιστασιακός επισκέπτης από τα στενά του Γιβραλτάρ. Οι περισσότερες καταγραφές της Μεσογείου αφορούν τη Θάλασσα του Αλμποράν στην Ισπανία, που βρίσκεται πολύ κοντά στον Ατλαντικό. Υπάρχουν λίγες καταγραφές της παρουσίας του είδους στη Βαλτική Θάλασσα, αν και θεωρείται εκτός των ορίων εξάπλωσής του.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Phocoena crassidens (Owen, 1864), Τοποθεσία: «in the great fen of Lincolnshire beneath the turf, in the neighborhood of the ancient town of Stamford, England, UK». Οι διάφοροι πληθυσμοί του είδους σε όλο το εύρος εξάπλωσης εμφανίζουν κρανιακές διαφορές, αλλά η γενετική ποικιλομορφία τους είναι μικρή. Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η ψευδόρκα απαντάται σε τροπικά, υποτροπικά και περιστασιακά σε θερμά εύκρατα ύδατα. Κινείται κυρίως σε κοπάδια σε βαθιά υπεράκτια νερά, αλλά είναι πιθανό μεμονωμένα άτομα να πλησιάζουν σε παράκτιες ζώνες ωκεάνιων ηφαιστειακών ή κοραλλιογενών νησιών.

Επίσης μερικά άτομα εντοπίζονται σε πιο ρηχά ύδατα σε μεγαλύτερα γεωγραφικά πλάτη εποχικά ή περιστασιακά. Έχουν καταγραφεί να περνούν μεγάλα χρονικά διαστήματα στα ρηχά νερά των θαλασσών Τιμόρ και Αραφούρα, ενώ έχει αναφερθεί πως εισέρχονται και σε μεγάλους ποταμούς της ηπειρωτικής Κίνας.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι πληθυσμιακές πυκνότητες είναι υψηλότερες στις τροπικές περιοχές και πιθανόν η μετακίνησή τους σε μεγαλύτερα γεωγραφικά πλάτη να σχετίζεται με τα θερμά θαλάσσια ρεύματα ή να είναι εποχική. Ακόμα και στις περιοχές με υψηλή πυκνότητα, δε θεωρείται διαδεδομένο είδος. Σαφής εκτίμηση της παγκόσμιας πληθυσμιακής τάσης δεν υπάρχει, λόγω μεγάλης ποικιλομορφίας που εμφανίζουν οι τοπικές εκτιμήσεις αφθονίας, παρόλα αυτά εικάζεται πως είναι πιθανό μέσα στις επόμενες τρεις γενιές να μειωθεί ο παγκόσμιος πληθυσμός κατά 30%.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT [A2(d)]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Baird (2018)
Frantzis & Alexiadou (2003)
Notarbartolo di Sciara et al. (2017)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

***Rattus norvegicus* (Berkenhout, 1769) – Δεκατιστής**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα παρουσιάζει ευρεία εξάπλωση σε αρκετές περιοχές της ηπειρωτικής χώρας και σε πολλά νησιά του Ιονίου (Κεφαλονιά, Κέρκυρα, Ζάκυνθος, κα.) και του Αιγαίου Πελάγους (Λέσβος, Χίος, Ρόδος, Κρήτη, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του *R. norvegicus* περιλαμβάνει τις περιοχές της νοτιοανατολικής Σιβηρίας, της βορειοανατολικής Κίνας και τμήματα της Ιαπωνίας. Σήμερα, έχει εισαχθεί και εποικίσει πληθώρα περιοχών σε άλλες ηπείρους σε παγκόσμια κλίμακα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus norvegicus (Berkenhout, 1769), Τοποθεσία: «Great Britain». Το *R. norvegicus*, με βάση τα αποτελέσματα γενετικών και μορφολογικών αναλύσεων, ανήκει στην ίδια ομάδα ειδών με τα *R. nitidus* και *R. pyctoris*. Εμφανίζει μικρότερη ποικιλομορφία σε σχέση με το *R. rattus* και μέχρι σήμερα δεν έχουν περιγραφεί υποείδη. Λόγω της εισαγωγής και της ευρείας εξάπλωσης του είδους σε πολλές τοποθεσίες του πλανήτη, κρίνεται αναγκαία η εφαρμογή γενετικών μελετών των πληθυσμών του για την ακριβή υποειδική ταξινόμηση του.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *R. norvegicus* συνήθως διαβιεί σε πεδιάδες και παράκτιες περιοχές με έντονη ανθρώπινη παρουσία, αλλά και σε αστικά οικοσυστήματα, όπου εντοπίζεται σε θέσεις με αυξημένη υγρασία, σκοτάδι και απομονωμένα σημεία, τα οποία χρησιμοποιούν τα ζώα για τη δημιουργία φωλιών (υπονόμοι, τοίχοι κτιρίων, υπόγειες στοές, κα.). Συμπάτριο και σε ορισμένες θέσεις συντοπικό είδος με το *R. rattus*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αρκετά διαδεδομένο είδος στα κατάλληλα ενδιαίτηματα στις περισσότερες περιοχές εξάπλωσης. Η πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori & Cristaldi (1999)
Aulagnier et al. (2009)
Ruedas (2016)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Rattus rattus* (Linnaeus, 1758) – Μαυροποντικός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παρουσιάζει ευρεία εξάπλωση σε όλη την έκταση της νησιωτικής και ηπειρωτικής Ελλάδας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η φυσική εξάπλωση του *R. rattus* περιλαμβάνει τις περιοχές της νοτιοανατολικής Ασίας. Σήμερα, έχει εισαχθεί σε πληθώρα περιοχών σε όλο τον πλανήτη, κυρίως λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Στην Ευρώπη συναντάται στις περισσότερες χώρες και είναι ευρέως διαδεδομένο κυρίως στην περιοχή της Μεσογείου. Απουσιάζει από κάποιες περιοχές της βόρειας Ευρώπης, όπως η Σκανδιναβία, ενώ σε άλλες χώρες τα τελευταία χρόνια περιορίστηκαν πολύ οι πληθυσμοί του ή εξαφανίστηκαν (π.χ. Ολλανδία).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus rattus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Europe». Έχουν περιγραφεί έξι κύριες γενεαλογικές γραμμές εντός του κλάδου του *R. rattus*, και αναγνωρίστηκαν τέσσερα ξεχωριστά είδη, το *R. rattus* (Lineage I, 2n=38), *R. tanezumi* (Lineages II, III, IV, 2n=40-42), *R. sakeratensis* (Lineage V) και *R. tiomanicus* (Lineage VI). Οι γενεαλογικές γραμμές I και II φαίνεται να είναι οι δύο πιο διαδεδομένες σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι αντιπρόσωποι της I πιθανόν προέρχονται από την Ινδία, ενώ αυτοί της II από τη Β. Ινδοκίνα και την Ταϊβάν. Η γενεαλογική γραμμή III μάλλον έχει τις ρίζες της στην περιοχή των Ιμαλαΐων και η IV στην Ινδομαλαισιανή ζώνη. Όλοι οι διαφορετικοί καρυότυποι (2n=38, 2n= 40 και 2n=42) ελέγχθηκαν για πιθανή αναπαραγωγική απομόνωση. Από τις διασταυρώσεις προέκυψαν απόγονοι πρώτης γενιάς, οι οποίοι δυσκολεύονταν αρκετά να δημιουργήσουν απογόνους δεύτερης γενιάς. Η ταξινομική κατάσταση του συγκεκριμένου κλάδου χρήζει περαιτέρω διερεύνησης και αποσαφήνισης.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *R. rattus* συνήθως διαβιεί σε αστικά οικοσυστήματα, καθώς εξαρτάται έντονα από την παρουσία και τις εγκαταστάσεις του ανθρώπου. Παρόλα αυτά, έχουν εντοπιστεί πληθυσμοί, κυρίως στα νησιά, και σε αγροτικές περιοχές και φυσικά ενδιαίτηματα. Συμπάτριο και σε ορισμένες θέσεις συντοπικό είδος με το *R. norvegicus*, το οποίο ως πιο μεγαλόσωμο και επιθετικό ζώο συχνά εκτοπίζει το *R. rattus*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αρκετά διαδεδομένο είδος στα κατάλληλα ενδιαίτηματα στις περισσότερες περιοχές εξάπλωσης. Η πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori & Cristaldi (1999)
Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek et al. (2021)
Wilson et al. (2017)

Ε. Ρεκούτη

***Rhinolophus blasii* (Peters, 1866) – Ρινόλοφος του Blasius**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η παρουσία του είδους έχει καταγραφεί σε αρκετές θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας, αλλά και σε πολλά νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους (Κρήτη, Εύβοια, Άνδρο, Νάξο, Σάμο, Λέσβο, Κέρκυρα, Λευκάδα, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην νοτιοανατολική Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική, αν και περιλαμβάνει σποραδικές θέσεις. Στην Αφρική, η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί στη βορειοανατολική Ν. Αφρική, τη Δημοκρατία του Κονγκό, το νότιο Μαλάουι, την ανατολική Αφρική, την Αιθιοπία, τη Σομαλία και τη βόρεια Αφρική (Μαρόκο, Αλγερία, πιθανόν Τυνησία). Στην Ασία, εξαπλώνεται από τη δυτική Ανατολία και τη Μέση Ανατολή (Ισραήλ, Παλαιστίνη, Συρία, Λίβανο, Ιορδανία) έως το δυτικό Πακιστάν και από τον Καύκασο έως τη βόρεια Υεμένη. Στην Ευρώπη, η εξάπλωση του ρινόλοφου του Blasius περιορίζεται στην Βαλκανική χερσόνησο και σε ορισμένα Μεσογειακά νησιά, όπως η Κρήτη και η Κύπρος.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Rhinolophus blasii (Peters, 1866), Τοποθεσία: «south-eastern Europe». Με βάση τα μορφολογικά του χαρακτηριστικά ανήκει στην ομάδα ειδών *landeri*, ενώ γενετικές αναλύσεις έδειξαν πως μάλλον ανήκει στην ομάδα ειδών *capensis*. Έχουν αναγνωρισθεί τέσσερα υποείδη (*R. b. blasii*, *R. b. andreinii*, *R. b. empusa* και *R. b. meyerohemi*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ρινόλοφος του Blasius αναζητά την τροφή του σε Μεσογειακού τύπου θαμνώδεις εκτάσεις και δάση, αλλά και σε ερημικά ενδιαίτηματα. Κινείται σε εύρος υψομέτρων 0 - 1.200 μ., αν και σε κάποιες περιοχές εξάπλωσης έχει καταγραφεί και σε πιο ορεινές θέσεις (Υεμένη: 2.215 μ.). Δημιουργεί τις αναπαραγωγικές του

αποικίες σε φυσικά και τεχνητά υπόγεια ενδιαίτηματα, ενώ σε βόρειες θέσεις εξάπλωσης τέτοιες αποικίες συναντώνται και σε σοφίτες σπιτιών. Διαχειμάζει σε υπόγειες θέσεις. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στις περιοχές εξάπλωσης το είδος εμφανίζει διαφορετική πληθυσμιακή κατάσταση. Στην Αφρική και την Ευρώπη δεν είναι κοινό είδος, ενώ στην Ασία είναι αρκετά διαδεδομένο. Στην Ευρώπη, εκτιμάται πως μειώνονται οι πληθυσμοί, λόγω της αποψίλωσης των δασών και της όχλησης στις υπόγειες θέσεις αποίκησης και γι' αυτό θεωρείται τρωτό είδος σε αρκετές χώρες.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Kryštufek (1999)
Taylor (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Rhinolophus euryale* (Blasius, 1853) – Μεσορινόλοφος**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα το είδος έχει καταγραφεί σε αρκετές θέσεις σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε ορισμένα νησιά του Ιονίου (Κεφαλονιά, Κέρκυρα, Λευκάδα) και του Αιγαίου Πελάγους (Λέσβος, Εύβοια).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται στη δυτική περιοχή της Παλαιαρκτικής ζώνης και περιλαμβάνει τη νότια Ευρώπη (Ιβηρική χερσόνησο, νότια Γαλλία, Ιταλία, Βαλκανική χερσόνησος, Σλοβακία, Ουγγαρία), τον Καύκασο, την Εγγύς Ανατολή και περιοχές της βορειοδυτικής Αφρικής (Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία). Προσφάτως καταγράφηκε η παρουσία του είδους στο Β. Ιράκ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Rhinolophus euryale (Blasius, 1853), Τοποθεσία: «Milan, Italy». Ανήκει στην ομάδα ειδών *euryale*, η οποία είναι συγγενής με άλλες ομάδες (*landeri*, *capensis*, *fumigatus*, *ferrumequinum*, *maclaudi*), που αφορούν είδη της Αφρικής, αλλά και της ομάδας ειδών *xinanzhongguoensis* από την Κίνα. Οι πληθυσμοί του είδους που βρίσκονται στην περιοχή του Λεβάντες πιθανώς αποτελούν ξεχωριστό είδος, αλλά απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση. Μέχρι σήμερα, θεωρείται μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο μεσορινόλοφος υψομετρικά κινείται από το επίπεδο της θάλασσας έως τα 1.360μ. και αναζητά την τροφή του συνήθως σε θαμνώδεις εκτάσεις, μικτά δάση και δάση φυλλοβόλων, σε καρστικά εδάφη. Συναντάται επίσης σε παρόχθια δάση, ελαιώνες και εκτάσεις με ευκάλυπτους, αλλά αποφεύγει τα ανοικτά ενδιαιτήματα και τα δάση κωνοφόρων. Οι αποικίες αναπαραγωγής εντοπίζονται σε φυσικές και τεχνητές υπόγειες θέσεις, ενώ σε ορισμένες περιοχές εξάπλωσης

βρίσκονται και σε κτίρια (κυρίως σοφίτες). Το είδος διαχειμάζει σε υπόγεια ενδιαιτήματα, συνήθως μεγάλα σπήλαια με σταθερές περιβαλλοντικές συνθήκες. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σπάνιο είδος, το οποίο εκτιμάται πως απειλείται σε μεγάλο εύρος της εξάπλωσής του. Σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης οι πληθυσμοί του είδους θεωρούνται σταθεροί, ενώ σε πολλές άλλες καταγράφονται σημαντικές μειώσεις, όπως στην Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία. Όσον αφορά τους πληθυσμούς εκτός της Ευρώπης, τα δεδομένα είναι λίγα και δεν υπάρχει σαφής εικόνα της πληθυσμιακής κατάστασης. Εκτιμάται πως οι πληθυσμοί μειώνονται στις περιοχές αυτές.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	NT [A2c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Ibáñez (1999)
Juste & Alcaldé (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774) – Τρανορινόλοφος**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η παρουσία του είδους έχει καταγραφεί σε πληθώρα θέσεων της ηπειρωτικής Ελλάδας, αλλά και σε αρκετά νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους (Κρήτη, Λέσβο, Λήμνο, Θάσο, Εύβοια, Άνδρο, Κέρκυρα, Λευκάδα, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση, η οποία περιλαμβάνει τη Β. Αφρική (Β. Μαρόκο, Β. Αλγερία, Β. Τυνησία και ΒΔ Λιβύη), τη Ν. Ευρώπη (από την Ιβηρική χερσόνησο έως και τα Βαλκάνια, το βόρειο όριο εκτείνεται από τη νότια Μ. Βρετανία έως την Πολωνία και την Κριμαία), τη ΝΔ Ασία (κράτη της Μέσης Ανατολής), τον Καύκασο, το Ιράν, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, τα Ιμαλάια, τη ΝΑ Κίνα, την Κορέα και την Ιαπωνία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio ferrum-equinum (Schreber, 1774), Τοποθεσία: «France». Ανήκει στην ομάδα ειδών *ferrum-equinum* μαζί με τα εξαφανισμένα είδη *R. maghrebensis* και *R. mellati*. Το *R. nippon* θεωρούνταν υποείδος του *R. ferrumequinum*, αλλά πλέον έχει αναγνωριστεί ως ξεχωριστό είδος και είναι αδελφό με τα *R. ferrumequinum* και *R. clivosus*. Έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*R. f. ferrumequinum*, *R. f. proximus*). Συνώνυμο του *R. f. ferrumequinum* είναι το υποείδος *R. f. cretensis* και του *R. f. proximus* το *R. f. iranus*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο τρανορινόλοφος κυνηγά την τροφή του σε βοσκοτόπια, εύκρατα δάση φυλλοβόλων, καλλιέργειες και θαμνώδεις εκτάσεις Μεσογειακού τύπου. Στις νότιες θέσεις εξάπλωσης οι αποικίες τους θερινούς μήνες δημιουργούνται σε θερμά φυσικά και τεχνητά υπόγεια ενδιαιτήματα, ενώ στις βόρειες σε σοφίτες κτιρίων, τα οποία βρίσκονται κοντά σε περιοχές αναζήτησης τροφής και σε

θέσεις που θα χρησιμεύσουν για τη διαχείμαση των ατόμων. Στις νότιες περιοχές κατανομής, το είδος είναι δραστήριο όλους του μήνες του έτους, ενώ στις βόρειες πέφτει σε χειμερία νάρκη. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη. Συνήθως κινείται σε χαμηλά υψόμετρα (0 - 800 μ.), αλλά στον Καύκασο έχει βρεθεί και σε αρκετά πιο ορεινές θέσεις (έως και 3.000 μ.).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στο μεγαλύτερο εύρος κατανομής θεωρείται μη κοινό είδος, αν και στις περιοχές της ΝΔ Ασίας και του Καυκάσου είναι αρκετά διαδεδομένο. Οι πληθυσμοί του τρανορινόλοφου σε αρκετές θέσεις εξάπλωσης στην Ευρώπη έχει παρατηρηθεί πως μειώνονται, ενώ σε κάποιες έχουν ήδη εξαφανιστεί (π.χ. Βέλγιο και Ολλανδία). Ορισμένοι από αυτούς τους πληθυσμούς έχουν ανακάμψει τα τελευταία χρόνια και κάποιοι άλλοι έχουν σταθεροποιηθεί. Η πληθυσμιακή κατάσταση στη Β. Αφρική και στη Ν. Ασία είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Piraccini (2016)
Ransome (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Rhinolophus hipposideros* (Bechstein, 1800) – Μικρορινόλοφος**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αποτελεί ένα πολύ κοινό είδος στην Ελλάδα. Η παρουσία του έχει καταγραφεί σε αρκετές θέσεις στην ηπειρωτική χώρα, αλλά και σε πληθώρα νησιών του Ιονίου και του Αιγαίου (Κρήτη, Ρόδος, Λέσβος, Σάμος, Κύθηρα, Κεφαλονιά, Κέρκυρα, κα.).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η εξάπλωση του είδους εκτείνεται σχεδόν σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες με εξαίρεση την Ολλανδία και τη Σκανδιναβία, στη Β. Αφρική (Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία, ανατολικό τμήμα του όρους Σινά) και στη δυτική και κεντρική Ασία. Στην Ασία, απαντάται σε σποραδικές θέσεις στη δυτική Αραβική χερσόνησο, τη Μέση Ανατολή, την Ανατολία, τον Καύκασο, το Ιράν ως και τα Ιμαλάια.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Noctilio hipposideros (Bechstein, 1800), Τοποθεσία: «An mehreren Orten in Deutschland, z. B. in Thüringen, Hessen». Το μοναδικό μέλος της ομάδας ειδών *hipposideros*. Εκτιμάται πως ανήκει στον κλάδο του γένους *Rhinolophus*. Εμφανίζει δύο διαφορετικούς καρυότυπους στην Ευρώπη και έναν τρίτο στη Μέση Ανατολή. Φαίνεται να υπάρχουν πέντε γενεαλογικές γραμμές εντός του είδους, όπου η πρώτη αφορά την κεντρική και δυτική Ευρώπη και τη βόρεια Αφρική, η δεύτερη τη νοτιοανατολική Ευρώπη και τη δυτική Ασία, η τρίτη την περιοχή από το ΒΔ Ιράν ως το Αζερμπαϊτζάν, η τέταρτη το βόρειο Ιράν και η πέμπτη το νότιο, κεντρικό και δυτικό Ιράν. Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωρισθεί έξι υποείδη (*R. h. hipposideros*, *R. h. escalerae*, *R. h. magori*, *R. h. midas* και *R. h. minimus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο μικρορινόλοφος κυνηγά κοντά στην επιφάνεια του εδάφους στα όρια δασών με πλατύφυλλα είδη, σε παρόχθιες περιοχές και θέσεις με Μεσογειακού τύπου θαμνώνες. Αποφεύγει τα ανοικτά

ενδιαιτήματα. Υψομετρικά κινείται από το επίπεδο της θάλασσας έως τα 2.000 μ. Σχηματίζει αναπαραγωγικές αποικίες στις νότιες περιοχές εξάπλωσης σε φυσικά και τεχνητά υπόγεια ενδιαιτήματα, ενώ στις βόρειες τις δημιουργεί σε κτίρια και σοφίτες σπιτιών. Η διαχείμαση των ατόμων γίνεται σε υπόγειες θέσεις, όπως κελάρια, μικρά σπήλαια και στοές. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σπάνιο είδος στις βόρειες θέσεις εξάπλωσης, ενώ από κάποιες περιοχές έχει εξαφανιστεί. Σε αρκετές χώρες της Ευρώπης έχουν καταγραφεί μειώσεις των πληθυσμών του είδους, αν και σε λίγες από αυτές οι αριθμοί των ατόμων άρχισαν να ανακάμπτουν τις τελευταίες δεκαετίες, ενώ η πληθυσμιακή κατάσταση στην Β. Αφρική και στο μεγαλύτερο μέρος της Ασίας δεν είναι γνωστή. Εκτιμάται πως σε παγκόσμια κλίμακα οι πληθυσμοί του μειώνονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Schofield (1999)
Taylor (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Rhinolophus mehelyi* (Matschie, 1901) – Ρινόλοφος του Mehely**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η παρουσία του είδους έχει καταγραφεί σε σποραδικές θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας (Θράκη, Μακεδονία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησος), ενώ σε νησιωτικές περιοχές έχει εντοπιστεί μόνο στο νησί της Λέσβου στο ανατολικό Αιγαίο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η εξάπλωση του είδους περιορίζεται στις περιοχές γύρω από τη Μεσόγειο Θάλασσα. Στη Β. Αφρική εμφανίζει σποραδικούς πληθυσμούς στο Μαρόκο, την Αλγερία, την Τυνησία και την Αίγυπτο. Στη νότια Ευρώπη η κατανομή του είδους είναι ασυνεχής στα νότια τμήματα της Ιβηρικής χερσονήσου, τη Σαρδηνία, τη Σικελία και τα Βαλκάνια. Στην Ασία, εντοπίζεται στην Ανατολία, την Εγγύς Ανατολή, το νότιο Καύκασο, το Ιράν και το Αφγανιστάν. Προσφάτως καταγράφηκε για πρώτη φορά στην περιοχή του Κουρδιστάν στο βόρειο Ιράκ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Rhinolophus (*Euryalus*) *mehelyi* (Matschie, 1901), Τοποθεσία: «Bukarest, Romania». Ανήκει στην ομάδα ειδών *euryale*, όπως και το είδος *R. euryale*. Συνώνυμο με τα *barbarus*, *meridionalis* και *tuneti*. Έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*R. m. mehelyi* και *R. m. judaicus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ρινόλοφος του Mehely κυνηγά την τροφή του σε Μεσογειακού τύπου θαμνώδεις εκτάσεις και δάση, σε ξηρές στέπες, λιβάδια, βοσκοτόπια, αρόσιμες εκτάσεις και συνήθως κοντά σε υδάτινα σώματα. Συναντάται σε χαμηλά υψόμετρα (0 - 700 μ.), αν και σε συγκεκριμένες τοποθεσίες έχει εντοπιστεί και σε πιο ορεινές θέσεις (οροσειρά του Άτλαντα: 2.000 μ.). Κατά τους θερινούς μήνες δημιουργεί αποικίες σε θερμά σπήλαια σε καρστικές περιοχές. Διαχειμάζει σε ψυχρότερες θέσεις που ανήκουν σε

υπόγεια ενδιαιτήματα (σπήλαια και εγκαταλελειμμένα ορυχεία). Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σπάνιο είδος, για το οποίο καταγράφονται μειώσεις των πληθυσμών του σε όλο το εύρος εξάπλωσής του. Στις περιοχές της Γαλλίας, της Ρουμανίας και της νοτιοανατολικής Ισπανίας, το είδος είναι στα όρια της εξαφάνισης.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A4c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alcaldé et al. (2016)
Aulagnier et al. (2009)
Dietz & Kiefer (2016)
Rodrigues & Palmeirim (1999)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Rousettus aegyptiacus* (Geoffroy, 1810) – Αιγυπτιακή Φρουτουχτερίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέχρι σήμερα, υπάρχει μόνο μια καταγραφή του είδους στην Ελλάδα, η οποία αφορά το νησί του Καστελόριζου (Δωδεκάνησα, Αιγαίο Πέλαγος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος απαντάται από τη Νότια Αφρική έως και την Τουρκία και από τα Κανάρια Νησιά δυτικά έως και την Ινδία ανατολικά. Η ύπαρξη της *R. aegyptiacus* στην ανατολική περιοχή της Μεσογείου, αποτελεί το μοναδικό παρακλάδι που βρίσκεται εκτός της τροπικής ζώνης, ενώ το υποείδος *R. a. aegyptiacus* αποτελεί το μοναδικό εκπρόσωπο της οικογένειας, που εντοπίζεται στην Ευρώπη. Στην Ανατολική Παλαιαρκτική Ζώνη, εντοπίζονται τα υποείδη *R. a. aegyptiacus* και *R. a. arabicus*, ενώ στην Υποσαχάρια Αφρική απαντώνται τα υποείδη *R. a. leachii*, *R. a. princeps*, *R. a. tomensis* και *R. a. unicolor*.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Rousettus aegyptiacus (Geoffrey, 1810). Ανήκει στην οικογένεια Pteropodidae. Μέσω μορφολογικών και γενετικών αναλύσεων, έχουν αναγνωριστεί έξι υποείδη (*R. a. aegyptiacus*, *R. a. arabicus*, *R. a. leachii*, *R. a. princeps*, *R. a. tomensis*, *R. a. unicolor*), τα οποία διαφέρουν ως προς τη γεωγραφική εξάπλωση, αλλά και ως προς το χρώμα και το μέγεθος του σώματος. Το πρώτο απολίθωμα που αφορούσε ολόκληρο άτομο του *R. aegyptiacus* εντοπίστηκε στο σπήλαιο Χοκ στη ΒΑ ακτή της νήσου Σοκότρα (Υεμένη) και χρονολογείται 7500–3000 π.Χ. Η ιστορία του είδους όμως στην περιοχή εκτός της τροπικής ζώνης, τοποθετείται στην περίοδο του Πλειστόκαινου, δηλαδή περίπου 2.588.000 με 11.700 χρόνια πριν, και οι πρώτες καταγραφές αφορούν θραύσματα οδόντων, που πιθανόν ανήκαν σε άτομο του γένους *Rousettus*.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η *R. aegyptiacus* προτιμά βιοτόπους σε τροπικές και υποτροπικές περιοχές, οι οποίες μπορεί να είναι από ξηρές έως και έντονα υγρές. Εντοπίζεται σε πληθώρα ενδιαιτημάτων, αρκεί να υπάρχει άφθονη τροφή και κατάλληλες θέσεις για να δημιουργήσει τις αποικίες της, όπως σπήλαια με έντονη υγρασία, αλλά και τεχνητές δομές (π.χ. ορυχεία, κτίρια, κα). Τρέφεται κυρίως με μαλακά φρούτα, αλλά μπορεί να καταναλώσει και άνθη, νέκταρ, γύρη, φύλλα, πιθανόν και ορισμένα έντομα. Μπορεί να μετακινείται τις νυχτερινές ώρες σε μεγάλες αποστάσεις, έως και δεκάδες χιλιόμετρα, από την αποικία, ώστε να βρει την τροφή της. Υψομετρικά κινείται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 4.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αποτελεί ένα είδος διαδομένο και άφθονο, κυρίως λόγω της ανοχής του σε διαφορετικά ενδιαιτήματα. Η παγκόσμια πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή, αν και σε ορισμένες περιοχές εξάπλωσης, κυρίως σε βόρειες θέσεις, υπόκειται σε σοβαρές απειλές λόγω της καταστροφής των θέσεων αποίκησης, αλλά και διωγμού των ατόμων από ανθρωπογενείς παρεμβάσεις.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendixes II & IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Dietz & Kiefer (2016)
Hackländer & Zachos (2022)
Korine (2016)
Strachinis et al. (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Rupicapra rupicapra* (Linnaeus, 1758) – Αγριόγιδο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, το αγριόγιδο κατανέμεται σε ασυνεχείς θέσεις σε ορεινούς όγκους της ηπειρωτικής χώρας (Τύμφη, Πίνδος, Όλυμπος, Γκιώνα, Γράμμος, Οίτη, Σμόλικας, Ροδόπη). Μέχρι σήμερα, έχουν καταγραφεί 30 διακριτοί υποπληθυσμοί.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η εξάπλωση του ζώου περιλαμβάνει σποραδικές θέσεις στην Ευρώπη και την Ασία. Το υποείδος *R. r. asiatica* εντοπίζεται μόνο στις βορειοανατολικές οροσειρές της Μαύρης Θάλασσας, στα ανατολικά τμήματα της Τουρκίας και στη ΝΔ Γεωργία. Στις οροσειρές του Καυκάσου στις περιοχές της νότιας Ρωσίας, της Γεωργίας και του Αζερμπαϊτζάν, βρίσκεται το *R. r. caucasica*. Σε ορεινές θέσεις της Βαλκανικής χερσονήσου απαντάται το *R. r. balcanica*, ενώ οι πληθυσμοί που εντοπίζονται στις Άλπεις της Τρανσυλβανίας και στα Καρπάθια Όρη ανήκουν στο υποείδος *R. r. carpathica*. Στην κεντρική Ευρώπη, συναντάται το ενδημικό υποείδος *R. r. cartusiana* στις δυτικές περιοχές των Άλπεων (Γαλλία) και το *R. r. rupicapra* στις χώρες Γερμανία, Ελβετία, ανατολική Γαλλία, Λιχτενστάιν, Ιταλία, Σλοβενία και ΒΔ Κροατία. Τέλος, το υποείδος *R. r. tatraica* εμφανίζει περιορισμένη εξάπλωση σε αλπικές θέσεις της οροσειράς Τάτρα στην Πολωνία και τη Σλοβακία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Capra rupicapra (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Switzerland». Η ταξινομική κατάσταση του γένους *Rupicapra* είναι άγνωστη προς το παρόν. Πιθανόν οι πρόγονοι του γένους προέρχονται από την Ασία και εξαπλώθηκαν στην Ευρώπη κατά την περίοδο του Μέσου Πλειστόκαινου. Επτά υποείδη έχουν αναγνωρισθεί (*R. r. rupicapra*, *R. r. asiatica*, *R. r. balcanica*, *R. r. carpathica*, *R. r. cartusiana*, *R. r. caucasica*, *R. r. tatraica*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το αγριόγιδο προτιμά ορεινές απόκρημνες και βραχώδεις θέσεις, όπου συναντώνται ποικίλα ενδιαίτηματα, όπως αλπικά λιβάδια, ανοιχτές βραχώδεις εκτάσεις, μικτά δάση πλατύφυλλων και δάση κωνοφόρων.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το υποείδος *R. r. rupicapra* είναι αρκετά διαδεδομένο και εκτιμάται πως η πληθυσμιακή του κατάσταση είναι σταθερή. Οι πληθυσμοί των *R. r. asiatica* και *R. r. caucasica* φαίνεται να μειώνονται σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες, ενώ αντίθετα αυτοί των υποειδών *R. r. balcanica*, *R. r. carpathica* και *R. r. tatraica* αυξάνονται σταθερά. Η κατάσταση που επικρατεί για το υποείδος *R. r. cartusiana* δεν είναι σαφής.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anderwald et al. (2021)
Aulagnier et al. (2009)
Pedrotti & Lovari (1999)
Wilson & Mittermeier (2011)

Ε. Ρεκούτη

***Sciurus anomalus* (Gmellin, 1778) – Ασιατικός σκίουρος, Γαλιά**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα έχει καταγραφεί μόνο στο νησί της Λέσβου (ΒΑ Αιγαίο).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η κατανομή του είδους εκτείνεται από την ΝΑ Ευρώπη έως την ΝΔ Ασία. Πιο συγκεκριμένα στην περιοχή της Μεσογείου, η εξάπλωση του *S. anomalus* περιλαμβάνει τα νησιά Λέσβος και Ίμβρος, την Τουρκία, τη Συρία, το Λίβανο, το Ισραήλ, την Παλαιστίνη και την Ιορδανία. Έχει καταγραφεί και στην Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, ΒΔ Ιράν και στο Ιράκ.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sciurus anomalus (Gmellin, 1778). Μέχρι σήμερα έχουν περιγραφεί τρία υποείδη, τα *S. a. anomalus* (Gmelin, 1778), *S. a. syriacus* (Ehrgenberg, 1828) και *S. a. pallescens* (Gray, 1867), που χρήζουν περαιτέρω μελέτης για να επιβεβαιωθεί η εγκυρότητά τους. Ανάμεσα στους πληθυσμούς σε όλο το εύρος κατανομής του είδους παρατηρείται ποικιλομορφία ως προς το χρώμα της γούνας, αλλά και τον αριθμό των χρωμοσωμικών βραχιόνων, ο οποίος κυμαίνεται μεταξύ 74 – 76 (2n=40).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ανατολικός σκίουρος απαντάται κυρίως σε μικτά δάση, όπου επικρατούν πεύκα, βελανιδιές, οξιές, καστανιές και φτελιές, ενώ πιο σπάνια έχει εντοπιστεί και σε αποκλειστικά δάση κωνοφόρων και σε βραχώδεις θέσεις. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.000μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στην πλειοψηφία των θέσεων εξάπλωσης του *S. anomalus* παρατηρείται τάση μείωσης των πληθυσμών του, παρόλα αυτά υπάρχουν και λίγες περιοχές όπου θεωρείται αρκετά κοινό. Τις τελευταίες δεκαετίες, η σημαντικότερη μείωση έχει καταγραφεί στο Λίβανο, τη Συρία και την Ιορδανία.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Gavish & Gurnell (1999)
Yigit et al. (2016)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

Sciurus vulgaris (Linnaeus, 1758) – Σκίουρος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα εντοπίζεται κυρίως στο ηπειρωτικό της τμήμα, στις περιοχές της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης, ενώ υπάρχουν καταγραφές και από τα νησιά της Λευκάδας και της Θάσου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία κατανομή στην Ευρασία, η οποία δυτικά ξεκινά από την Β. Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ιρλανδία και τη Μεγάλη Βρετανία, εκτείνεται σε όλη την ηπειρωτική Γηραιά Ήπειρο, τη Ρωσία, τη Μογγολία, το βόρειο τμήμα της Κίνας και φτάνει ως τα νησιά του Ειρηνικού (Σακαλίν – Ρωσία και Χοκάιντο – Ιαπωνία). Δεν απαντάται στη νοτιοδυτική Ιβηρική χερσόνησο, το νοτιοανατολικό τμήμα της Μεγάλης Βρετανίας και την πλειονότητα των νησιών της Μεσογείου, ενώ οι πληθυσμοί του στα κράτη των Βαλκανίων είναι σποραδικοί. Έχει καταγραφεί στην Ευρωπαϊκή Τουρκία και πιθανόν σε θέσεις στο βορειοανατολικό τμήμα της χώρας. Έχει εισαχθεί στον Καύκασο και στην αστική περιοχή του Τόκιο της Ιαπωνίας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sciurus vulgaris (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «in Europa arboribus». Έχουν αναγνωρισθεί 22 υποείδη. Έντονη ποικιλομορφία των χρωματικών αποχρώσεων της γούνας παρατηρείται μεταξύ των διαφορετικών πληθυσμών, αλλά μερικές φορές και ανάμεσα στα άτομα του ίδιου πληθυσμού.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο σκίουρος απαντάται συχνά σε δάση με μικτή βλάστηση, κωνοφόρα ή πλατύφυλλα είδη, αλλά και πάρκα και κήπους σε αστικά και περιαστικά περιβάλλοντα. Υψομετρικά εντοπίζεται από πεδιάδες έως και υποαλπικές θέσεις (0 - 3.100 μ.).

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Θεωρείται ένα αρκετά διαδομένο είδος στις περισσότερες περιοχές εξάπλωσής του, όμως έχουν καταγραφεί και σημαντικές μειώσεις πληθυσμών ή περιορισμοί της γεωγραφικής κατανομής τους σε διεθνές επίπεδο.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Gurnell & Wauters (1999)
Shar et al. (2016)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

Sorex araneus (Linnaeus, 1758) – Κοινή μυγαλίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η εξάπλωση της κοινής μυγαλής περιορίζεται στις περιοχές της Θράκης και της Μακεδονίας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το *S. araneus* παρουσιάζει εκτεταμένη παλαιαρκτική εξάπλωση, η οποία από δυτικά προς ανατολικά, περιλαμβάνει την Μεγάλη Βρετανία, συνεχίζει στην κεντρική, βόρεια και ανατολική Ευρώπη και καταλήγει στην Ασία. Το ανατολικότερο άκρο της κατανομής είναι η λίμνη της Βαϊκάλης και το βορειότερο ο αρκτικός κύκλος. Απαντάται σε όλη αυτή την έκταση, εκτός από ερημοποιημένες περιοχές και ξηρές στέπες. Δεν εντοπίζεται στην Ιρλανδία και σε ορισμένες περιοχές της νότιας Ευρώπης, οι οποίες ανήκουν στην Ιβηρική και Βαλκανική χερσόνησο, την Ιταλία και τη Γαλλία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sorex araneus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Eurorae». Το είδος φέρει μια τριπλέτα φυλετικών χρωμοσωμάτων, που αποτελείται από ένα X και δύο Y χρωμοσώματα (Y1 και Y2). Επιπροσθέτως, εμφανίζει σημαντική χρωμοσωμική ποικιλομορφία, η οποία οφείλεται κυρίως σε Ρομπερτσόνιες μετατοπίσεις, με αποτέλεσμα να έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα 76 χρωμοσωματικές φυλές. Μόνο δύο εξ αυτών αποτελούν ξεχωριστά υποείδη, τα *S. a. araneus* (Linnaeus, 1758) και *S. a. tamensis* (Ognev, 1921), ενώ μια από αυτές έχει πλέον αναγνωριστεί ως ξεχωριστό είδος *S. antinorii* (Bonaparte, 1940).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η κοινή μυγαλή ιδανικά προτιμά σκιερές θέσεις με υγρασία, πυκνή βλάστηση και σχετικά χαμηλές θερμοκρασίες. Τέτοια ενδιαιτήματα περιλαμβάνουν παρόχθια δάση και καλαμιώνες. Παρόλα αυτά, απαντάται και σε ποικίλα πιο ξηρά ενδιαιτήματα, όπως θαμνώνες, δάση,

φράχτες καλλιεργήσιμων εκτάσεων, ακόμα και αμμόλοφους. Γενικά αποφεύγει τις πολύ ξηρές περιοχές. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *S. araneus* είναι ένα από τα πιο κοινά είδη μυγαλής. Η τρέχουσα πληθυσμιακή του τάση θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anděra (1999)
Aulagnier et al. (2009)
Hutterer & Kryštufek (2016)
Von Hausser et al. (1990)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Sorex minutus* (Linnaeus, 1766) – Νανομουγαλίδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή της νανομουγαλίδας στην Ελλάδα περιορίζεται στην ηπειρωτική Ελλάδα στη Θράκη, τη Μακεδονία, την Ήπειρο και τη Θεσσαλία. Πιθανόν να υπάρχει και στο Νομό Ηλείας στην Πελοπόννησο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Παλαιαρκτική Ζώνη, η οποία εκτείνεται δυτικά από τη Μεγάλη Βρετανία και την Ιβηρική χερσόνησο έως ανατολικά στη Σιβηρία και λίμνη της Βαϊκάλης. Δεν απαντάται στα νότια τμήματα της Ιβηρικής και της Βαλκανικής χερσονήσου, όπως και στα νησιά του Ατλαντικού βόρεια της Σκωτίας. Το βόρειο άκρο εξάπλωσης του είδους είναι ο αρκτικός κύκλος. Στην νότια Ασία, έχει εντοπιστεί στα βόρεια σύνορα του Πακιστάν και στο Κασμίρ της Ινδίας. Τα όρια κατανομής της νανομουγαλίδας σε αυτήν την περιοχή δεν είναι σαφή, λόγω της ταξινομικής σύγχυσης που επικρατεί μεταξύ αυτού και του είδους *S. planiceps*.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sorex minutus (Linnaeus, 1766), Τοποθεσία: «Siberia». Το σωματικό μέγεθος του είδους αυξάνει μεταξύ των πληθυσμών από τις βόρειες θέσεις κατανομής προς τις νότιες, με τα μεγαλύτερα μεγέθη να καταγράφονται σε χώρες της Μεσογείου (Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία). Μέχρι σήμερα, έξι υποείδη έχουν αναγνωριστεί (*S. m. minutus*, *S. m. becki*, *S. m. carpetanus*, *S. m. gymnurus*, *S. m. heptapotamicus* και *S. m. lucanius*). Πληθυσμοί με ιδιαίτερους καρυότυπους έχουν καταγραφεί στα νησιά της Βαλτικής, Όλαντ και Γκότλαντ, αλλά χρήζουν περαιτέρω μελέτης για να διευκρινιστεί αν αποτελούν ξεχωριστά υποείδη.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η νανομουγαλίδα εντοπίζεται σε τούνδρες, στέπες, δάση πλατύφυλλων ειδών,

συστάδες πεύκων και υγρά ενδιαιτήματα με πυκνή βλάστηση, όπως έλη, ρείκια, λιβάδια, αμμόλοφους, θαμνώνες, όρια ορεινών δασών και βραχώδεις θέσεις. Αποφεύγει τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, τα δάση κωνοφόρων, αλλά και εδάφη και βάλτους που καλύπτονται από βρύα. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.260 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σε όλες τις περιοχές εξάπλωσης του είδους θεωρείται διαδεδομένο στα κατάλληλα ενδιαιτήματα και είναι πιθανό να είναι επικρατές σε θέσεις με έλη. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hutterer (1999)
Hutterer et al. (2016)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

Spermophilus citellus (Linnaeus, 1766) – Σπερμόφιλος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η κατανομή του είδους είναι ασυνεχής και αφορά τρεις ξεχωριστούς πληθυσμούς. Ο πρώτος εντοπίζεται στη δυτική Μακεδονία (Κοζάνη, Γιαννιτσά), ο δεύτερος στην κεντρική Μακεδονία (Αξιός, Γαλλικός, Κορώνεια, Βόλβη, Χορτιάτης, Θέρμη, Πυλαία, Σέρρες) και ο τρίτος στη Θράκη (Αλεξανδρούπολη, Δέλτα Έβρου, βόρειο τμήμα Ν. Έβρου).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η κατανομή του εμφανίζει δύο ξεχωριστά μέρη, των οποίων διαχωριστική γραμμή αποτελούν τα Καρπάθια Όρη. Το βορειοδυτικό τμήμα εξάπλωσης περιλαμβάνει την Τσεχία, την Αυστρία, τη Σλοβακία, την Ουγγαρία, τη βόρεια Σερβία, το Μαυροβούνιο και τη δυτική Ρουμανία. Στο νοτιοανατολικό τμήμα το είδος έχει καταγραφεί στη νότια Σερβία, στη Β. Μακεδονία, στη Βουλγαρία, στη βόρεια Ελλάδα, στη νότια Ρουμανία, στην Τουρκική Θράκη, στη Μολδαβία και στην Ουκρανία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mus citellus (Linnaeus, 1766), Τοποθεσία: «Austria, Bohemia, Polonia». Μέχρι σήμερα έχουν περιγραφεί περισσότερα από οκτώ υποείδη, όμως απαιτείται περαιτέρω μελέτη, ώστε να διαπιστωθεί η εγκυρότητά τους. Το είδος, προς το παρόν, θεωρείται μονοτυπικό.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο σπερμόφιλος απαντάται σε συγκεκριμένα ενδιαιτήματα, τα οποία του παρέχουν τις ιδανικές συνθήκες για τη δημιουργία των δικτύων υπόγειων στοών, που χρησιμοποιεί για τη διαβίωσή του και τη διαχείμαση. Τα ενδιαιτήματα αυτά περιλαμβάνουν περιοχές με χαμηλή βλάστηση και καλά αποστραγγισμένα εδάφη, όπως εύκρατα και υποαλπικά λιβάδια, βοσκοτόπια, πεδιάδες, χέρσα εδάφη, θαμνώνες, καλλιεργήσιμες

εκτάσεις ξηρού τύπου, αλλά και τεχνητά ενδιαιτήματα (κήπους, πάρκα, γήπεδα, εκτάσεις με γκαζόν, κα.). Σε μερικές τοποθεσίες, όπου οι περιοχές με χορτολίβαδα είναι πολύ περιορισμένες, το είδος συναντάται σε παρυφές δρόμων ή κοντά σε όχθες ποταμών. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σημαντικές μειώσεις των πληθυσμών του είδους έχουν καταγραφεί σε πολλές περιοχές εξάπλωσης, που οφείλονται κυρίως σε αλλοιώσεις των ενδιαιτημάτων του. Οι πληθυσμοί του είναι κατακερματισμένοι και σε κάποιες περιοχές έχει εξαφανιστεί (π.χ. Γερμανία και Πολωνία). Υπάρχουν ακόμα ορισμένοι πληθυσμοί που εμφανίζουν αυξητική ή σταθερή τάση, παρόλα αυτά, δεν μπορούν να ισοσταθμίσουν τις μειώσεις που καταγράφονται.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	EN A3c
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hegyeli (2020)
Kryštufek (1999)
Wilson et al. (2016)

Ε. Ρεκούτη

***Stenella coeruleoalba* (Meyen, 1833) – Ζωνοδέλφιο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το ζωνοδέλφιο συναντάται στο Ιόνιο και στο Αιγαίο Πέλαγος. Το βενθικό ανάγλυφο και τα βαθιά νερά στον ΒΔ Ιόνιο αποτελούν ιδανικό ενδιαιτήμα για το είδος. Συχνά απαντάται στον Κορινθιακό κόλπο, χάρη στα μεγάλα και απότομα βάθη που παρουσιάζει. Απουσιάζει από τον Αμβρακικό, ενώ σπάνια εντοπίζεται στο κεντρικό Ιόνιο (περιοχή ανάμεσα από τα νησιά Λευκάδα, Κεφαλονιά και την Αιτωλοακαρνανία), όπως και στο ρηχό Θρακικό Πέλαγος και το Θερμαϊκό κόλπο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση σε τροπικά και θερμά εύκρατα ύδατα στον Ατλαντικό, τον Ειρηνικό και τον Ινδικό Ωκεανό, αλλά και σε γειτονικές θάλασσες, όπως στη Μεσόγειο. Η κατανομή του εκτείνεται στα γεωγραφικά πλάτη από 50°B έως 40°N, ενώ υπάρχουν και κάποιες καταγραφές εκτός αυτών των ορίων, στη χερσόνησο Καμτσάτκα, τη νότια Γροιλανδία, την Ισλανδία, τα νησιά Φερόε και τη νήσο του Πρίγκιπα Εδουάρδου στον Καναδά. Σπάνια εντοπίζεται στη Θάλασσα της Ιαπωνίας, της ανατολικής Κίνας, στα υπεράκτια ύδατα της Ταϊβάν, στον Περσικό Κόλπο και την Ερυθρά Θάλασσα. Πιθανόν το είδος να κινείται στα πελαγικά νερά της Δ. Αφρικής.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Delphinus coeruleo-albus (Meyen, 1833), Τοποθεσία: «an der östlichen Küste von Südamerika, wir harpunirten ihn in der Gegend des Rio de la Plata». Πρόσφατες γενετικές μελέτες έδειξαν πως το γένος *Stenella* πιθανόν είναι παραφυλετικό και μέσα στα επόμενα χρόνια μάλλον θα αναθεωρηθεί η ταξινόμική του κατάσταση. Μορφολογικά και γενετικά δεδομένα υποδεικνύουν πως οι πληθυσμοί του είδους στη Μεσόγειο είναι απομονωμένοι από αυτούς στο ανατολικό τμήμα του Β. Ατλαντικού, ενώ παρατηρείται μικρή ή καθόλου γενετική

ροή μεταξύ τους μέσω του στενού του Γιβραλτάρ. Μέχρι σήμερα το *S. coeruleoalba* αποτελεί μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το ζωνοδέλφιο απαντάται κυρίως σε ζεστά (10°C-26°C) εύκρατα, υποτροπικά και τροπικά ωκεάνια ύδατα μακριά από τις ακτογραμμές. Πλησιάζει κοντά στις ακτές μόνο σε θέσεις που τα νερά είναι αρκετά βαθιά. Στο Β. Ειρηνικό, προτιμά να κινείται σε ολιγοτροφικά ύδατα, όπου παρατηρούνται περιοχές ανάβλυσης, ενώ στο δυτικό τμήμα του Β. Ατλαντικού βρίσκεται στα υφαλοπρανή του Ρεύματος του Κόλπου. Στη Μεσόγειο, κινείται σε υψηλής παραγωγικότητας ύδατα. Η κατανομή του είδους στην Ν. Αφρική εξαρτάται από το ζεστό ρεύμα Αγκούλας και βρίσκεται κυρίως πέρα από την υφαλοκρηπίδα στον ωκεανό.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αποτελεί ένα από τα πιο κοινά είδη των κητωδών, παρόλα αυτά οι πληθυσμοί της Μεσογείου και της Θάλασσας της Ιαπωνίας αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές. Η παγκόσμια πληθυσμιακή του τάση είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Azzolin et al. (2020)
Braulik (2019)
Frantzis & Alexiadou (2003)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

***Steno bredanensis* (Lesson, 1828) – Στενόρυγχο δελφίνι**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το στενόρυγχο δελφίνι εκτιμάται πως αποτελεί περιστασιακό επισκέπτη στην περιοχή της Μεσογείου. Στην Ελλάδα, έχει καταγραφεί η παρουσία του μόνο μια φορά στο Ιόνιο Πέλαγος.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εξαπλώνεται στα τροπικά και τα θερμά εύκρατα νερά των ωκεανών, κυρίως στο εύρος γεωγραφικών πλατών από 40°B έως 35°N. Η παρουσία του έχει επιβεβαιωθεί και στον Κόλπο του Μεξικό, στη Θάλασσα της Καραϊβικής, στην Ερυθρά Θάλασσα και τον Κόλπο της Καλιφόρνια. Πιο σπάνια συναντάται στη Μεσόγειο ως περιστασιακός επισκέπτης και μόνο στο ανατολικό της τμήμα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Delphinus bredanensis (Lesson, 1828),
Τοποθεσία: «Paimpol, Coast of France».
Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το στενόρυγχο δελφίνι θεωρείται ωκεάνιο είδος και κινείται σε βαθιά ύδατα (>1.000 μ.). Παρόλα αυτά, μπορεί να βρεθεί και σε πιο ρηχά νερά, κοντά σε υφαλοκρηπίδες. Έχουν καταγραφεί πληθυσμοί που προτιμούν να κινούνται κοντά σε νησιωτικές περιοχές και δείχνουν αποκλειστική προτίμηση στις συγκεκριμένες θέσεις. Έχει παρατηρηθεί πως συνυπάρχει με ποικίλα είδη κητωδών, όπως *Tursiops truncatus*, *Lagenodelphis hosei*, *Stenella longirostris*, *Stenella frontalis*, *Peponocephala electra*, *Pseudorca crassidens*, *Globicephala macrorhynchus* και *Megaptera novaeangliae*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παγκόσμια πληθυσμιακή κατάσταση είναι άγνωστη, ενώ η εκτίμηση της αφθονίας του είδους είναι διαθέσιμη μόνο για λίγες περιοχές, που αφορούν τις

ανατολικές τροπικές περιοχές του Ειρηνικού, την περιοχή της Χαβάης, τον Κόλπο του Μεξικό και τις ακτές του Ατλαντικού των Ηνωμένων Πολιτειών. Η κατάσταση στην Μεσόγειο δεν έχει εκτιμηθεί.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Kiszka et al. (2019)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

Suncus etruscus (Savi, 1822) – Ετρουσκομουγαλίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή του είδους στην Ελλάδα δεν είναι απόλυτα σαφής, όμως υπάρχουν καταγραφές της παρουσίας του σε σποραδικές θέσεις της ηπειρωτικής χώρας, αλλά και σε ορισμένα νησιά (Κρήτη, Εύβοια, Ρόδος, Κως, Σάμος, Μήλος, Κέρκυρα).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ασυνεχή, αλλά ευρεία εξάπλωση εμφανίζει το είδος στη νότια παλαιαρκτική ζώνη. Στην Ευρώπη, η κατανομή του περιορίζεται στις νότιες περιοχές (Ιβηρική και Βαλκανική χερσόνησος, Ιταλία, αρκετά νησιά της Μεσογείου) και στα Κανάρια νησιά. Στην Αφρική, συναντάται στην παράκτια Μεσογειακή ζώνη στο Μαρόκο, την Αλγερία, την Τυνησία, τη Λιβύη και την Αίγυπτο. Στην ανατολική Μεσόγειο, η παρουσία του έχει καταγραφεί στην Κύπρο, στα παράλια της Τουρκίας, της Συρίας, του Λιβάνου, του Ισραήλ και της Ιορδανία. Στην Ασία, το είδος απαντάται σε πληθώρα χωρών από τα δυτικά τμήματα της ηπείρου (Καύκασος, Υεμένη, Ομάν, Ιράκ, Ιράν), τα κεντρικά (Τουρκμενιστάν, Τατζικιστάν, πιθανόν και στο Ουζμπεκιστάν) ως και τα νότια (Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ινδία, Σρι Λάνκα, Βόρνεο, Νεπάλ, Μπουτάν, Μιανμάρ, Ταϊλάνδη, Λάος, Βιετνάμ, Μαλαισία και Κίνα). Πιθανό το *S. etruscus* να έχει εισαχθεί στη Μαδαγασκάρη.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Suncus etruscus (Savi, 1822), Τοποθεσία: «Pisa, Italy». Γενετικές αναλύσεις έχουν δείξει πως το *S. etruscus* διαφέρει σημαντικά από τα είδη του γένους *Crocidura*, αλλά και από τα ασιατικά είδη του γένους *Suncus*. Κρίνεται αναγκαία η μελέτη και καταγραφή της ταξινόμικής κατάστασης του είδους, γιατί λόγω της ασυνεχούς κατανομής και του κατακερματισμού των πληθυσμών του, είναι πιθανό να εντοπιστούν αρκετά υποείδη. Μέχρι σήμερα, έχουν

αναγνωρισθεί επτά υποείδη (*S. e. etruscus*, *S. e. bactrianus*, *S. e. madagascariensis*, *S. e. micronyx*, *S. e. nanula*, *S. e. nudipes*, *S. e. perrottetti*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η ετρουσκομουγαλίδα απαντάται κυρίως σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις, όπως ελαιώνες και αμπελώνες, όπου είναι έντονη η παρουσία Μεσογειακών θαμνώνων ή μακκίας βλάστησης. Επίσης, προτιμά ανοικτά δάση, ενώ πιο σπάνια έχει βρεθεί και σε θέσεις κοντά στον άνθρωπο, σε κήπους και σε κτίρια. Αποφεύγει τις αμμοθίνες, τα πυκνά δάση και τις εντατικές καλλιέργειες. Στην Ασία, συναντάται σε ενδιαίτηματα με ημίξηρες συνθήκες ή έντονη υγρασία, αλλά και σε εύκρατα και τροπικά δάση. Κινείται σε μεγάλο εύρος υψομέτρων, από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 3.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δεν υπάρχουν σαφή δεδομένα, λόγω της δυσκολίας παγίδευσης και παρατήρησης του είδους, αφού το *S. etruscus* έχει πολύ μικρό μέγεθος και ο τρόπος διαβίωσής του είναι κρυπτικός. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix III
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Aulagnier et al. (2017)
Libois & Fons (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

Sus scrofa (Linnaeus, 1758) – Αγριόχοιρος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, ο αγριόχοιρος είναι αρκετά κοινό είδος σε όλη την ηπειρωτική χώρα. Δεν έχει καταγραφεί σε νησιωτικές περιοχές.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στην Παλαιαρκτική ζώνη, από τη Δ. Ευρώπη έως τα ανατολικά τμήματα της Ρωσίας, ενώ νότια εκτείνεται ως τη Β. Αφρική, τα κράτη της Μεσογείου και τη Μέση Ανατολή. Από τις νότιες αυτές περιοχές, η κατανομή του εκτείνεται ανατολικά ως την Ινδία, την Ινδοκίνα, την Ιαπωνία, την Ταϊβάν και τις νήσους Μεγάλες Σούνδες. Στην Β. Αφρική έχει εξαφανιστεί από την Αίγυπτο και πιθανόν από τη Λιβύη. Εντοπίζεται στο μεγαλύτερο μέρος της ηπειρωτικής Ευρώπης, με εξαίρεση τη Φιννοσκανδιναβία και την Ευρωπαϊκή Ρωσία. Είχε εξαφανιστεί από τα Βρετανικά νησιά και τη νότια Σκανδιναβία, ενώ πλέον έχει επανεισαχθεί. Φυσικοί πληθυσμοί του είδους εντοπίζονται στην Κορσική και τη Σαρδηνία, ενώ έχει εισαχθεί και στη Σικελία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Sus scrofa (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Germany». Η ταξινομική κατάσταση του είδους αποτελεί εδώ και χρόνια καίριο θέμα συζήτησης για τους επιστήμονες. Η επικρατούσα κατάσταση δεν είναι σαφής και η ανθρώπινη παρέμβαση στους πληθυσμούς του είδους (αυθαίρετες απελευθερώσεις οικόσιτων, υβριδίων και καθαρών φυλών σε άλλες θέσεις από το φυσικό τους βióτοπο) δυσχεραίνουν την κατάσταση. Σήμερα, έχουν αναγνωριστεί 16 υποείδη, ενώ το *S. s. vittatus* πιθανόν να αποτελεί ξεχωριστό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο αγριόχοιρος απαντάται σε πληθώρα εύκρατων και τροπικών ενδιαιτημάτων,

όπως ημι-έρημοι, τροπικά και εύκρατα δάση, καλαμιώνες, χορτολιβαδικές εκτάσεις και καλλιέργειες. Στην Ευρώπη, προτιμά τα δάση πλατύφυλλων, αλλά συχνά συναντάται και σε ανοιχτά ενδιαιτήματα, όπως στέπες, θαμνώδεις εκτάσεις και καλλιέργειες, αρκεί να υπάρχει κοντά δενδρώδης βλάστηση για κάλυψη και άφθονο νερό. Εντοπίζεται από το επίπεδο της θάλασσας έως τα 2.400 μ., αν και στην Ασία έχει αναφερθεί η παρουσία ατόμων και σε μεγαλύτερα υψόμετρα.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το *S. scrofa* θεωρείται διαδεδομένο είδος, αν και υφίσταται σημαντικές πιέσεις, ιδιαίτερα σε περιοχές που επιτρέπεται η θήρευσή του, αφού εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα θηράματα των κυνηγών. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, καταγράφηκε σημαντική αύξηση των ευρωπαϊκών πληθυσμών του είδους, ενώ τα τελευταία χρόνια εξακολουθούν να αυξάνονται με μικρότερους ρυθμούς. Η παγκόσμια πληθυσμιακή κατάσταση είναι άγνωστη, αν και θεωρείται πως σε πολλές θέσεις κατανομής οι πληθυσμοί του είναι μεγάλοι. Σε αρκετές από αυτές τις περιοχές, αποτελεί επιζήμιο είδος, αφού προκαλεί καταστροφές σε καλλιέργειες.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Groves (2001)
Keuling & Leus (2019)
Wilson & Mittermeier (2011)

Tadarida teniotis (Rafinesque, 1814) – Νυχτονόμος

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Συναντάται στο σύνολο της ηπειρωτικής Ελλάδας (Ηπειρο, Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο), αλλά και σε πληθώρα νησιών του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους (Κρήτη, Δωδεκάνησα, νησιά ΒΑ Αιγαίου, Κυκλάδες).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση που περιλαμβάνει τη Ν. Ευρώπη από την Πορτογαλία έως και τα Βαλκάνια και συνεχίζει ανατολικά σε Τουρκία, Ισραήλ, Παλαιστίνη και Ιορδανία. Έχει καταγραφεί στη Β. Αφρική στα εξής κράτη: Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη και Αίγυπτο. Επίσης συναντάται σε όλα τα Κανάρια Νησιά εκτός των Φουερτεβεντούρα και Λανθαρότε. Πιθανολογείται η ύπαρξη της *T. teniotis* στην Κριμαία, σύμφωνα με κάποιες καταγραφές, που μάλλον αφορούν το συγκεκριμένο είδος.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Cephalotes teniotis (Rafinesque, 1814), Τοποθεσία: «Sicily, Italy». Στο παρελθόν, είχαν περιγραφεί δύο υποείδη με βάση τη χρωματική ποικιλομορφία του είδους, το *T. t. teniotis* (κατανομή: Ευρώπη, Μαγκρέμπ) και το *T. t. rueppellii* (κατανομή: Ασία, ΒΑ Αφρική). Μεταγενέστερες μελέτες έδειξαν ενδοειδική χρωματική ποικιλότητα στις ίδιες θέσεις εξάπλωσης, οπότε η επιβεβαίωση της ύπαρξης υποειδών χρήζει περαιτέρω διερεύνησης. Οι πληθυσμοί που βρίσκονται στην Ιαπωνία, την Ταϊβάν και την Κορέα έχουν πλέον αναγνωριστεί ως ξεχωριστό είδος, το *Tadarida insignis* (Blyth, 1862). Μονοτυπικό είδος.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η *T. teniotis* συνήθως για να κυνηγήσει την τροφή της κινείται 10 – 50 μ. πάνω από την επιφάνεια του εδάφους σε βραχώδεις περιοχές με υψηλές θερμοκρασίες ή ημι-

ερήμους. Έχει καταγραφεί η παρουσία της και σε ορισμένες θέσεις με αυξημένη υγρασία. Σχηματίζει αποικίες σε σχισμές ή τρύπες βράχων, γκρεμών και λατομείων, αλλά και σε γέφυρες και κτίρια αστικών περιοχών. Υψομετρικά κινείται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 3.100 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η νυχτονόμος είναι αρκετά κοινή στα κατάλληλα ενδιαιτήματα. Πιθανώς αποτελεί εδραίο είδος στις περιοχές που εξαπλώνεται, αν και σε μερικές εμφανίζεται εποχικά. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Benda & Piraccini (2016)
Dietz & Kiefer (2016)
Hutson (1999)
Simons (2005)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

***Talpa caeca* (Savi, 1822) – Τυφλασπάλακας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Έχει καταγραφεί σε συγκεκριμένες θέσεις της ηπειρωτικής Ελλάδας στο Όρος Όλυμπος στη Θεσσαλία, στην Ήπειρο και στην Στερεά Ελλάδα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος της νότιας Ευρώπης. Η εξάπλωσή του περιλαμβάνει τις δυτικές Άλπεις, τα Απέννινα Όρη και τη βαλκανική χερσόνησο. Πιθανόν να βρίσκεται και στην Αλβανία, ενώ κάποιες καταγραφές που αφορούν τα Καρπάθια Όρη, την Ευρωπαϊκή Τουρκία και τη νότια Βουλγαρία χρήζουν επιβεβαίωσης.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Talpa caeca (Savi, 1822), Τοποθεσία: «Pisa, Italy». Μονοτυπικό είδος και συγγενές του *T. romana*. Η κύρια απόκλιση του *T. caeca*, που χρονολογείται πριν από σχεδόν 1 εκατ. χρόνια, διαχώρισε τη δυτική γενεαλογική γραμμή (Ιταλία και Ελβετία) από την ανατολική γραμμή των Βαλκανίων. Έχουν αναγνωριστεί κάποια υποείδη, αλλά δεν έχουν μελετηθεί εκτενώς οι διαφοροποιήσεις που εμφανίζουν, οπότε χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης. Το σωματικό μέγεθος των ατόμων του είδους ποικίλει στις περιοχές εξάπλωσης, με τα πιο μικρά ζώα να εμφανίζονται σε συμπάτριες θέσεις με τα *T. europaea* και *T. stankovici*. Οι πληθυσμοί των Βαλκανίων (2n=36, FN=68 και FNa=66) διαφέρουν χρωμοσωμικά από αυτούς των Άλπεων και της Ιταλίας (2n=36, FN=70 και FNa=68) ως προς τον συνολικό αριθμό βραχιόνων.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *T. caeca* δημιουργεί τα υπόγεια δίκτυα στοών στα οποία διαβιεί, σε δασικές εκτάσεις, λιβάδια και βοσκοτόπια. Προτιμά τα βαθιά εδάφη και όχι πολύ ξηρά, γι' αυτό και σε καρστικές θέσεις εμφανίζει σποραδικότητα. Σε περιοχές των Βαλκανίων, όπου συνυπάρχει με το μεγαλύτερο σε μέγεθος είδος *T. europaea*,

περιορίζεται σε πιο ξηρά και πετρώδη εδάφη, λόγω της ανταγωνιστικής πίεσης που υφίσταται. Ίδια κατάσταση επικρατεί και σε περιοχές της Ιταλίας, όπου είναι συμπάτριο είδος με το *T. romana*. Υψομετρικά εντοπίζεται μεταξύ 0 - 2.200 μ., αν και πιο συχνά βρίσκεται σε θέσεις κοντά στα 1.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή κατάσταση του είδους σε όλη την γεωγραφική κατανομή του είναι άγνωστη, όμως είναι αρκετά κοινό στις ορεινές περιοχές της Ιταλίας, όπου απαντάται. Εκτιμάται ότι και σε άλλες θέσεις εξάπλωσης βρίσκεται τοπικά σε αφθονία. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Cassola (2016)
Kryštufek (1999)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Talpa europaea* (Linnaeus, 1758) – Ασπάλακας**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα η εξάπλωση του είδους περιορίζεται στα γεωγραφικά διαμερίσματα της Μακεδονίας και της Θράκης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Εμφανίζει ευρεία εξάπλωση που έχει ανατολικό όριο την Μεγάλη Βρετανία και τα Πυρηναία Όρη και δυτικό τους ποταμούς Ομπ και Ιρτίς στα βόρεια της Ρωσίας. Εντοπίζεται σε κράτη της Βαλτικής και στη Μεγάλη Βρετανία, όμως απουσιάζει από την Ιρλανδία, την Ισλανδία, τα νησιά της Βόρειας Θάλασσας και τα νησιά της Μεσογείου, με εξαίρεση τη νήσο Κρες της Κροατίας. Στις μεσογειακές χώρες (Ιβηρική και Βαλκανική χερσόνησο, Ιταλία) δεν εντοπίζεται στις νότιες περιοχές τους.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Talpa europaea (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Europe». Παρατηρείται σημαντική ποικιλομορφία εντός των πληθυσμών σχετικά με τον αριθμό των προγόνων. Έχουν περιγραφεί πάνω από επτά υποείδη μέχρι σήμερα, τα οποία περιορίστηκαν σε δύο (*T. e. europaea* και *T. e. frisius*), που διαφέρουν ως προς το μέσο πλάτος του ρύγχους. Ο πληθυσμός του είδους που βρίσκεται στην Ιταλία, πιθανόν αφορά ξεχωριστό είδος, με βάση σημαντικές γενετικές και κρανιακές διαφορές. Οι πληθυσμοί που συναντώνται στην περιοχή της Θράκης κοντά στη Βουλγαρία και την Τουρκία, αντιμετωπίζονται συχνά ως *T. levantis*, αλλά γενετικές μελέτες υποδεικνύουν πως μάλλον ανήκουν στο είδος *T. europaea*. Κρίνεται αναγκαία η πιο επισταμένη μελέτη της ταξινομικής κατάστασης του είδους.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *T. europaea* απαντάται σε πληθώρα ενδιαίτημάτων, αρκεί να επικρατούν βαθιά εδάφη ώστε να μπορεί να

δημιουργεί τα υπόγεια δίκτυα στοών, στα οποία διαβιεί. Τα ενδιαίτηματα αυτά περιλαμβάνουν λιβάδια, αρόσιμες εκτάσεις, βοσκοτόπια, κήπους και πάρκα, ενώ μπορεί να εντοπιστεί πιο σπάνια και σε δάση κωνοφόρων, αμμώδεις και πετρώδεις εκτάσεις. Βρίσκεται σε εύρος υψομέτρων 0 - 2.400 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο ασπάλακας θεωρείται ιδιαίτερος κοινό είδος στα κατάλληλα ενδιαίτηματα σε όλη την γεωγραφική του κατανομή. Σε αρκετές θέσεις, που αφορούν καλλιεργήσιμες εκτάσεις και λιβάδια, αντιμετωπίζεται ως επιζήμιο. Η τρέχουσα πληθυσμιακή τάση είναι σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amori et al. (2017)
Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek (1999)
Niethammer (1990)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Talpa stankovici* (Martino & Martino, 1931) – Ασπάλακας του Stanković**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Απαντάται στην ηπειρωτική Ελλάδα με νότιο άκρο την Πελοπόννησο και ανατολικά έως τον Αξιό ποταμό. Έχει καταγραφεί και σε νησιά του Ιονίου (Κέρκυρα και Κεφαλονιά).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Ενδημικό είδος των Βαλκανίων, όπου εντοπίζεται στο Μαυροβούνιο, την Αλβανία και το δυτικό τμήμα της Β. Μακεδονίας και της Ελλάδας.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Talpa romana stankovici (Martino & Martino, 1931), Τοποθεσία: «Magarevo Mts., Perister, S. Serbia (Macedonia)». Το *T. stankovici* στο παρελθόν θεωρούνταν κοινό είδος με το *T. romana*, που εξαπλώνεται σε περιοχές της Ιταλίας. Πλέον έχει διαχωριστεί και αποτελεί ξεχωριστό είδος, με βάση τα αποτελέσματα μελετών αλλοενζύμων και μορφομετρίας. Η ακριβής σχέση της με τα υπόλοιπα είδη που ανήκουν στο υπογένος *Talpa* δεν είναι γνωστή με ακρίβεια, αν και εκτιμάται πως είτε αποτελεί αδελφό είδος του *T. levantis*, είτε κατέχει βασική θέση στην γενεαλογική γραμμή των ευρωπαϊκών ειδών του συγκεκριμένου υπογένους. Στην Ελλάδα, έχουν καταγραφεί δύο διαφορετικές φυλογεωγραφικές γενεαλογικές γραμμές, οι οποίες προς το παρόν δε φέρουν ταξινομικές ονομασίες. Η μια βρίσκεται στη βόρεια Πελοπόννησο και η δεύτερη στην περιοχή της Γραβιάς στο Ν. Φωκίδας. Έχουν αναγνωριστεί δύο υποείδη (*T. s. stankovici*, *T. s. montenegrina*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ο ασπάλακας του Stanković διαβιεί σε ποικίλα ανοιχτά ενδιαιτήματα, όπως αλπικά λιβάδια, βοσκοτόπια, αμμώδεις παραλίες και αρόσιμη γη. Έχει εντοπιστεί σε ένα εύρος υψομέτρων από 0 μ. έως

2.300 μ. Συμπάτριο είδος με το *T. caeca*, αλλά σπάνια συντοπικό.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η πληθυσμιακή κατάσταση και τάση είναι άγνωστη, αν και εκτιμάται πως σε συγκεκριμένες θέσεις είναι διαδεδομένο.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Kryštufek (1999)
Vohralik & Kryštufek (2016)
Wilson & Mittermeier (2018)

Ε. Ρεκούτη

***Tursiops truncatus* (Montagu, 1821) – Κοινό ρινοδέλφιο**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το κοινό ρινοδέλφιο συναντάται σε όλη την θαλάσσια έκταση της Ελλάδας και είναι το μοναδικό κητώδες που συναντάται στον Αμβρακικό κόλπο.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση στα τροπικά και εύκρατα γεωγραφικά πλάτη. Το βόριο όριο κατανομής είναι στις 45° προς τον πόλο στη Β. Ευρώπη, ενώ το νότιο είναι η Νέα Ζηλανδία και η Ν. Αμερική (53-55°N). Σπάνια εμφανίζεται στη Βαλτική Θάλασσα, ενώ κινείται περιστασιακά στη Νέα Γη (Καναδάς) και στη Νορβηγία. Συχνά συναντάται στην Ερυθρά Θάλασσα και στην Αραβική Θάλασσα.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Delphinus truncatus (Montagu, 1821), Τοποθεσία: «in Duncannon pool, near Stoke Gabriel, about 5 miles up the River Dart, Scotland, UK». Μέχρι πρόσφατα, όλα τα ρινοδέλφια ανήκαν σε ένα είδος, το *T. truncatus*. Εμφανίζουν ευρεία γεωγραφική εξάπλωση και σε διαφορετικά ενδιαιτήματα, το οποίο έχει προκαλέσει έντονη διαφοροποίηση μεταξύ των πληθυσμών. Πλέον έχουν διαχωριστεί σε δύο είδη, τα *T. truncatus* (Κοινό ρινοδέλφιο) και *T. aduncus* (Ρινοδέλφιο του Ινδοειρηνικού), αλλά είναι πιθανό να αναγνωριστούν κι άλλα όσο μελετάται το γένος. Τρία υποείδη του *T. truncatus* έχουν αναγνωριστεί (*T. t. truncatus*, *T. t. ponticus* και *T. t. gephyreus*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *T. truncatus* απαντάται σε παράκτια ύδατα, αλλά και σε πιο βαθιά νερά στους ωκεανούς. Οι πληθυσμοί που κινούνται παράκτια, συχνά βρίσκονται σε εκβολές ποταμών, όρμους, λιμνοθάλασσες και άλλα παράκτια οικοσυστήματα. Σε αυτές τις περιοχές σχηματίζουν καθορισμένες επικράτειες, στις οποίες εγκαθίστανται για

μακρά χρονικά διαστήματα και για αρκετές γενιές, αλλά υπάρχουν και ορισμένες περιοχές, όπου οι πληθυσμοί βρίσκονται περιστασιακά λόγω μεταναστευτικών μετακινήσεων. Οι πληθυσμοί που συναντώνται υπεράκτια έχουν πιο ευρεία εξάπλωση, ενώ συχνά βρίσκονται περιμετρικά από νησιά στους ωκεανούς. Το κοινό ρινοδέλφιο αλληλεπιδρά και συνυπάρχει με άλλα κητώδη, όπως μεγάλες φάλαινες, αλλά και άλλα είδη δελφινιών.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παγκόσμια πληθυσμιακή κατάσταση του είδους είναι άγνωστη, γιατί δεν υπάρχουν σχετικά δεδομένα από τους πληθυσμούς σε παγκόσμιο επίπεδο, παρά μόνο από λίγες μεμονωμένες περιοχές. Στην περιοχή της Μεσογείου έχει χαρακτηριστεί ως Τρωτό είδος.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Frantzis & Alexiadou (2003)
Giannoulaki et al. (2017)
Wells & Scott (1999)
Wells et al. (2019)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη

***Ursus arctos* (Linnaeus, 1758) – Καφέ αρκούδα**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει περιορισμένη εξάπλωση στην ηπειρωτική Ελλάδα, όπου συναντάται στην οροσειρά της Ροδόπης και στην Πίνδο. Τα τελευταία χρόνια, έχει παρατηρηθεί επαναποίκιση οροσειρών από το είδος (Όλυμπος, Αντιχάσια, Πιέρια και νότια Πίνδος στα όρια της Στερεάς Ελλάδας). Δεν έχει καταγραφεί σε νησιωτική περιοχή της χώρας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η καφέ αρκούδα συναντάται στη Β. Αμερική, την Ευρώπη και το μεγαλύτερο τμήμα της κεντρικής και βόρειας Ασίας. Στη Β. Αμερική έχει καταγραφεί η παρουσία του είδους στον Καναδά, την Αλάσκα και σε βορειοδυτικές περιοχές των Ηνωμένων Πολιτειών. Στην Ευρώπη, απαντάται στη Σκανδιναβία, τη Ρωσία, τη Λευκορωσία, την Εσθονία, την Πολωνία, την Ουκρανία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία, τη Σλοβακία, τη Γαλλία, τα Βαλκανικά κράτη, την Ιταλία και την Ισπανία. Στην Ασία, η κατανομή του είδους περιλαμβάνει τις ανατολικές περιοχές της Ρωσίας, τη Μογγολία, την Ιαπωνία, την Κίνα, την Β. Κορέα, το Νεπάλ, το Θιβέτ και την έκταση από τη Β. Ινδία, το Πακιστάν και το Αφγανιστάν έως το Καζακστάν. Επίσης, βρίσκεται και στα κράτη της Μέσης Ανατολής και του Καυκάσου.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Ursus arctos (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «northern Sweden». Στην Ευρώπη έχει αναγνωριστεί μόνο ένα υποείδος (*U. a. arctos*), το οποίο περιλαμβάνει δύο γεωγραφικές γενεαλογικές γραμμές. Σήμερα, έχουν αναγνωριστεί 14 υποείδη παγκοσμίως.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η καφέ αρκούδα διαβιεί σε πληθώρα ενδιαίτημάτων και προσαρμόζει ανάλογα με την περιοχή το διαιτολόγιό της. Συναντάται σε στέπες, ξηρές περιοχές που μοιάζουν με ερήμους, αρκτικές θαμνώδεις

εκτάσεις, αλπικά και υποαλπικά ενδιαίτηματα, εύκρατα τροπικά δάση, αμιγή δάση φυλλοβόλων, μικτά δάση φυλλοβόλων-κωνοφόρων, τοποθεσίες μωσαϊκού χαρακτήρα, αλλά και υποβαθμισμένα οικοσυστήματα λόγω έντονης παρουσίας ανθρώπων και οικόσιτων ζώων. Υψομετρικά κινείται από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 5.000 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το είδος θεωρείται σχετικά διαδεδομένο στις βόρειες περιοχές εξάπλωσης, ενώ στις νότιες θέσεις παρουσιάζονται πολλοί μικροί υποπληθυσμοί και η κατανομή είναι ασυνεχής. Στην Ευρώπη, οι πληθυσμοί που βρίσκονται στη Σκανδιναβία, τις Δειναρικές Άλπεις, την Πίνδο και τα Καντάβρια Όρη παρουσιάζουν αύξηση, ενώ οι υπόλοιποι εκτιμάται πως παραμένουν σταθεροί. Στο μεγαλύτερο τμήμα της Ασίας, έχουν επίσης καταγραφεί μικροί κατακερματισμένοι υποπληθυσμοί, αν και δεν είναι απόλυτα γνωστή η πληθυσμιακή κατάσταση που επικρατεί. Η τρέχουσα παγκόσμια τάση χαρακτηρίζεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix II, IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Jacubiec (1999)
McLellan et al. (2017)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Vespertilio murinus (Linnaeus, 1758) – Παρδαλονυχτερίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η κατανομή περιορίζεται σε περιοχές της ηπειρωτικής Ελλάδας, οι οποίες ανήκουν στα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της Θράκης.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος παρουσιάζει ευρεία κατανομή στην Παλαιαρκτική ζώνη, όπου δυτικά ξεκινά από τη κεντρική Γαλλία και την Ολλανδία και διαμέσου της κεντρικής, βόρειας και ανατολικής Ευρώπης, της Σιβηρίας και της κεντρικής Ασίας, φτάνει ως τις ακτές του Ειρηνικού και την Ιαπωνία. Το νοτιότερο όριο της κατανομής διαπερνά τη Βαλκανική χερσόνησο, το βόρειο Ιράν, την κεντρική Ασία, το Αφγανιστάν, το βόρειο Πακιστάν και την Κίνα. Στην περιοχή της Μεσογείου, η παρδαλονυχτερίδα συναντάται στη νοτιοανατολική Γαλλία, τη βόρεια Ιταλία, την Ελβετία και τα Βαλκάνια. Υπάρχουν σποραδικές καταγραφές από την Τουρκία.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Vespertilio murinus (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Eurora». Έχουν περιγραφεί και αναγνωρισθεί δύο υποείδη (*V. m. murinus* και *V. m. ussuriensis*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η παρδαλονυχτερίδα αναζητά την τροφή της σε ανοιχτά ενδιαιτήματα, που ανήκουν σε δασικές εκτάσεις, στέπες, ημι-ερήμους, υγροβιότοπους, αστικές και αγροτικές περιοχές. Κινείται σε υψόμετρα από το επίπεδο της θάλασσας έως τα 3.400 μ. Δημιουργεί αποικίες αναπαραγωγής συνήθως σε κτίρια, ενώ διαχειμάζει σε ρωγμές βράχων και κτιρίων και περιστασιακά σε κοιλότητες δέντρων και κελάρια. Δεν αποτελεί εποχικό μετανάστη στο μεγαλύτερο εύρος εξάπλωσης, αν και σε κάποιους πληθυσμούς έχουν καταγραφεί μετακινήσεις μέχρι και 1.780 χλμ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Διαδεδομένο είδος στο μεγαλύτερο εύρος της κατανομής του, με εξαίρεση τη Μογγολία που θεωρείται σπάνιο. Η πληθυσμιακή τάση χαρακτηρίζεται ως σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix II
Σύμβαση CITES	-
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Baagøe (1999)
Coroiu (2016)
Dietz & Kiefer (2016)
Wilson & Mittermeier (2019)

Ε. Ρεκούτη

Vormela peregusna (Güldenstänt, 1770) – Στικτοϊκτίδα

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το είδος εμφανίζει πολύ περιορισμένη εξάπλωση στην Ελλάδα. Μέχρι σήμερα, η παρουσία του έχει καταγραφεί μόνο στη Θράκη.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η εξάπλωση εκτείνεται από την νοτιοανατολική Ευρώπη, τη Μικρά Ασία, τη Μέση Ανατολή, τον Καύκασο και την κεντρική Ασία, έως τη βόρεια Κίνα και τη Μογγολία. Στην Ευρώπη, έχει καταγραφεί στα Βαλκάνια (Σερβία, Μαυροβούνιο, Β. Μακεδονία, Ελλάδα, Βουλγαρία, Τουρκική Θράκη και Ρουμανία), στα νοτιοανατολικά τμήματα της Ουκρανίας και στις ευρωπαϊκές περιοχές της νότιας Ρωσίας και του βόρειου Καυκάσου. Στη Μέση Ανατολή συναντάται σε όλα τα κράτη (Ισραήλ, Παλαιστίνη, Συρία, Λίβανος, Ιορδανία, Β. Ιράκ και βόρεια Σαουδική Αραβία). Έχει βρεθεί σε δύο τοποθεσίες στο βόρειο τμήμα της χερσονήσου του Σινά (Αίγυπτος).

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Mustela peregusna (Güldenstänt, 1770), Τοποθεσία: «Russia». Κρίνεται αναγκαία η διερεύνηση της ταξινομικής κατάστασης του είδους. Μέχρι σήμερα, έχουν αναγνωριστεί έξι υποείδη (*V. p. peregusna*, *V. p. alpherakii*, *V. p. eyxina*, *V. p. negans*, *V. p. pallidior*, *V. p. syriaca*).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η στικτοϊκτίδα συνήθως διαβιεί σε ερήμους, ημι-ερήμους, ημίξηρες βραχώδεις εκτάσεις, στέπες και θαμνώνες υποτροπικής βλάστησης, αλλά έχει εντοπιστεί και σε καλλιεργούμενες εκτάσεις. Στην Ασία, συναντάται σε αμμώδεις περιοχές, αλυκές και παραποτάμια δάση ή δάση σε πλημμυρισμένες περιοχές σε ξηρά κλίματα. Βρίσκεται σε ποικίλα υψόμετρα, από το επίπεδο της θάλασσας έως και τα 2.100 μ. Αποτελεί εξειδικευμένο θηρευτή,

που προτιμά να τρέφεται κυρίως με τρωκτικά.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σπάνιο είδος στο μεγαλύτερο εύρος της εξάπλωσής του. Οι πληθυσμοί σε αρκετές θέσεις κατανομής στην Ευρώπη μειώνονται τις τελευταίες δεκαετίες, λόγω των αλλοιώσεων των ενδιαιτημάτων των στεπών, ενώ και στην Ασία επικρατεί η ίδια πληθυσμιακή τάση.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	VU [A2c]
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abramov et al. (2016)
Aulagnier et al. (2009)
Rozhnov (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

Vulpes vulpes (Linnaeus, 1758) – Αλεπού

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η αλεπού απαντάται σε όλη την έκταση της ηπειρωτικής Ελλάδας και σε λίγα νησιά του Αιγαίου Πελάγους (Λέσβος, Χίος, Εύβοια, Κάρυστος).

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η κατανομή του είδους εκτείνεται σε όλο το βόρειο ημισφαίριο από τον αρκτικό κύκλο έως τα νότια τμήματα της Β. Αμερικής, την Ευρώπη, τη Β. Αφρική, τις στέπες της Ασίας, την Ινδία και την Ιαπωνία. Παρόλα αυτά, απουσιάζει από ορισμένες περιοχές της Σιβηρίας, τα νησιά της Αρκτικής θάλασσας και την Ισλανδία, ενώ εκτιμάται πως έχει εξαφανιστεί από τη Ν. Κορέα. Τους τελευταίους αιώνες, τα ευρωπαϊκά υποείδη έχουν εισαχθεί στις ανατολικές περιοχές των ΗΠΑ, τον Καναδά, την Αυστραλία, την Τασμανία, τα νησιά Φάλλκλαντ και το νησί Μαν. Από το τελευταίο, πιθανολογείται πως εξαφανίστηκε.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Canis vulpes (Linnaeus, 1758), Τοποθεσία: «Sweden». Το *V. fulva*, που βρίσκεται στη Β. Αμερική, μέχρι πρόσφατα, αντιμετωπιζόταν ως ξεχωριστό είδος. Πλέον θεωρείται κοινό είδος με το *V. vulpes*. Έχουν περιγραφεί παγκοσμίως 44 υποείδη, με βάση την ποικιλομορφία που εμφανίζουν οι πληθυσμοί ανά τοποθεσία.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Η αλεπού έχει καταγραφεί σε πολλά διαφορετικά ενδιαίτηματα, όπως τούνδρα, έρημο, δάση, αλλά και αστικές περιοχές. Οι φυσικοί βιότοποι που απαντάται είναι ξηρά μικτά τοπία, όπου επικρατούν θαμνώνες και δενδρώδης βλάστηση. Επίσης, έχει εντοπιστεί σε βαλτότοπους, αμμόλοφους, ορεινές θέσεις και καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Συχνά βρίσκεται πολύ κοντά στον άνθρωπο σε προάστια πόλεων με σπίτια και αγροτικά κτίρια, ενώ αποφεύγει περιοχές με βιομηχανίες και εμπορικές

εγκαταστάσεις. Υψομετρικά, κατανέμεται σε μεγάλο εύρος από 0 μ. έως και τα 4.500 μ.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι πληθυσμιακές πυκνότητες του είδους ποικίλλουν έντονα ανάλογα με την περιοχή εξάπλωσης. Υπάρχουν θέσεις με πολύ έντονη παρουσία του είδους, αλλά και άλλες που αριθμητικά είναι πιο περιορισμένο. Τα μέτρα προστασίας που έχουν εφαρμοστεί για το είδος σε σχέση με την ασθένεια της λύσσας (εμβολιασμοί ατόμων) στην Ευρώπη, έχουν συμβάλει στην αριθμητική αύξηση των ατόμων, αν και δεν έχει πραγματοποιηθεί κάποια άμεση μέτρηση της πληθυσμιακής πυκνότητας. Η τρέχουσα τάση των πληθυσμών της αλεπούς θεωρείται σταθερή.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	-
Σύμβαση Βόννης	-
Σύμβαση CITES	-
92/43	-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Aulagnier et al. (2009)
Hoffmann & Sillero-Zubiri (2021)
Stubbe (1999)
Wilson & Mittermeier (2009)

Ε. Ρεκούτη

***Ziphius cavirostris* (G. Cuvier, 1823) – Ζιφιός**

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο ζιφιός συναντάται σε όλη την έκταση της Μεσογείου και με μεγάλη συχνότητα στα ελληνικά πελάγη. Η κατανομή του εκτείνεται από τη βορειοδυτική θαλάσσια περιοχή της Κέρκυρας έως και ανατολικά της Ρόδου, αλλά και στο Β. Αιγαίο, στην περιοχή μεταξύ Χαλκιδικής και Β. Σποράδων και βόρεια της Λήμνου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Το είδος εμφανίζει ευρεία εξάπλωση σε υπεράκτια ύδατα σε όλους τους ωκεανούς, από τις τροπικές έως και τις αρκτικές ζώνες και των δύο ημισφαιρίων. Απουσιάζει από ρηχά ύδατα και πολικές περιοχές σε μεγάλα γεωγραφικά πλάτη. Συναντάται σε ημίκλειστα υδάτινα σώματα, όπως τον Κόλπο της Καλιφόρνια, τον Κόλπο του Μεξικό, τη Θάλασσα της Καραϊβικής, τη Θάλασσα της Ιαπωνίας και την Οχωτοσική Θάλασσα. Είναι το μοναδικό είδος των Ζιφιίδων που απαντάται στη Μεσόγειο.

ΤΑΞΙΝΟΜΙΚΗ

Ziphius cavirostris (G. Cuvier, 1823), Τοποθεσία: «dans le département des Bouches-du-Rhône, entre de Fos et l'embouchure du Galégeon, France». Μονοτυπικό είδος. Κρίνεται αναγκαία η διερεύνηση σε γενετικό επίπεδο, πληθυσμών από διαφορετικές περιοχές των ωκεανών.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Το *Z. cavirostris* απαντάται σε βαθιά νερά ωκεανών (>200 μ.) και κυρίως σε περιοχές με απότομη βενθική τοπογραφία, όπου βρίσκονται υποβρύχια φαράγγια και κρημνοί. Έχει καταγραφεί η παρουσία του είδους περιμετρικά από νησιά των ωκεανών και σε κλειστές θάλασσες. Σπάνια εντοπίζεται κοντά σε ηπειρωτικές ακτές, με εξαίρεση περιοχές όπου η υφαλοκρηπίδα είναι στενή και τα ύδατα βαθιά. Ο ζιφιός είναι κυρίως πελαγικό είδος, που κινείται σε νερά με

θερμοκρασία περίπου 10°C και σε βάθη περίπου 1.000 μ. Η βασικότερη τροφή του *Z. cavirostris* είναι το είδος *Albatrossia pectoralis*.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η παγκόσμια πληθυσμιακή κατάσταση του είδους είναι άγνωστη, ενώ είναι δύσκολο να καταγραφεί και να εκτιμηθεί, γιατί ο ζιφιός κινείται σε υπεράκτια ύδατα σε όλους τους ωκεανούς και συχνά βυθίζεται αρκετά βαθιά, οπότε δεν είναι εύκολο να εντοπιστεί κατά τη διάρκεια ερευνών. Επίσης, σε περιοχές που απαντώνται κι άλλοι εκπρόσωποι των Ζιφιίδων, δεν είναι εύκολο να αναγνωριστούν τα είδη με απλή παρατήρηση. Το σχετικά μικρό του μέγεθος, αλλά και η δημιουργία ομάδων με λίγα άτομα, καθιστά τον εντοπισμό του ακόμα δυσκολότερο, σε τρικυμιώδη παράκτια ύδατα, ακόμα και αν τα άτομα βρίσκονται στην επιφάνεια.

ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

IUCN	LC
Σύμβαση Βέρνης	Appendix II
Σύμβαση Βόννης	Appendix I
Σύμβαση CITES	Appendix II
92/43	Appendix IV

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Baird et al. (2020)
Frantzis & Alexiadou (2003)
Podestà et al. (2016)
Wilson & Mittermeier (2014)

Ε. Ρεκούτη